

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 9 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes száma helyben és előre 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Széplrodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 700.
Szerkesztőség 782. Kiadóhivatal 700.

Tisztul a helyzet.

Budapest, december 5.

A magyar ellenzék ma állította utolsó szónokát sorompóba az egyszakaszos kiegyezés ellen. Az ugynevezett disszidensek mindannyian elálltak a szótól, azzal az indoklással, hogy a horvát veszedelem ellen küzdő kormány helyzetét nem akarják a maguk állásfoglalásával is megnehezíteni.

A „visoki sabore“ ezzel ismét átvette csendes birodalmát a magyar törvényhozás házában és a hadi planum képe egy csapásra megváltozott.

Eddig ez volt a helyzet: Egymástól függetlenül, de mégis egymást erősítve s a kormányt gyengítve, kétféle harc folyt a kormány ellen. Egy nemzetiségi obstrukció, mely hadat üzent a magyar állam nemzeti jellege és sértetlen egysége ellen. Ezt vívták a horvátok és a sötétben bujkáló nemzetiségi segéd csapatok. Továbbá egy másik harc a kiegyezés ellen. Ezt vívták a függetlenségi pártból kivált disszidens magyarok.

A magyar ellenzéknek eszeágában sem volt, hogy a horvát obstrukció malmára hajtsa a vizet. Sőt éppen ellenkezőleg. Ez a csapat a legsovénabb hazafiakból telt ki, akik talán mindenkinél jobban óhajtották, hogy a horvát ellentállás lehetetlenné tétessék. Am a viszonyok kényszerűsége oda sodorta őket, hogy akaratlanul is eszközei legyenek a nemzetiségi obstrukciónak, Eddig úgy állt a helyzet, hogy a kormány pozíció-

jával szorosan összeforrt a magyarság érdeke; aki bármi szándékkal támadta a kormányt, az önkéntelen fegyvertársává szegődött a Supilóék államfölgörgető bünszövetségének is. Így történt, hogy a magyar ellenzék harcolván a kiegyezés ellen, végeredményben az illyr ábrándok diadaláért küzdött, mert a maga erejével, vitarendező készségével könnyebbé tette az idegen nyelvű obstrukció munkáját. Supilóék markukba nevezte vonultak háttérbe s erejüket kimélve, kaján kárörömmel lesték, mint ássák alá a nekik gyűlöletes hazafias kormány helyzetét más, nem kevésbé hazafias magyarok.

Jó szerencse, hogy a disszidensek kellő időben átlátták ezt a helyzetet s dicsérendő politikai érettséggel takarodót fujva, elvonultak a politikai harc térről. Amíg a horvát szóáradatba magyar jelzések keveredtek, könnyen tévedésbe eshetett a hazafias közvélemény. És ez volt a földégett zavaros helyzet egyik legfőbb veszedelme. A másik nem kevésbé jelentős veszedelem pedig az volt, hogy a kormány akcióképessége is megbénult, mert a fele magyar, fele horvát ellenzékkel szemben nem léphetett föl olyan nyomatékosan, mint ahogy ez kívánatos lett volna. Most azonban már kiforrt a helyzet, a tiszta bor elvált a zavaros seprűtől. A tiszta bort szépen, nyugodtan külön hordókba lehet lehozni, a zavaros seprűvel pedig ki a szemétdombra! Odavaló! Sem a magyar ellenzék, sem a kiegyezés kérdése nem

komplikálja többé a parlamenti helyzetet. A kiegyezés aktáit az utolsó magyar szónok beszédével bátran le lehet zárni, ami ezután következik, az nem tartozik többé az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szerződésre, hanem valami egészen másra. Éppen úgy, mint ahogy az autonóm vámtarifa ellen folyt vitában sem az autonóm vámtarifa volt a sok szószaporítás veleje. Bármi legyen a végtelen horvát fecsegés témája, a cél azóta, hogy Zvoimir népe a maga számára sajátította ki a magyar parlament tanácskozási idejét, ugyanaz maradt: a magyar államiság megalázása s Horvátország állami létének elismertetése.

Amióta a magyar disszidensek lemondtak az aktivitásról, bármi szerepel a képviselőház napirendjén, ismét ez lett az aktuális politikai kérdés. Ebben a kérdésben pedig minden tisztességes, igazi magyar embernek csak egyféle véleménye lehet.

A kormány cselekvési szabadsága elől most már leomlott minden akadály, szabad előtte a tér. Cselekedjék tehát! Mondják, hogy a disszidensek, amidőn visszavonultak, ezt azzal a kijelentéssel tették, hogy módot kívánnak nyújtani a kormánynak a horvát veszedelem leküzdésére, de ennek a fejében elvárják a kormánytól, hogy végez is a horvát veszedelemmel s helyreállítja a törvényhozás megzavart békéjét. Ha nem is tették meg a disszidensek ezt a kijelentést, annak lényege bizonyára megfelelő intenciójuknak. A közvélemény követelése

Más-más úton.

Irta: Nógrádi László.

(Utánnomlás tilos.)

A tenger partján találkoztak. Üres volt a park, csak egy-egy madár űlt a vízből kinyúló sziklákon. Éppen kelt fel a nap. A végtelen vízpusztaság égő lángba borult. Messze-messze egyetlen hajó sötétellett, mint egy megásközösödött fadarab.

Egymásra néztek s mintha rég keresték volna egymást, összelellezett lelkük hirtelen forrósággal. Arcukba szökött a vér pirossága s szótlanul álltak.

— Már láttam valahol, — mondta a férfi.

— Nekem is olyan, — szolt bátoritanul az asszony.

Pedig tudta mind a kettő, hogy sohase látták egymást, csak álmodtak egymásról. Az asszony ilyen férfit várt s az ember arról álmodozott, hogy neki ilyen kellett volna feleségül venni.

Nézték a nap keltét, de inkább egymást. Lopva tekintettek csak egymásra. Végre is találkozott a tekintetük. Zavarba jöttek. A férfi elkezdte dicsérni a tengert.

— Micsoda szépség ez s mindenki alszik, senki se jön ebben a fontos képen gyönyörködni, — mondta s lángoló szavakkal festette a természet csodáját.

Poétalelkű volt az ember. Az asszony hallgatta. Ittasult örömmel szitta magába minden

szavát. Aika nem szolt, de a szeme beszélt. Beszélt. Ezt mondta:

— Édes emberem, téged vártalak, te rólad álmodoztam. Oly sok a léha, de te . . . Te más vagy. A te lelked . . . Oh, a te lelked édes gyönyörűségem . . . Beszéli, beszélj, halgatlak . . .

És az ember megérezte az asszony lelkének hangját. Érezte forró tekintetét, elolvasta titkos gondolatait.

Beszélt, beszélt, lelke lángolva öntötte a szót, esedős, színes és forró volt a beszéde. Megittasult ő is az asszony tekintetétől s friss erővel szárnyalt az ihletés mámorában. A természetéről szolt, de neki beszélt, neki. Az édes asszonynak, akiről annyiszor álmodott, aki után annyit sóvárgott lelke titkos vágyával s akit végre feltalált itt a tenger sziklái között.

És az asszony is megértette, hogy a lángoló szavak neki szólnak. Hogy a buján ömlő képeket az ő lelke keltette életre. Megértette s lelke édes büszkeséggel telt el.

— Értelek, értelek, — mondta ragyogó szemének őszta tize. — Értelek. Ilyennek gondoltalak . . . Ilyennek szeretlek . . . Én tudom követni a te lelked lényeges szárnyalását . . . Én tudom . . .

És az ember is azt gondolta:

— Édes lélek, te megértesz engem. Te meg, . . . s ez új erőt ad a lelkennek.

De aztán egyszerre elkomorodott. Szava megszakadt s bus merengéssel nézett be a tenger végtelen síkjába. Régi álmai jutottak eszébe. Csodálatos tisztán érezte lelkében a régi álmokat,

mintha most törnének éppen elő friss erővel a mélységből, hol a vágyak és sejtések szunnyadnak. Érezte álmának forróságát, vére pezsegve zúgott ereiben, mint akkor, mikor még a családok meg nem hervasztották. És a tenger végtelen síkjából, mintha lelkének kohója lenne, egyre törtek elő, születtek a képek. Dusan szálltak elő a hajnali ködlő szürkéségből. Minden, minden eszébe jutott, minden álma ott égett, lángolt előtte ebben a szomorú és édes pillanatban; lelkének ezen újászületésében, melyet az asszony látása teremtett. Mint a dus termékeny talajból a nap forró csókjára ezer csira éled meg, akként fogamzottak, nőttek, izmosodtak egyszerre hatalmas lelkének szunnyadó erői a lány szerelmes szemének pillantására.

Szomorú volt nagyon, mert érezte, hogy az álmok ideje már elmúlt. Érezte, hogy minden hervadásba esett. Elégett. Pedig voltak vágyai. Lelkében nagy erőt érzett s azt hitte, azokkal fog együtt haladni, kik a dicsőség meredekén küzködnek fölfelé. Akkor régen látta a dicsőség vakító fényét, érezte forró melegét és mosolyogva jegyezte el magának. És volt lelkének szárnya, csak meg kellett volna oldani, hogy röppihessen fel a tiszta sugaras magasságokba.

— Mi lehettem volna, mi lehettem volna, — mormogta csendesen, kétségbeesve. — Mi lehettem volna, ha ezzel az édes lélekkel hoz össze a sors.

Őt várta pedig. Forró vágyakozásában lelke az ő arcát, alakját teremtette meg. Tudta, hogy csak ő tudná lelke szárnyát megoldani. Tudta

pedig hasonlóképpen ez. A közvélemény torkig van már a horvát szóval, teljesen megelégette azt, hogy néhány délszláv kalandor tervszerűleg meg tudja akadályozni azt, hogy a magyarság úgy rendezkedjék be ebben az országban, ahogy neki tetszik. Végre is urak akarunk lenni a magunk portáján!

Elő hát azzal a nagy ágyuval! Önévéinket nem kell kimélnünk, mert ezek már kiváltak a horvát martalóczok közül. A nemzet ellen való bűn lenne minden késedelmezés!

Le kell törni őket!

A horvát obstrukció ellen.

— A helyzet változatlan. —

Budapest, december 5.

A lázadó horvátok tehát folytatják a harcot a magyar állameszme ellen. Tegnap értekezletükön — mint már jelentettük — elhatározták, hogy az obstrukciót folytatják és minden erejükkel megakadályozni igyekeznek a felhatalmazási törvényjavaslatnak január elsejéig való elintézését. Hír szerint még a technikai obstrukciótól sem riadnak vissza. Ezt a tervüket pedig úgy akarják megvalósítani, hogy a horvát képviselőknek nagyobb fele itt marad Budapesten és csak kisebb része megy Zágrábra a horvát tartománygyűlés megnyitására.

A horvát országgyűlésen Rakodczay bán és Josipovich horvát miniszter föltétlenül megjelennek.

Előrelátható, hogy a tartománygyűlés első ülésén megkísérik bizalmatlanságot szavazni a bánnak és az indemnitást megtagadni. A Starcevic-pártiak tartózkodni fognak a bizalmatlansági szavazattól, de mindenesetre az indemnitás ellen fognak szavazni. Rakodczay bán a régi nemzeti párt tagjaival tárgyal, akik a tartománygyűlésen 26 mandátummal rendelkeznek. Velük szemben állanak a Starcevic-pártiak 20, a jogpárt 20, az önálló szerbek 6, a radikális szerbek 2 és a pártönkivüliek 10 mandátummal. Mivel a kiküldött képviselők közül 12—13-an nem jönnek Zágrábra, így a koalíció kényessé teszi a maga helyzetét. Ha sikerül a bánnak a régi nemzeti pártot megnyerni és a virilisták támogatását biz-

tosítani, e részben számíthat három főispán szavazatára, mivel öt főispáni állás nincs betöltve, továbbá hat püspöknek és Josipovich miniszternek szavazatára, tekintve, hogy néhány pártönkivül is akadhat, aki a kormánnyal szavaz és nem lehetetlen, hogy a négy tagból álló Drops csoport is hozzá csatlakozik, megeshetik, hogy a bán többséget szerez és elhárul az ex-lex veszedelme, amely 1908 január elsején fenyegeti Horvátországot.

Ha az indemnitást elveti a tartománygyűlés, akkor kikerülhetetlenek az új választások, amelyeket nyilván báró Rauch Pál, a leendő új bán vezetne. Annyi bizonyos, hogy a jövő csütörtök döntő fontosságú Horvátország jövőjére nézve.

A zágrábi Obzor értesülése szerint a Starcevic-párt, amely az országgyűlésen — a horvát-szerb koalíció távollétében — döntő szerepet játszik, valószínűleg meg fogja akadályozni azt, hogy az indemnitási javaslat napirendre kerüljön. Ehelyett a párt sürgősségi indítványokat nyújt be és bizalmatlanságot szavaz a bánnak. A bán erre feloszlatja az országgyűlést.

A horvát koalíció tagjai még nem állapították meg, hogy milyen magatartást tanúsítsanak a tartománygyűlésen, de arról tanakodtak, hogyan lehetne szövetségre lépni a többi pártokkal. A horvát képviselők a leghatározottabban megczáfóliák azt a hírt, mintha ők a nemzetiségi képviselőkkel valamelyes paktumot kötöttek volna az obstrukció folytatására nézve. Ők a küzdelmet egymaguk is folytatják és ha a nemzetiségi párt vagy a disszidensek részéről nem is kapnának támogatást, elég szónokkal rendelkeznek, hogy céljukat elérjék. Arról sem határoztak meg, hogy a horvát országgyűlés december 12-iki ülésén megjelennek-e vagy sem. A képviselők legnagyobb része szombaton hazautazik Zágrábra, ahol az ottani politikusokkal érintkezésbe fognak lépni, hogy tájékozódást szerezzenek, vajjon szükségese-e, hogy átülésen részt vegyenek-e vagy sem. Ennek alapján azután itt Budapesten 10-én vagy 11-én újból nagy értekezletet fognak tartani, hogy e kérdés fölött is véglegesen döntsenek. Azt határozottan kijelentik a horvát képviselők, hogy a Starcevic-párttal semmiféle alkuba nem bocsátkoznak.

A horvát obstrukció tehát ismét lángra lob-

bant. A lázadók tudják, a miniszterelnök a képviselőház ülésén tudomásukra adta, hogy mi vár rájuk. A kiegyezés tető alá fog kerülni és a gazdasági helyzetben horror vacui nem fog beállni.

Justh Gyula képviselőházi elnök a mai ülés alatt a folyosón találkozott Supiló Ferenczel, akinél a horvátok követendő magatartása után tudakozódott. A beszélgetés folyamán az elnök sajnálatának adott kifejezést, hogy a horvát ügyek a képviselőházban annyira elfajultak, mire Supiló azzal válaszolt, hogy a horvátok mélyen fájlatják a fordulatot, mely őket ily heves küzdelemre kényszeríti. Holnap a vitában a horvátok részéről Brlic és Zagorac fognak felszólalni. Popovics Dusan hosszabb beszédre készül, melyet magyar nyelven akar elmondani. A nemzetiségiek részéről holnap Hodzsa Milán, esetleg Maniu Gyula fog felszólalni.

Zágrábról jelentik: Zágrábmegye ma tartott közgyűlésén általános feltűnést keltett, hogy Zsepics alispán nem jelentette be az új bán székfoglalását, amint ez eddig mindig szokásban volt. Ez annak tulajdonítható, mert a megyebizottsági tagok legnagyobb része a rezolúciós pártához tartozik. A megyegyűlés elvetette azt az indítványt is, hogy Zágrábmegye jegyezzen bizonyos számú részvényt a károlyváros-metlikai vasut részvényeiből. Az indoklás úgy szól, hogy a megye közgyűlése nem engedélyezhet horvát pénzt egy olyan vasut számára, melynek hivatalos nyelve a magyar.

A Hrvatsko Pravo mai száma feltűnést keltő cikket közöl, mert a cikk homlokegyenest ellenkező taktikát hirdet, mint a Starcevic-párt lapjának tegnapi száma. E cikk kifejti, hogy a Starcevicsek nem azért követelik a koalíciótól, hogy jöjjön haza az országgyűlés megnyitására, hogy ezzel megakadályozza budapesti küzdelme folytatásában, hanem azért, mert nem bízik a régi nemzeti párt tagjainak őszinteségében. Ezek esetleg tartózkodni fognak a gyűlésen való megjelenéstől és akkor a Starcevic-pártnak nem lenne többsége az országgyűlésen, hogy Rakodczaynak bizalmatlanságot szavazzon és a két indemnitást visszatámaszthassa. Annyi koalíciós íjijön be csak az országgyűlésre, végzi a cikket, hogy a Starcevic-párttal együtt többségük legyen, amikor is a bán semmi esetre sem fogja az indemnitást megkapni.

ezt és nem várt rá. A dicsőség tövises, de gyönyörű utja helyett, a jólét sima útját választotta s lelke titkos álmának muzsáját otthagya. . . . pénzzel házasodott, jól nősült. És ez megölte azt a másik lelkét, amely a dicsőség után sóvárgott. Az arany lezuhatta s ő, aki egykor finom hangulatok álmai után esengett, most a nagy könyvek számerdejében keresi a vagyont, az aranyat. . . . Többet, minél többet. Van most már kincse bőven, de a lelke szegény maradt. Az édes hangulatok, a csodálatos sejtések, a végtelenséget átkaroló forró érzések elszálltak. Kiegett, megsemmisült az igazi lelke.

Kétségbeesetten nézte a tenger mély távol-ságában gomolygó ködöt, melyet a kelő nap sugarai pirosra festettek. Ugy égett a lelke egykor, mint a nappal forró csókban egyesülő tenger, ugy égett. És édes volt akkor a nyomorúság is; királyi álmái voltak.

És míg így gomolygott a férfi lelkében a multból előtörő sok gondolat, kegyetlen kinnal marcangolva őt, az asszony is visszazárlt az elveszett időbe. Neki is volt álma. Nem a dicsőség meredek ösvényein akart járni, nem akart küzdve versengeni, de egy léleknek akart segítő társa lenni, buzdítója, támogatója a dicsőség verejtékes munkáiban. Ugy érezte, hogy lelke erre született, ez az ő életének célja. És erre készült, lelkét szüntelenül fegyverezte, hogy ha majd eljön az, akit várt, méltó legyen hozzá.

Meg-megreszketett az asszony, mert most vérén, lelkén, mint a láva futott át az érzésnek ama teljes gyönyörúsége, amely boldoggá tette

szegénységében is akkor, amikor még várta, várta az ő lelkének felét. Amikor még hitt a boldog pillanatban, amely meghozza neki álmai valóságát, a férfit, akinek homlokán a dicsőségért küzdök nehéz borúja, lelkében pedig a nagy érzések és forró hangulatok csodálatos lángja.

Az asszony is a tengert nézte, a végtelen sikot, mely két csodálatos mélység határán tündökölt, égett, sustorgott a rá-rácsapó nap sugaraitól. És egyre jöttek a képek roppant gyorsasággal eléje a mélységek mélységeiből. A multak hatalmas szürkeségéből kitortek s ragyogva, égve lobogtak lelke elé. Most mindent látott, hogy a várva-várt lélek lobogása felgyújtotta érzéseinek elfojtott tüzeit. Látott mindent, régi boldogságát, a hosszú utat, melyen eddig boldogtalanul tévelygett. Látta a sivár és czéltalan életet, mely még előtte állt.

Megborzongott, mintha a halál hideg szárnya suhant volna el mellette. Bele látott lelkébe és megrettent. Megholt vágyak romjait találta ott csak. Semmivé lett remények, jégge dermedt forró érzések és hazugság volt csak benne. A boldogság tiszta öröme után esengett s azt várta. . . . Várta sokáig. Várta a hívó szót, melynek esengésére oda állt volna az ő embere mellé, hogy virraszson ha lelkének végtelenséggel küzdő nehéz harcaiban elfáradt, hogy megcsokolja a teremő álmoktól verejtékező homlokot.

És hogy nem jött a hívó szó, eldobta a gyöttrő boldogságot s elfogadta annak a kezét, akitől lelke idegen volt, akivel egyesülni bensőséges érzésben lelke soha sem tudott. Jól

ment férjhez s irigyelték, de az ő lelke zokogott és nem örvendett, hanem temetkezett. Eltemette ragyogó szép vágyait arról az életéről, melyet álmának emberétől várt, az ő élete emberéről, akivel boldog társulásba kapcsolta volna a csodás érzés.

De ime megtalálta, itt van előtte. Érti lelkének lobogó melegét s a várt hívó szó megcsendült. A boldogság forrósága folyt át minden tagján, átölelte perzselő lángja s az asszony szeretett volna elégni. Ugy érezte, hogy joga van ennyi boldogságra. . . . De akkor hirtelen nehéz aggodalom szállta meg. Mint jeges zivatar csapott lelkére s megdermesztette.

— Késő már, zugott agyában a gondolat. A messziről futó utak most egy pillanatra érintkeztek. Egy pillanatra csak, aztán szétfutnak s mennek más-másfelé az élet mezejének messze-ségeibe. Nem lehet egybeszakítani többé az ő utjaikat. Másfelé kell menniök s egymást czéltalanul fogják keresni megint, mert utjuk együtt nem futhat már soha.

— Soha — mondta tompán a férfi. Ő is ugyanazt gondolta, amit az asszony.

S egy gondolattal küzdve, összetalálkozott szemük. Látták egymás lelkében az érzések és vágyak összeomlott romját. Látták életük szét-szaggatott darabjait, mely egygyé nem lehetett többé már soha, soha.

Még egyszer összelelkezett lelkök forró és nehéz bucsuzással, mint a haldokló, aztán elváltak egymástól szólaunl.

Zágráb lakossága a szociálistáknak december 12-ére tervezett nagy manifesztaációjához csatlakozni készül.

Este elterjedt hírek szerint Rakodczay Sándor bán holnap reggel Budapestre érkezik, hogy a miniszterelnökkel a helyzetet megbeszélje.

A lázadó horvátok eljárására élénk fényt vet az a most kiderült dolog, hogy a volt horvát országos kormány, amely egy követ fűjt a rezoluczionistákkal, több fontos államokmányt kiszolgáltatót Supilo Ferencnek, a lázadók vezérének. Még a nyáron történt ugyanis, hogy a horvát országos kormány, amelyben Nikolics volt a bányhelyettes, több aktát kért a budapesti horvát miniszteriumtól, amely az aktákat el is küldötte Zágrábba. Néhány nappal azután Josipovich Géza horvát miniszter a parlament folyosóján ugyanezeket az aktákat meglátta Supilo kezében. A miniszter megkérdezte, hogy honnan kapta ezeket az aktákat s Supilo ötlethatolt. A miniszter erre fegyelmet rendelt el a horvát miniszteriumnak az ellen a titkára ellen, akinek a kezén át az akták Zágrábba küldettek. A fegyelmi eljárás még nem nyert befejezést, miután a horvát miniszterium sokkal kisebb, semhogy a fegyelmi tanács összeállítható lenne és így az ügyet a pénzügyminiszterium fegyelmi tanácsához tették át, mely elfoglaltsága miatt még nem dönthetett. A titkár valószínűleg ártatlan, miután a horvát miniszteriumnak bizonyítékai vannak arra nézve, hogy az aktákat maga Nikolics, volt osztályfőnök adta át Supilonak. Ma derült ki ez a hihetetlen visszaélés, amelyről az első hír azt mondotta, hogy Supilo ellopatta ezeket az aktákat a horvát miniszteriumból. Ez ugyan nem történt meg, mert a volt horvát országos kormány maga adta ki az állami okiratokat a lázadóknak.

A koalíción kívül álló magyar képviselőknek az az elhatározása, hogy a kiegyezési vitában többet nem vesznek részt, igen jó hatást tett a politikai világban. Igaz ugyan, hogy Szappanos István ma nyilatkozatot adott ki, hogy a disszidensek ebben a tárgyban értekezletet nem tartottak, de azért az mégis tény, hogy nem fognak többet felszólalni. Szász József ki is jelentette ma, hogy Lengyel Zoltán volt az utolsó magyar szónok, aki a kiegyezési javaslatot beszélt. Wekerle Sándor miniszterelnök arra kérte őket, hogy az ország érdeke, hogy ne nyútsák a vitát. Ők ilyen felelősséget a nyakukba nem vehetnek, hát inkább nem beszélnek. Eötvös Károly még ma Pápára utazott s csak a jövő héten tér vissza. Wesselényi Ferenc, Csépany Géza, Bródy Ernő, Molnár Jenő és a többiek füle hallatára jelentették ki, hogy nem beszélnek; Vázsonyi Vilmos pedig még nem épült fel annyira, hogy felszólalhatna. Bárd Thorotzkai Viktor annak a kijelentésére kérte a „Budapesti Tudósító“-t, hogy távolléte miatt nem vehetett részt a disszidensek bizalmi tanácskozásán, de ő sem akar az egyszakaszos törvényjavaslat tájában részt venni, mert nem akarja a kormány helyzetét az ország súlyos viszonyai közt megnehezíteni. Hasonló tartalmu nyilatkozatot adott ki Urmánczy Nándor is.

Felkérteünk a következő sorok közlésére:

„A disszidensekre vonatkozólag a mai lapokban megjelent hírrel szemben kérem sziveskedjenek közölni, hogy az az értekezlet, amelyen a disszidensek azt az állítólagos határozatot hozták volna, amelyről a mai lapok megemlékeznek, hogy t. i. valamilyen indokból elállanak a szótól, tudtommal meg nem tartott. Én a magam részéről a disszidenseknek semmiféle értekezletet nem vettem részt. Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy a disszidensek egyenként milyen álláspontot foglalnak el és mennyiben élnek a szólás jogával, az határozat tárgyát nem képezte és min-

denki szabad elhatározásának van fentartva. Engem személyesen a horvátok obstrukciója semmiképpen sem befolyásolhat magatartásomban, mert még a mostani viszonyok között sem lehet valaki olyan vak, hogy köztem és a horvátok akciója között bármiféle kapcsolatot keressem. Tudvalevőleg mindeddig egyedül én részesültem abban a kitüntetésben, hogy a magyar nyelv jogaiért folytatott küzdelmeim jutalmául a horvátok, legálább inefigie felakasztottak. A felszerelési és leszerelési híresztelések mindenre inkább alkalmassak, mint arra, hogy azt az ügyet szolgálják, amelynek szolgálatában ezek a kacsák felröpítettek. A disszidensek hazafisága nem szorul kioktatásra és irányításra semmiféle kőszá híresztelés alakjában. Meg fogják találni a módot arra, hogy kötelességüket úgy teljesítsék, ahogy meggyőződésük parancsolja. Dr. Barta Ödön.”

A kvóta fölemelése.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, december 5.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután ülést tartott, amelyen a közös költségekhez való járulás arányát megállapító törvényjavaslatot vette tárgyalás alá. A felszólalók mind hangsúlyozták, hogy a kvóta fölemelését nem lehet igazolni, de a törvényjavaslatot a kényserhelyzet következtében elfogadták. Az ülésen, amelyen Széll Kálmán elnökölt, jelen voltak Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc és Darányi Ignác miniszterek, Popovics Sándor és Mezőssy Béla államtitkárok.

Széll Kálmán az ülést megnyitván, előterjeszti, hogy a kvóta-bizottság bár pénzügyi és gazdasági szempontból motiválnak nem tartotta a kvóta fölemelést, de a jelen politikai helyzetben indokolt volt, hogy a kvóta-bizottság határozata meghozatalánál a politikai okokat is mérlegelje és erre való tekintettel a kvóta-bizottság a kvóta fölemelését, mint a két állam között létrejött gazdasági kiegyezésnek és a harez megszüntetésének árát tisztán politikai szempontokból elfogadta.

Hoitsy Pál előadó ismerteti a javaslatot és azt elfogadásra ajánlja, de kiemeli, hogy a két állam gazdasági ereje és adóképesége a kvóta fölemelését nem indokolja.

Sághy Gyula a kényserhelyzetre való tekintettel a javaslatot megszavazza.

Bizony Ákos elfogadja a javaslatot, de azt a pénzügyi bizottság jelentésében hangsúlyozni kívánja, hogy arra az esetre, ha a jelen átmeneti idő elmúlik és a magyar országgyűlés a jövőben az Ausztriával való különválást határozná el, a kvótának tíz évre való megszavazása ennek a különválásnak megvalósítását ne akadályozhassa.

Issekutz Győző ezt feleslegesnek tartja, mert mihelyt a törvényhozás az 1867. évi XII. t.-cz.-ben közöseknek deklarált ügyeket különválasztja, akkor ennek a törvénynek hatálya ipso facto megszűnik. A javaslatot elfogadja, hogy az ország gazdasági élete valahára nyugvópontra jusson.

Babó Mihály csatlakozik Bizony Ákos propezióijához. Ohajtáná, hogy a kvóta fölemelése csak akkor váljon Magyarországra kötelezővé, ha Ausztriában a kvóta fölemeléséről szóló javaslatot a törvényhozás fogadja el és nem a 14. §-szal léptetik életbe.

Mérey Lajos nem járul hozzá Babó indítványához, ellenben azt helyesnek tartja, hogy ha Bizony Ákos álláspontja a párt részéről a képviselőházban kifejezésre juttattnék.

Wekerle Sándor miniszterelnök. A vámtalány-nak a kvóta-hoz semmi köze. A vámtalány a vámok kezelésénél tényleg felmerülő költségek fedezésére van szánva. Az osztrákok a zárszámadás adataival igazolták azt, hogy az eddigi költséggel nem jönnek ki, úgy, hogy ezért kellett az emelés javaslatba hozni. A kvóta megállapított 1868-ban 30 százalékkal. Időközben jött a Határörvidék polgárosítása és 1872-ben a törvényhozás azt állapította meg, hogy a közösügyes költségekből mindenekelőtt két százalék vonandó le Magyarország terhére. Ez a törvény nincs lejárathoz kötve.

Mi ezt rendkívül terhesnek találtuk és mindig iparkodtunk ezt megszüntetni. 1899-ben végre sikerült megállapodni a preczipuum megszüntetésére nézve és akkor lett a kvóta 34,4 százalék. A megállapodásból nem lett törvény és így az 1872-ik évi IV. t.-cz. ekkor se lett hatályon kívül helyezve, hanem csak most lesz ez törvényben kimondva. Bizony Ákos aggályaira megjegyzi, hogy ha megszűnnek a közös ügyek, akkor megszűnnek a közös terhek is, tehát a kvóta egyáltalán nem örök teher. Helyesnek találja ő is, hogy ha a függetlenségi párt álláspontja egy felszólalásban kifejezésre juttatják és mi a kormány padjairól azt a kijelentést megtesz-
szük, hogy ha az 1867. évi XII. t.-cz.-ben megállá-

pitott közös ügyek megszűnének, akkor megszűnik a közös kiadásokhoz való hozzájárulás is.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: Teljesen honorálja Bizony Ákos felszólalásának indító okát, nem is tehet másképen, mert ő függetlenségi ember és az is marad, de maga is azt hiszi, hogy a leghe-lyesebb lesz az, ha a függetlenségi párt megbízott szónoka megteszi a függetlenségi párt nevében azt a fentartást, hogy ha a párt programja érvényesül, a kvótára vonatkozó megállapodás ipso facto megszűnik, a miniszterelnök pedig a kormány nevében kijelenti, hogy természetes az, hogy ha megszűnének a közös ügyek, nem is lehetne kvótáról szó. Ezzel minden kétely el lenne osztatva. Minthogy felszólalt, megjegyzi magára a kvótára vonatkozólag, hogy a hadügyminiszteriummal még a múlt évben létrehozott megegyezés következtében a hadsereg és haditengerészet szállítására vonatkozólag, Magyarország ezekben teljesen a kvóta arányában részesül s ez a megállapodás megtartatik s megtartása a kereskedelmi miniszterium által folyvást ellenőrzetik. A kvóta anyagi terhe az ország közgazdasági helyzetére nem nehezedik oly súlyosan, mint ahogy a kvóta összegének nagyságából látszanék, mert ami egy kézzel kifizetetik, az más kézzel az ipar és mezőgazdaság útján visszafolyik. A kvóta anyagi terhe addig volt nagy, ameddig a szállítások felosztása nem a kvóta arányában történt.

Széll Kálmán: Méltózatnak tudni, hogy én 67-es vagyok és mint a koalíció tagja, teljes mértékben respektálom a függetlenségi párt programját is és konstátálom, hogy a függetlenségi párt, bár áldozatokat hoz, de egyáltalán nem lesz hűtlen programjához. Én a Bizony Ákos felszólalását korrektnak tartom, de annak a bizottsági jelentésbe felvételét feleslegesnek tartom. A politikában pedig a felesleges dolog káros. Magától értetődik, hogy ha az a törvény, amely a közös ügyek alapját képezi, megszűnik, megszűnik annak korrolariuma is. A függetlenségi párt szempontjából teljesen kielégítőnek tartom, ha a függetlenségi párt részéről ilyen irányban felszólalás történik.

A pénzügyi bizottság a javaslatot általánosságban és részletiben is elfogadta.

A bizottság a német birodalommal 1891. decz. 6-án kötött kereskedelmi és vámszerződéshez tartozó 1905. január 26-án kötött pótszerződés és az ennek életbeléptetésére vonatkozó nyilatkozat becikkelyezéséről szóló, 2. az Olaszországgal 1906. február 11-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződés becikkelyezéséről szóló, 3. az Olaszországgal az ingó és ingatlan javak megszerzése és birtoklása tárgyában 1906. február 11-én kötött egyezmény becikkelyezéséről szóló, 4. a Belgiummal 1906. február 12-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatokat a közgazdasági bizottság módosításaival elfogadta.

A somogyvármegyei egyesült h. é. vasutakról, a Szatmár—mátészalkai h. é. vasutáról, a Budapest—tiszai h. é. vasutáról szóló törvényjavaslatokat a bizottság elfogadta. A Sopron—Kőszeg h. é. vasut engedélyezéséről, a Fogaras—brassói vasut engedélyezéséről, a Duna—ipolyvölgyi h. é. vasut, a Karánsebes—hátszegi h. é. vasut, a Borsavölgyi gazdasági vasut, az Oravicza—zsidovin—németbogsán—resiczai h. é. vasut engedélyezésének megtörténtéről, a Temesvár—varjasi h. é. vasut engedélyezésének megtörténtéről szóló miniszteri jelentéseket a bizottság tudomásul vette. A Kassa—hegyaljai h. é. vasut engedélyezéséről szóló 637. számú törvényjavaslat tárgyalását a bizottság jövő ülésére halasztotta.

A bizottság tudomásul vette a függő államadóságot ellenőrző országos bizottság jelentését.

A bizottság a jövő hét szerdáján tartja legközelebbi ülését, melynek napirendjére a kisebb tárczák költségvetése lesz kitűzve.

Budapest, december 5.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, melyen folytatják a kiegyezési javaslat tárgyalását.

Minisztertanács. A miniszterelnöki palotában holnap, e hó 6-án délután 5 órakor rendes heti minisztertanács lesz.

Az adóreform ügye. Egy reggeli lap mai számában „Visszavonják az adójavaslatokat?” cím alatt cikket közöl, mely az abban foglaltak valósága esetén arra lehetne alkalmas, hogy az országgyűlés elé a közelmúltban beterjesztett adójavaslatok visszavonását a közvélemény előtt valószínűvé tegye. A „Budapesti Tudósító“-t illetékes helyen felhatalmazták annak kijelentésére, hogy amily rosszakaratu koholmány a közleménynek az a része, amely azt állítja, hogy a pénzügyminiszterium adókezelési osztálya az új adójavaslatokra a miniszterhez előterjesztést tett, éppoly távol áll a kormánytól az a szándék, hogy ezeket a hosszú idők munkája után készült javaslatokat alkotmányos tárgyalásuk előtt visszavonj

A t. Házból.

I. Nyikorog a kerék.

A parlamenti épület főrendiházi oldalán fekete zászló hirdeti Desseffy Sándor csanádi püspök elhunytát. Aki kétszer halt meg. Ezelőtt két évvel féloldali szívszélhűdés érte s akkor már a temetésére készültek. Elvesztette beszélő képességét, de aztán gyógyulni kezdett, sőt a vigasztaló igékből néhányat kimondani újból megtanult. Most azonban végképen elbucszott a földiektől. Persze, az egyháziak mozgolódnak és amíg a temetésre készülnek, tapogatóznak, hogy ki lesz a csanádi püspök.

Esős, nyirkos idő van, se tél, se ős, csak betegség. Az ifjabb honatyák későbbben kelnek, álmosak, a klubélet meg a soiréek világa elkövetkezett; alig pár órát aludhatnak. A horvátok is elcsatangolnak éjszakánként és így délelőtt bizonyára éppoly rettenetesen unják a muszáj-obstrukciót, mint a magyarok. Most még horvátoknak kell kezdeni az egyparagrafus vitáját, de Mazuranics Bogoszlávot hiába szólítják. Bogoszlávot összehozták a bejárónál egy patriabeli hölgyvel, akinek róka boája volt s a boán kapcsok voltak, amelyek beleakadtak a Bogoszláv bundájába. Amíg ezt bogozták, eltévedtek s a kupolacsarnokig egy élő lelket se találtak, aki utbaigazítsa legalább Mazuranicsot. A hölgy már eltalált volna onnan maga is. Az elvtársak boszankodtak; sejtették, hogy Bogoszláv beleesett valami kalandba és panaszták, hogy amióta a parlamentben horvát-világ van, azóta Budapesten igen elszaporodtak a női nemen az álhorvátok. Ugyannyira, hogy Boda főkapitányt felkéri, amiképen mozik, aként horvát bogozó nőt se engedélyezzen többet Budapesten. A fő dolog különben, hogy Mazuranics Bogoszláv nem volt jelen, tehát nem beszélhetett, következésképpen mást kellett felszólítani. Változatosság kedvéért Lengyelt szólították. Ő se volt itt. Teljesen hiányzott. Hát megint egy horvátot hívtak: Pinterovics Antalt. Ekkor azonban felemelkedett egy hustömeg, melyen alul két láb nyulott ki. Ez volt Pinterovics. Ugy állott meg, mint aki két órát akar állani.

— Tessék! — szólt jóakarattal Justh Gyula, aki az elnöki széken ült.

Az elnöki széken ült Justh Gyula, hogy ez a horvát még elvisokizhassa és saborezhassa a magát. De már az elnök ő exczellenziájának a csomagjai be voltak pakkolva és bizalmasai hirdették, hogy hazautazik, sőt vasárnap beszámolót is fog mondani Makón. Az alelnökök ez alatt szervezkedtek. Rakovszky és Návay készenlétben állottak. Csak menjen Justh, csak időzzék kellemesen választói között. Majd mire visszaérkeznek, ha jól megy az üzlet, hire-hamva se lesz a horvát obstrukciónak. A magyarból is igen kicsi maradhat.

Nyikorog az obstrukció kereke. Nincs lelkesedés, ami olajozza. A horvátok gondban vannak. Ha december 12-ikére itt maradnak, akkor Zágrábban bukhatnak meg, ha pedig Zágrába mennek, akkor itt fagynak be. Legvalószínűbb, hogy az államvasutak nem bocsájtanak rendelkezésükre olyan vonatokat, melyek úgy járjanak, hogy a nap egyik felét Zágrábban, a másik felét Budapesten tölthessék. Hát csak beszélj Pinterovics, beszélj, ki tudja, meddig beszélhetsz.

— Ez a hattyudalod! — mondja neki Förster Ottó.

Justh lecsengeti. Mert igazán abszurdum. Ilyen vörös hattyu, mint Pinterovics, még a Barnumban sem látható. A nyikorgás azonban, amit beszédnek neveznek, odaiálló különlegesség.

Két órányi időig, déli tizenkettőig beszélt valóban. Beszéde közben megérkezett Lengyel Zoltán rengeteg íráscomókkal, újságokkal, könyvekkel, melyeket kirakosgatott a padjára, szörnyülködve beszéltek róla, hogy ebből akár estig telik. Az élesszemű Wekerle megpillantotta az írások közt Kossuth Ferencz ama beszédgyűjteményét, melyet Szatmári Mór rendezett sajtó alá.

— No, — szólt a miniszterelnök Kossuth Ferenczhez — ebből nagy ráolvasások lesznek. Nem félsz?

— Attól, ami abban a kötetben van, — mondja Kossuth Ferencz, — igazán nem félek.

Lengyel hallott valamit e diskurzus felől és politikát változtatott:

— Majd olyat fogok idézni, ami nincs benne a Mózsai könyvében.

— Jól teszed. Zoltán, akkor legalább rövidebb leszel.

Lengyel elment egy kicsit intézkedni a szónokláshoz szükséges vizek irányában. Amíg oda járt, Kovácsy Albert eldugta az egész paksamétáját. Csakhamar visszajött. Kereste a beszédet. A közelben lévők úgy tettek, mintha semmiről se tudnának, egyik levelet irt, a másik újságot olvasott, a harmadik a körmét tisztította. Lengyel odaszólt: „Adjátok ide az aktáimat.“ Kovácsy felelt: „Egy hazafi az ország érdekében, nemes felbuzdulásában emelte!“ Lengyel elindult a távolabbi vidékekre keresni. Ezalatt Kovácsy hirtelen visszalopta a helyére az egész csomagot:

— Nesze neked, itt a krampusz.

A fehér hajú Szappanos István hallgatóságot toborzott Lengyelnek a disszidensek körében s ezalatt elintézett egy pártbeli ügyet is. Elment az újságírókhoz kinyilatkoztatni, hogy a disszidensek nem szereltek le, hanem beszélni fognak. Azaz, hogy nem határozták el a leszerelést s aki akar, az beszél. Báró Thorotzkay Viktort vitte magával tanunak, hogy lássák, miképpen áll a helyzet.

— Ön beszél? — kérdezték Szappanos.

— Én, igen.

— És ön? — fordultak Thorotzkay felé.

— Én nem.

Ilyen a disszidens állapot. Egyik beszél, a másik nem.

Hát legalább ennek az obstrukciónak is nyikorog a kereke és talán tán mégis törvény lesz karácsony előtt abból az árva egyszakaszosból.

* * *

II. Lengyel támad.

Lengyel Zoltán, amikor megkezdte a beszédét, olybá tetszett, mintha már a közepén volna. Apponyit támadta, Kossuth Ferenczet támadta, Wekerlét támadta, a függetlenségi pártot bántotta, a többséget lebecsülte, a kiegyezés ellen és a kvóta ellen irtóháborút hirdetett, de mégis . . . Mégis azt mondta, hogy komolyabb leleplezésektől tartózkodik, minthogy nem akar kormányválságot előidézni.

Erre aztán Wekerle megnyugodott, Kossuth Ferencz is szelidebben nézett Lengyelre és Jekelfalussy, a honvédelem minisztere szintén biztosabban ült a székén.

Zaj ritkán volt. Csendesesen évődtek Lengyel Zoltánnal, ha valami igen nagyot mondott, de általában tekintettel voltak rá, hogy bármit tesz is, egyéni hasznot nem keres belőle. Egyszerűen a vérben van az ellenzékiség s ha a nemzeti küzdelmek idején obstruált velük, hát most obstruál ellenük. Emlgette, hogy ő vezette amaz obstrukciót, de ez ellen többen tiltakoztak. Inkább most tünt fel vezér gyanánt mai szónoklása közben, amikor azt hangoztatta, hogy a régi szá-

badelvűpárt megbuktatásában neki nagyobb része volt, mint azoknak, akik jelenleg körülötte haragusznak ellenzéki állásfoglalása miatt. Am még most is a vezérség miatt évődnek vele. Közbeiktálják néhányszor:

— Ki a vezére? Polónyi? Előbb megbuktatta és most a vezére?

Lengyel ezekre nem felelt, csak haladt tovább a maga beszédével a maga útján. Azt persze nem vette észre, hogy beszédének modorában bizonyos sajátosságok ragadtak rá. Egy-egy szót hosszan, énekelve mond ki. Például: „n—e—e—mm!“ és félig öblösen, félig kiáltva és mégis nyújtottan: „ő—ő—ő—t!“ Kihez is hasonlít ez a beszédmodor? Kihez ugyan? Ki mondotta volt a múlt héten ugyanazt, amivel ma Lengyel Zoltán fordult a miniszterelnök felé, hogy: „Töltsünk tiszta bort a pohárba!“ Az bizony Polónyi Géza volt. Polónyi Géza énekel egy-egy szót és Polónyi szakasztott ugyan-ezen kérdést intézte Wekerléhez. Wekerle viszont Polónyinak is azt mondta, hogy ne fájjon az ő feje a kormány miatt, Lengyelnek is azt felelte, hogy igyekszik másképpen beszélni, mint ő. Pedig a bankkérdésben nagyon szorongatta. Az önálló nemzeti bank miatt. Szerényen fordult a miniszterelnök felé Lengyel és fuvolázva kérte:

— Csak három szót mondjon . . .

— Gummi Reisner Harisbazar, — felelt Wekerle helyett Szilassy Zoltán. — Most már elég.

— Nem ezt, — folytatta Lengyel. — Lesz nemzeti bank?

Erre ugyan egy szóval is lehetett volna felelni. Azonban Wekerle nem válaszolt.

A honatyák viszont benne voltak a hirdetési reklámstilusban. Szappanos bátyánk, az ősz kecskeméti patriárcha állott Lengyel mellett, aki délután fél három órakor is a vizes pohárhoz nyúlt:

— Igyék kecskeméti konyakot, — kiáltották, — hogy olyan öreg ember legyen.

És később, amidőn panasolta, hogy áldozatot hoz a függetlenségéért, de nem kap érte semmit, Hédervári Lehel odaszólt:

— Szenved-e ön?

Olay Lajos is veszekedett vele, mert nem akarta, hogy gyanúsítsák, mintha anyagi javakkal térítették volna vissza a kormányparti függetlenségi oldalra:

— Ilyen öreg ember lettem, — mondta. — De mindig tiltakoztam.

Legnagyobb figyelemmel Vázsonyi Vilmos hallgatta a Lengyel Zoltán beszédét. Gyönyörködött benne, aki a demokratákhoz húz, ámbar tudni lehet róla, hogy máig is tagja a Szent Imre egyesületnek. Ifju Madarász József azonban kétségbevonta a Lengyel Zoltán közt és a demokraták közt lévő viszony őszinteségét, mert beszéde egy passzusánál, amelyben a maga vezéri érdeméről szólott, az ifju Madarász odamondta:

— Ezen még a demokrata csirkefogók is mosolyognak.

Ilyenképpen Lengyel Zoltán eltöltötte az időt délután három óráig. Sőt ráadásnak még azon túl is beszélt tíz percet.

Wekerle mindvégig a helyén maradt. Várta a bombát, amelyet Lengyel odadob s amelyetől a kabinet felrobban.

De Lengyel már megmondta, hogy éppen ma nem akar kormányválságot előidézni. S ahhoz, amit mondott, ragaszkodott.

Ennélfogva Wekerle egynegyed négy órakor, amikor Lengyel bevégezte a beszédét, még mint miniszterelnök ment ebédelni és Návay Lajos, aki az elnöklést Justhtól átvette, berekesztette az ülést.

Két beszéd.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 5.

Két beszédből telt ki ma a képviselőházi ülés egész ideje, egy horvát és egy magyar beszédből. A horvát beszédet Pinterovics Antal mondotta néptelen padokban unatkozó egy-két hónapja előtt. A magyar beszéd a Lengyel Zoltáné volt, a magyar disszidensek utolsó szónoka, aki keményen támadta az egyszakaszos kiegyezést. Szerinte reciprocitásnál, vámháborúnál rosszabb ez a kiegyezés. Azután az önálló bankra tért át s kétségbevonta, hogy azt valaha elérné az ország.

— Pedig meglesz az önálló bank! — szolt közbe Wekerle s zugó taps követte ezt a pár szónyi dikceziót.

Lengyel Zoltán ezután a szerződési formulát kritizálta. Szerinte az autonóm vámtarifa örökre eltemette a külön magyar vámtarifát. Kifogásolja a kormány vasuti politikáját, a kassa-oderbergi s a dalmát vasutakra vonatkozó egyezséget.

Lengyel beszéde eltartott egészen három óráig.

Holnap tovább folyik a herceze-hurca az egy szakasz körül, ezután azonban már teljesen a horvátok és a nemzetiségek foglalják el a tért.

Az ülésről szóló részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Az ülés pontosan tíz órakor kezdődött. Az elnöki széken Justh Gyula ül.

Pinterovics Antal horvát a javaslat ellen beszél. Hosszu, unalmas szóáradata déli tizenkét órakor ér véget.

Utána Lengyel Zoltán következett. Azzal vezette be a beszédét, hogy az ilyen nagy többségnek türelmellel kell meghallgatnia az ellenzéki felszólalást. Türelmet kér tehát felszólalása iránt. Ezután első sorban Apponyival polemizált, aki azt állította, hogy ez a törvényjavaslat házszabály- és törvényszerű. Ez a javaslat több törvényjavaslatot foglal össze, amelyeket együttesen és összesen kell megszavazni vagy elvetni. Lelkiismereti kényszer ez. Utal a lex-Dánielre, amely ellen a függetlenségi párt azért indított obstrukciót, mert egyszakaszos volt.

Okolicsányi László: Nem azért, hanem a tartalma miatt!

Lengyel Zoltán: Tartalma miatt nem kellett obstrukálni, mert a házszabályrevízióra vonatkozólag csak határozati javaslatot foglalt magában.

Thaly Kálmán: A linzi béke is egyszakaszos volt!

Lengyel Zoltán: Tahly Kálmánnak a történelem szempontjából igaza van, de a szülői házszabályok szempontjából tartja veszedelmesnek a javaslatot. Szerinte az sem áll, hogy a kiegyezés nemzetközi szerződés. Ez a két kormány közti szerződés. Az egész kiegyezésben az egyetlen nemzetközi vonatkozás az, hogy a kormány köti magát a javaslatokhoz és a függetlenségi párt nem akarja megbuktatni.

Felkiáltások: Ugy van!

Lengyel Zoltán alkotmányjogi szempontból veszedelmesnek tartja, hogy egy nemzetközi szerződés törvénybe ígattassék törvény nélkül. Törvényt alkotni csak törvénnyel lehet. Addig a közjogban hézag marad, míg a javaslatban összesített törvényjavaslatokból törvény nem lesz. Kár volt tehát a kiegyezési javaslatokat nem külön-külön tárgyalatni. Akkor sem mondhatott volna egyebet, hogy ennél rosszabb kiegyezést nem lehet kötni, legfeljebb a kvótát lehet emelni akár 99 perzentig is. Kétszeres erővel kell tehát küzdenie, amikor a kiegyezést és kvótaemelését sérelmes intézkedéssel akarják életbe léptetni.

Az elnöklést Návay Lajos alelnök vette át.

Lengyel Zoltán felveti a kérdést, hogy ezzel a javaslattal biztosította-e a kiegyezést a kormány. Ha itt keresztül is erőszakolja ezt a javaslatot, meglesz-e Ausztriában a kiegyezés törvénybeiktatása. Ha ők nem iktatják törvénybe, minek iktassuk mi? És vajon, ha a törvénytelenséget a horvátok miatt elkövetjük, biztosítva van-e a horvát kérdés? Minden törvényt így fogunk-e a horvátok miatt megcsinálni. Saját magunk teszszük így a kést a nyakunkra...

Hock János közbeszól: Antiszemiatkodszi! (Derültség.)

Lengyel Zoltán ezután rátért annak ismerteté-

sére, hogy mikép jártak annak idején, a nemzeti küzdelem alatt a szerbeknél és mikép álltak ott a szerbekkel és a horvátokkal. A vezérbizottság tudtával történt ez. Csak nem akar kormányválságot előidézni (Derültség), azért nem mondja el a részleteket. Ezt a barátságot mesterségesen elrontotta a kormány a szerb hatázzárral és a vasuti pragmatikával, amelyet nem a horvátok ellen csináltak, hanem a sztrájk-paragrafus kedvéért. A horvátoknak a vállalt barátságot nem lett volna szabad megszakítani, hanem együtt kellett volna a kiegyezés ellen eljárni. Akkor minden másképp lett volna.

Eber Antal: Ön akkor is obstrukált volna?

Lengyel Zoltán: Én nem obstrukálok. Ha obstrukálok, nem beszélek, hanem cselekszem. (Derültség.) De nem fogok többé úgy obstrukálni, hogy megbánjam, mint a legutolsó obstrukciót.

Majd azt fejtegette, hogy a függetlenségi párt letért a régi alapról. Apponyit aposztrofálja, akinek az egész ország hitt s most már nem hisz, csak egy rész.

Egy órakor a szónok szünetet kért.

Návay Lajos elnök: Az ülést öt perczeire felfüggesztem.

Szünet után

Lengyel Zoltán tovább beszélt. A Széll-Körber féle kiegyezés előnyösebb volt, mint ez. Nem látja indokoltnak a kényszerhelyzetre való hivatkozást. A szabadelvű párt nem szavazott volna meg ilyen kiegyezést. Minek hántják akkor a szabadelvű pártot? A miniszterek is kettő kivételével szabadelvűpártiak lettek. Apponyi tegnapi előtti beszédével polemizált ezután. A bankról szólva, kijelenti, hogy az önálló bankból nem lesz semmi, mert a miniszterelnök a közös bank hive és ezért soha nem fogja megcsinálni a magyar bankot. Nem látja be, miért nem mondja meg ezt őszintén a miniszterelnök, hiszen már senkinek válna ki a függetlenségi pártból.

Baross János: Már lehullt a férgese.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Azért lesz bank!

Lengyel Zoltán: Akkor rendben van!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Én rendben is vagyok! (Derültség.)

Lengyel Zoltán ezután azt fejtegette, hogy ez a kiegyezés az önálló vámtarifa jövőbeli felállítására ellen újabb akadályokat gördített. Kérde, hogy mit szól a miniszterelnök Sándor Pálnak ahhoz a leleplezéséhez, hogy a szerződéses formula Vörös Lászlóé.

Olay Lajos: Benne volt a függetlenségi párt 1890-iki programjában.

Lengyel Zoltán: A programban benne lehetett, de a darabont-kormányt tárgyalta ez alapon.

Szemere Huba: Szóval hozzuk vissza a darabontokat!

Lengyel Zoltán: Én nem akarom a darabontokat vissza, csak azt akarom, hogy a kormány ne dicsekedjék vívmányképpen azzal, amit már a darabont-kormány megcsinált.

Ezután a kassa-oderbergi és a dalmáciai vasutak ügyével foglalkozott. Azzal vádolják — folytatta tovább — hogy szereplési viszketet gájtja.

Somogyi Aladár: Igen! Nézz a tükörbe!

Lengyel Zoltán: Mikor a nagy obstrukciót csinálta kilenczed magával, akkor szent ihlet volt az.

Szentiványi Árpád: Nem szövetkeztek a horvátokkal!

Ifj. Madarász József: És a demokrata csirkefogókkal!

Lengyel Zoltán végül a függetlenségi párt politikáját támadta. Gróf Andrássy Gyula azt mondta neki egy magánbeszélgetésben, hogy hatványos alapon lehet erős politikát csinálni, de 48-as alapon nem szabad győnge politikát csinálni.

Az elnök ezután megállapította a holnapi ülés napirendjét s az ülés véget ért.

Budapest, december 5.

Gróf Andrássy és a marostordai küldöttség. A marostordai küldöttségnek gróf Andrássy Gyula belügyminiszter által tegnap történt fogadtatásáról egy könyvatos lap jelentése alapján téves értesítés került a lapokba a fogadtatás külső formájáról. Ugy van feltüntetve a dolog, mintha gróf Andrássy Gyula beszédének befejezése után egyszerűen otthagya volna a küldöttséget, holott ellenkezőleg, úgy folyt le a dolog, hogy a belügyminiszter, miután beszédét befejezte, a küldöttség vezetője felé fordult, várakozva, hogy óhajt-e a miniszter válasza teletét adni s csak miután báró Bánffy Dezső, a küldöttség vezetője a lapokban már közölt kijelentést tette, hogy „Erre nincs mit replikázunk”, távozott a miniszter a fogadó-teremből. Ezt a tényállást megerősítette maga gróf Andrássy Gyula is. A belügyminiszter még megjegyezte, hogy a neki imputált udvariatságra — egészen eltekintve attól, hogy ilyesmi nem szokása — semmiféle oka sem volt.

A képviselőház bizottságaiból. Az igazolási állandó bizottság december 6-án délután 1 órakor az országházban, az elnöki irodában ülést tart, mely-

nek tárgya Gaál Gaszton képviselő megbízólevelének igazolása.

Justh Gyula Makón. Justh Gyula, a képviselőház elnöke, holnap reggel tornyai birtokára utazik s vasárnap Makóra megy, hogy megköszönje pártja bizalmát. A makói függetlenségi párt hétfőn gyűlést tart s ezen Justh nem beszámoló beszédet mond, hanem csupán politikai nyilatkozatot tesz.

A zágrábi közgyűlés Kossuth ellen. A tegnapi zágrábi városi közgyűlésen felolvasták a kereskedelmi miniszter leiratát, melyben a városi villamos vasut építésére megtagadta az engedelmet. Elsőnek Timet városi képviselő szólalt fel. Szerinte a magyar minisztérium ismét megmutatta, mennyire szereti a horvátokat. Kossuth soknak találta azt az összeget, melyet mi a közuti társaskocsi-társaság részére megállapítottunk. Kötelesek vagyunk mi a villamos vasut építésénél magyar munkásokat alkalmazni? Egy magyar miniszter méri azt mondani, hogy mi nem tehetjük azt, amiben megállapodtunk? Ez önkénykedés. Azt mondhatnám, hogy Budapesten jelenleg az 1848-iki év előjelei mutatkoznak. Illja-sevics városi képviselő szintén éles szavakkal ítélte el Kossuth beavatkozását. Azután megállapodtak abban, hogy a leirat ellen a minisztériumhoz felfírnak.

A német politikai helyzet.

— A válság elsimult. —

Budapest, december 5.

A kancellár-válság, amilyen hirtelen napirendre került, nly gyorsan el is tűnt az események színteréről. A blockot képező pártok egyhangulag bizalmukról biztosították Bülow kancellárt és így a nagy port felvert ügy, mely rövid ideig izgalomban tartotta egész Németországot, szépen elsimult — legalább ideig-óráig. Mert az bizonyos, hogy Bülow herceg tákolmánya, a konzervatív- és liberális-párt szövetsége, a jövőben sem fog a legprecízebben működni. Különösen a pénzügyi reform az az ütköző-pont, mely tradícionális ellentéteket idéz fel a két párt között. A liberális-párt, melyet a polgárság tömege küldött a parlamentbe, nem nyújthat segédkezet arra nézve, hogy a lakosságra újabb terheket rójanak, mert a polgárság széles rétegeiben amugy is nagy bizalmatlansággal ellenőrzik a párt szövetségét a konzervatívokkal. Hogy azonban a blockban bent maradjon és ezzel a kormánynak gondtalan léte biztosíthatassanak, Bülow kancellár, kénytelen volt egynémely engedményt tenni részükre. Így megkapták az egyesületi törvényt, mely nem egy liberális követelést valósított meg. De, hogy a konzervatívok is némi kárpótlást kapjanak, a kancellár a pártnak az idegen állampolgárok ellen irányuló és alkotmányellenes törekvésének koncessziót adott. Pedig ezt a liberálisok sohasem karolhatják fel. Ilyen és ehhez hasonló ellentétek közepette, nem csoda ha a blockban minduntalan felüti fejét a viszály.

Azt talán senki sem hitte, hogy éppen a hadsereg botránya lesz a nyílt szakadás oka, bár a porosz tisztikar, brüsszk magatartásával sohasem volt népszerű a liberálisok előtt.

Az ellentétek valószínűleg mindig is napirenden lesznek ebben a szövetségben, mely oly természetellenes. Egyelőre azonban sikerült Bülownak erélyes fellépésével a megakadt szerket a kátyuból kihuzni. A kérdés már most az, hogy meddig fog akadálytalanul utján haladhatni.

Mai hireink a következők:

A viszály keletkezésének újabb részletei.

A krízis abból támadt, hogy tegnapelőtt este Rheinhaben pénzügyminiszter és Eynem hadügyminiszter megjelentek Bülow hercegnél s arra kérték, hogy védje meg őket a liberális párt szónokainak támadásai ellen. Egyidejűleg a két miniszter a kancellár rendelkezésére bocsá-

totta tárczáját. Bülow herceg azt felelte, hogy előbb a pártokkal kell tanácskozni, tehát egyelőre vonják vissza lemondásukat, annál is inkább, mert ha nem sikerül megegyezésre jutni a pártokkal, abból maga is levonja a konzekvenciákat.

Tegnap délután a block-pártok vezetési konferenciára ültek össze a kancellárral. A liberális párt azt követelte, hogy a kancellár csatolja ki a porosz pénzügyminiszter befolyását a birodalmi pénzügyi politikából. Bülow herceg megígérte, hogy az egyes államok pénzügyminisztereivel még egyszer meg fogja vitatni a birodalmi egyenes adók behozatalának kérdését.

A legnagyobb nehézség abban van, hogy a konzervatív párt kebelében két irányzat merült fel, az egyik minden áron a block-pártok politikáját akarja érvényre juttatni, a másik törekvés ellenben a centrummal szeretne többséget alkotni. A konzervatívok egyelőre nem fognak kötelezettséget vállalni a block-politika keresztülvitelére, de megígértek, hogy támogatják a kormányt

Ellentmondó hírek.

Bülow herceg tegnap a birodalmi gyűlés ülése előtt magához kérte a block-pártok vezetőit s kijelentette előttük, hogy a helyzet tartóhatatlan, nem tűrheti, hogy a többség egyenlenségével minduntalan zavarba hozhassa a kormányt. Ilyen körülmények között nem képes programját megvalósítani és ha a block-pártok nem tudnak, vagy nem akarnak egymás között megegyezni, akkor ő levonja ebből a konzekvenciákat.

Félhivatalos részről ezzel szemben tagadják, hogy a kormány kebelében nem volna meg az egyetértés. Azt a hírt is megczáfolják, amely azt újságolta, hogy a kancellár már be is nyújtotta lemondását. A válság főoka az a viszálykodás, amely a nacionalista liberálisok és a porosz pénzügyminiszter között a birodalmi egyenes adók kérdése körül támadt és a kormányt elégedetlensége miatt, hogy a szabadelvű párt tagjai ellenséges szemmel nézik az új egyesületi törvényjavaslatot.

Elsimított ellentétek.

Tegnap késő estig tanácskozott a kancellár a többség pártjainak vezetőivel. A konferencia eredményre vezetett. Elhatározták a block-pártok, hogy a mai ülés elején, napirend előtt a konzervatívok nevében Normann ki fogja jelenteni, hogy pártja és a vele barátságos pártárványlatok kitartanak a gazdasági szövetségben s kerülni fognak mindent, ami megbotthatná a block-pártok közösségét.

Hasonló nyilatkozatot fog tenni Bassermann és Wiemer, a szabadelvű pártok csatlakozását jelentvén be.

Ilyen módon a válság elsimult és a birodalmi gyűlés folytatni fogja a költségvetés tárgyalását. A császár az ügyekbe mostanáig nem avatkozott. Nem igaz az sem, hogy a kancellárt a császárnak egy távirata készítette mostani eljárására. Illetékes helyen megczáfolják azt a hírt, hogy egyes miniszterek lemondtak.

A mai ülés.

A birodalmi gyűlés mai fontos ülése még a tegnapinál is rövidebb volt. Mindamellett régen volt a birodalomgyűlésnek olyan mozgalmas és látogatott ülése, mint a mai. A karzatok szakadásig megteltek, valamennyi államtitkár megjelent, a pártok teljes számban vonultak föl, de a kancellár karosszéke üres volt.

Délután negyed 2-kor már együtt voltak a parlamenti pártok teljes számmal és a szövetségtanács asztala körül helyet foglaltak az államtitkárok kivétel nélkül: Báro Stengel, Detman-Holweg, báró Rheinhaben, Schoen, dr. Nieberding és Eynem hadügyminiszter, aki élénken beszélgetett Paascheval.

Napirenden volt a költségvetés első olvasásának folytatása és a flotta-javaslat.

Az ülés elején a block három nagy pártjának vezetői rövid nyilatkozatot tettek. Normann a konzervatívok nevében, de egyuttal a gazdasági egyesülés és a reform-párt megbízásából is kijelentette, hogy a pártok őszintén és becsületesen támogatják a block-politikát. Együtt kívánnak működni a birodalmi kancellárral azon az uton, amelyet a birodalom népe az általános választásokon helyesnek ítél. (Nagy tetszés a block-pártok padjain.)

Bassermann pártja nevében hasonlóan nyilatkozott és megjegyezte, hogy Paasche nem akarta személyében sérteni a hadügyminisztert; ezt bizonyítandó, kész a kezében lévő terhelő adatokat és leveleket a hadügyminiszter rendelkezésére bocsátani. A nacionalista liberálisok évek hosszú során át megtanulták a hadügyminisztert tisztelni és teljes bizalommal viseltetnek iránta.

A centrum és a szociáldemokraták ezt a nyilatkozatot gunyos nevetéssel fogadták és még nőtt a derűtség, mikor dr. Wiemer a három szabadelvű párt nevében kijelentette, hogy ok taktikai okokból, de elveik fentartása mellett hajlandók a blockot támogatni.

Következett a költségvetési vita folytatása s ekkor Gröber, a centrum szónokja elállott a szótól azzal a megjegyzéssel, hogy nem akarja a kormány és a többség családi ünnepét zavarni. Összeszókolództak — ugymond — szent a béke. (Élénk derűtség.)

Möller-Meiningen (szabadelvű) bejelentette, hogy ő sem kíván a vitában résztvenni.

Ekkor a többségi pártok indítványt nyújtottak be a vita bezárására.

Ekkor nagy lármá közepette az elnök megadta a szót Bebelnek a házszabályokhoz.

— Furcsa helyzetben vagyunk — mondotta Bebel — hiszen a Berliner Tageblatt már ma reggeli számában közölte, hogy milyen sorrendben fognak a mai ülésen felszólalni a pártok vezetői. Előbb a többségi pártok nyilatkozatai jönnek, aztán Gröber és Möller-Meiningen jutnak szóhoz, amire a vita bezárása következik. Az első része a programnak tehát be van fejezve. Kérdem az elnököt, vajon kívánatos-e zárt ajtók mögött, suba alatt a többség egyetértésével meghatározni, hogy milyen sorrendben fognak beszélni a szónokok?

Elnök: A szónokok sorrendjét én állapítom meg.

Nagy lármá támadt ekkor és a zaj közben a többségi pártok indítványt nyújtottak be a vita bezárására. A centrum tagjai és a szociáldemokraták tömegesen jelentkeztek szóra a házszabályokhoz, de az elnök előbb feltette a kérdést, a block-pártok hamar szavaztak és az elnök enuncziálta a határozatot.

Ezután Singernek adta meg a szót az elnök a házszabályokhoz. Singer a következőket mondta:

— Remélem, a mai események meggyőzték a centrumot arról, hogy milyen végzetes dolgot cselekedtek, mikor az ő támogatásukkal keresztülvitték a házszabályok módosítását. (Zajos helyeslés a szociáldemokraták padjain.) Meg kell állapítanom az elnökkel szemben, hogy még akkor is, ha indítvány fekszik előtte a vita bezárására, a kérdés felleveése és a szavazás elrendelése előtt helye van a házszabályok czimén megjegyzéseknek és konstátálom, hogy az elnök mostani eljárása ellenkezik a házszabályok rendelkezéseivel.

Elnök: Ez nem tartozik a házszabályokhoz! (Nagy zaj.)

Singer: Ez Rütli-komédia, mondhatom... (Perczekig tartó zaj.) A házszabályok eképpen nem nyújtanak védelmet a parlament kisebbségének. Az elnök a többség elnöke. (Élénk helyeslés a szociáldemokraták közt.)

Elnök: Nem engedhetem meg az einökség eljárásának kritizálását. (A jobboldalról: Bravó, bravó!)

Indítvány adatott be több párt részéről, amely azt kívánja, hogy a költségvetés utasíttassék a bizottsághoz. Ha senki sem akar szólni, az indítványt elfogadottnak jelentem ki. (Felkiáltások a szociáldemokraták részéről: Mi akarunk! Derűtség.) Elrendelem a szavazást. (Élénk tetszés a block-pártok padjain.)

Nagy zaj közben ment végbe a szavazás. A szociáldemokraták és a centrum tagjai ülve maradtak. De néhány képviselő a centrum-pártból az indítvány mellett szavazott. Az elnök mindjárt kihirdette a határozatot, hogy az első olvasás megtörtént és következik az Angliával kötött ideiglenes kereskedelmi szeszódés tárgyalása.

Betmann-Holweg államtitkár néhány szóval ajánlotta elfogadásra a javaslatot, de rövid beszéde értelmetlen volt a nagy lármában.

Már is vége volt az első olvasásnak és mivel

senki sem tett indítványt, hogy a szerződést utasítsák a bizottsághoz, nyomban megkezdődött a második olvasás és néhány perc alatt változatlanul elfogadták a javaslatot.

Az egész ülés alig tartott tovább háromnegyed óránál.

A béke.

A block-pártok mai nyilatkozatai után kétségtelen, hogy szent a béke és a kancellár továbbra is erre a többségre fog támaszkodni. Bülow jókedvű és meg van elégedve a fordulatfal. Olyanok, akiknek ma alkalmuk volt a kancellárral beszélni, azt mondják, hogy sohasem volt nyugodtabb és eltökéltebb, mint éppen most.

Bár parlamenti körökben beszélnek, hogy a kancellár nem éri be a mai bizalmi szavazattal, hanem arra törekszik, hogy a block-pártok között szorosabb kapcsolatot és állandó közösséget létesítsen. Evégből a többségi pártok bizottságot fognak választani, amely minden kérdésben egyöntetűen fogja megállapítani a block-pártok eljárását.

KÜLFÖLD.

Az osztrák parlamentből. A képviselőházban több helyreigazítást tartalmazó felszólalás után a Ház egyhangulag kimondotta Massarek javaslatának sürgősségét. Az érdemleges vitában kijelenti Lueger, hogy a katolikus nagygyűlésen mondott beszédeben egy szót sem szót a kutatás korlátozásáról és azt, amit az egyetemeken uralkodó szellemről mondott, teljes egészében fentartja. A keresztény, szociálisták nem kívánnak egyebet, mint az egyenlőségűságot, amely ma nincs meg, mert az egyetem tanárok tulnyomó százaléka zsidó; a párt továbbá a klikk-rendszer eltörlését kívánja, amely döntő súlylyal bír a tanárok kinevezésénél és végül a német főiskolai tanulók számára egyenlő jogu elbánást. A katolikus tanulók elnyomásának meg kell szünnie. A német egyetemek, amelyek a keresztény német népei, ismét ennek tulajdonába kell, hogy visszakerüljenek.

A Ház ezután elveti Pernerstorfernek azt az indítványát, amely szerint a teológiai fakultásoknak magánintézetekké átváltoztató javaslata terjesztésük a közoktatásügyi bizottság elé. A legközelebbi ülés holnap lesz.

Beavatott parlamenti körökben beszélnek, hogy ezideig nem sikerül Korytowszki pénzügyminiszter és a parlamenti pártok között kiküszöbölni az ellentéteket a czukoradó leszállításának kérdésében. A képviselőház folyosóján az a hír terjedt el s olyanok terjesztették, akik a kormány környezetéhez tartoznak, hogy a pénzügyminiszter nem hajlandó nagyobb mérvű leszállításhoz hozzájárulni, mint amilyent ő tervbevetett, t. i. három részletben először hat, aztán három és ismét három koronával. Korytowszki az urakháza kiegyezési bizottságában annyira kötötte magát ehhez az állásponhoz, hogy attól nem tághat és szükség esetén megváltik állásától. A pénzügyminiszter utalt arra, hogy nem volna képez felelősséget vállalni az államháztartás egyensúlyáért, ha a pártok nem érnék be a czukoradónak ezzel a leszállításával, mert 16 koronás leszállítás esetén az állam jövedelmei lényegesen csökkennének.

A vasuti államosítási törvényjavaslat eredeti terve az volt, hogy fölhatalmazza a kormányt a tárgyalások megkötésének esetére, hogy valamely államosítani kívánt vállalat üzemet azonnal átvehesse és a kérdés eldöntését, amelyet alkudozások útján eldönteni nem lehetett, utálja az illetékes törvényszék elé. Ha aztán a törvényszék ítélete az államra nézve esetleg kedvezőtlen, akkor a költségeket természetesen magára kell vállalnia az államnak. A kormány kebelében még folynak a tárgyalások a javaslat felett s így ki van zárva, hogy ebben az állászatban parlament elé kerülhessen az államosítási törvényjavaslat.

A délszláv klub ülése. A délszlávok klubja a kiegyezésre vonatkozó sürgős javaslatok tárgyában való állástoglalása ügyében indult tárgyalásokat befejezte és elhatározta, hogy eláll az obstrukciótól valamint a tárgyalásoktól való távolmaradás tervétől és megelégszik azzal, hogy a kiegyezés elfogadását megtagadja.

A дума. A birodalmi дума mai ülésének megnyitása után Kossorotov szociáldemokrata a második дума szociáldemokrata képviselői ellen indított pörrel szól, melynek tárgyalása ma kezdődött. Tartós zaj és közbeszólások miatt azonban beszédét nem folytathatja, miért is pártjával együtt elhagyja a termet. A miniszterelnök programbeszéde tárgyában indult vita befejezése után a napirendre való áttérésre vonatkozó javaslatok felett szavaztak. A centrum, az oktobristák és a mérsékelt jobbpárt javaslatát 182 szavazattal 173 szavazat ellenében elvetik. A lengyelek, a szociáldemokraták, a munkáspárt, a békés megújulás és a jobbpárt javaslatait is elvetik. Ezzel az összes erre vonatkozó javaslatokat elvetették.

Taft elutazása. Tegnap fogadta a czár Taft hadügyminisztert Carszkoje-Szelóban. Az audiencia után diszszemle volt, este pedig az orosz külügyminiszter lakomát adott Taft tiszteletére, aki ma Berlinbe utazott.

A szerb szkupstina ülése. A szkupstina mai ülése csöndesen végződött, noha az új radikálisok vezére nyilatkozatot olvasott föl az ülések elnapolása céljából és nyilatkozata e szavakkal végződött:

Vesszenek az anarkisták a kormányon!

A nyilatkozat nem kavart sok vizet és a miniszterek nem hederítettek rá.

Azután fölolvasták a jövő évi költségvetést, amely öt millióval magasabb, semmint az idei. A budgetben a király apanageát 360.000 dinárral fölemelte a kormány. A költségvetést nyugodtan hallgatták meg.

A belügyminiszter bejelentette, hogy hétfőn fog válaszolni a két Novakovic meggyilkolása ügyében hozzá intézett interpellációra.

A japán követ visszahívása. A Daily Mail értesülése szerint Aoki vikomtnak, Japánország washingtoni nagykövetének utódjával első sorban a bécsi japán követ, másodsorban a berlini japán követ van kiszemelve. Hajashi japán külügyminiszter valótlannak jelenti ki azt a hírt, hogy Aoki visszalépése Japánország és Amerika viszonyainak rosszabbodását jelenti, sőt ellenkezőleg, a változásnak inkább kedvező hatása lesz.

A francia kamarából. A kamara délutáni ülésén folytatták a külügyminisztérium költségvetésének tárgyalását. A francia borkivitel tárgyában Pichon külügyminiszter kijelenti, hogy minden alkalmai felhasználja arra, hogy a külhatalmakat rábírja borbehozatali vámtarifák módosítására. Dechanel a külföldön időző diplomáciai ügyvivők helyzetének javítására vonatkozó indítványát, valamint a külügyminisztérium ezen szolgálati ágának reorganizációjára vonatkozó javaslatot terjeszt elő. A javaslatot Pichon külügyminiszter elfogadja. A kamara Pichon helyeslésével határozati javaslatot fogad el, mely felszólítja a kormányt, hogy gondoskodik megfelelő eszközökről, amelyek révén a francia nyelv használatát a világon nagyobb arányban lehessen kiterjeszteni. Ezután elfogadják a külügyminisztérium költségvetését.

A portugál helyzet. Lisszabonban vasárnap az anarkista párt is gyűlést fog tartani, még pedig nem nyilvánosan, hanem valamely magán házában, nehogy a rendőrség feloszlassa. Mivel a monarchista párt vezetői között egyenetlenség támadt, a vasárnapi népgyűlés határozata aligha lesz kedvezőtlen Franco miniszterelnökre nézve s a mostani kormány bizik benne, hogy a vasárnap minden baj nélkül fog elmúlni. Franco egyébként új választási törvényt készül oktroynálni, hogy a mostani választói törvény rendelkezéseit korlátozza, mert a jelenlegi törvény közeljár az általános választói joghoz. Az új oktrojált választási törvény alapján Franco keresztül akarja vinni az általános választásokat, hogy aztán az ily módon összeálló képviselőházzal helyreállítsa az alkotmányos viszonyokat.

Antwerpeni lapok közlik, hogy onnan 50.000 puskát szállítottak hajóra és Portugáliába vizik, nyilván a köztársasági párt megrendelésére. A szállítást megérkezőkor Lisszabonban el fogják kobozni. Hamburgból is nagyobb fegyverszállítást küldenek Portugáliába.

Marokkói harcok. Mellőlából jelentik, hogy Marchica közelében ismét csata volt a császári csapatok és a forradalmárok között. A csata kimenetele ismeretlen. Tangeri jelentések szerint Buhamara és

Buhamara az összes Riff-törzsekkel részt vesznek a küzdelemben a francziák ellen. A Riff-törzsek követelik, hogy legyen vége az ellenségeskedésnek Buhamara és a szultán között. Beni Szenaszszek egyes hadosztályai kérdést intéztek Liautey tábornokhoz, hogy mily feltétel alatt fogadnák el meghódulásukat. Azt a választ kapták, hogy feltételekről szó sem lehet és hogy a Beni Szenaszszek egész törzsének kegyelemre kell magát megadnia. A Beni Szenaszszek több vezére, hir szerint, Udjába akar jönni, hogy Liautey tábornokkal szándékukat tudassák.

A forradalmi kabilok átadták a Buchte Ben Bagdaditól átvett ágyukat Muley Abbasznak, Muley Hafid mehallája parancsnokának. Bagdadi Rabattól 20 kilométernyire táborozik, hogy csapatait újraszervezze és megerősítse. A szultán csapatai kardcsapás nélkül megszállották a Mazagan közelében lévő Asszumurt.

Mozgó képek.

Mikulás.

A gyerekszoba sötét, csak az ablak csipkefüggönyén szűrődik át némi világosság. A fehérségre három pár cipőcske alakja rajzolódik. A három ágyacskára felül néha halk és óvatos fészkelődés hallatszik.

JENŐKE (csöndesen átszól): Még vacsoránál ülnek . . .

ÖDÖNKE (halkan nevet): A Mikulás még a britanikáját szivja és szidja a vacsorát, mert a rostélyos olyan volt, mint a csizmatalp.

JENŐKE: Azután majd bejönnek és telerakják a cipőnket mindenféle smaraggal.

ÖDÖNKE: Holnap pedig majd előörvendenek nekünk és magyarázzák: Látjátok, itt volt a Mikulás és hozott nektek mindenféle szépet, mert jók voltatok.

JENŐKE: Butaság . . . Lesz a cipőmben hat vas ára savanyu bonbon, meg egy huszkrajczáros notesz . . . Ezért haljak én meg a csudálkozástól és legyek jó egy fél évig. Ez nekem zsenge!

ÖDÖNKE: Minek is jónak lenni? Tőlünk a Benedek az egy olyan csirkefogó, hogy a hittantánító miatt nem mer bejönni az osztályba és van hat igazolatlan órája, mégis kap egy egész vonatot és egy gramofont.

JENŐKE: Ez nem is megy bele a cipőbe . . .

ÖDÖNKE: Nem is köll . . . Leteszik a cipő mellé, ugyis jó, csak a smuczig házaknál ragaszkoznak a cipőhöz.

JENŐKE: Meg fogod látni, a Manczi fogja kapni a legjobbat.

ÖDÖNKE: Holnap majd kicsaljuk . . .

MANCZI (megszólal): Akkor megmondlak a mamának . . .

ÖDÖNKE: Aludj, mert addig nem jön be a Mikulás.

MANCZI: Jaj, de hazudós vagy . . . Nincs is Mikulás . . .

JENŐKE: Csönd . . . Jönnék . . .

(A szülők óvatosan bejönnek és telerakják a három pár cipőt cukorral és apró ajándékokkal. Minden mozdulatukat három pár csillogó szem kíséri.)

JENŐKE (magában): Savanyu bonbon . . . egy czeruza . . . egy notesz . . . tudtam, ha én egy flaubert pisztolyt kérek, akkor ilyen rongyokkal főznek le . . . Slussz . . . nem vagyok kíváncsi a továbbiakra (dühösen a falnak fordul és elalszik.)

ÖDÖNKE (magában): A Jenőkének czeruzát, noteszt, nekem egy rongyos spórkasszát?! Svindler-népség . . . Passz! (dühösen a falnak fordul és elalszik.)

MANCZI (magában): Egy hatvankrajczáros hajásbaba? Zsurt, azt tudnak adni, hogy más embeerek telepofázzák magukat, de a saját gyermekükkel ilyenek . . . Ót hétig az újamat fogom szopni. (A falnak fordul és elalszik.)

APA (az ágyacskához lép): Csöndesen alusznak, mint az angyalkák . . . Holnap boldogok lesznek . . . (lágyan.) Milyen könnyű is ezeket kielégíteni . . .

ANYA: Bitt Dich, so ein Kind . . .

(Lábtömjégyen kimennek a szobából!)

Ray.

TÁVIRATOK.

Elégtétel Ausztria-Magyarországnak

Konstantinápoly, december 5. A Prepolje közelében történt incidenst, ahol albánok lőttek egy osztrák-magyar katonai őrszámra, ezek pedig viszonozták a tüzelést, elintézték azzal, hogy a törökök bocsánatot kértek és megígérték a támadók megbüntetését.

Olasz-orsz kereskedelmi szerződés.

Róma, december 5. A szenátus újból megkezdte munkáját. Giolitti miniszterelnök beterjesztte az orosz-olasz kereskedelmi szerződést és egy interpellációra kijelenti, hogy azon akadályok, amelyek gátolták a velencei Palasetto de Venezia megvételét, elhárították és hogy immár az épület lebontását megkezdhetik.

Képviselők felségsértési pöre.

Pétervár, december 5. Ma délelőtt kezdődött a második дума szociálista képviselői ellen intézett felségsértési per. A vádlottak és védők vonakodnak a tárgyalásokon részt venni, mert a nyilvánosságot kizárták. Az itteni egyetem hallgatói ma tüntetőleg távol maradtak az előadásoktól és itteni gyárak több ezer munkása sztrájkol a per alkalmából. Számos csendőr-őrjárat czirkál az utcákon.

A macedon igazságügyi reform.

Konstantinápoly, december 5. Szinoviev orosz nagykövetnél ma lefolyt nagykövetségi gyűlés, amelyen a macedon igazságügyi reform kérdését tárgyalták, egyhangulag tervezetet fogadott el a portához intézendő jegyzék alapjául. A nagykövetségek e tervezetet most be fogják terjeszteni kormányaiknak.

A spanyol királyi pár útja.

Breszt, december 5. A Ranovn nevű csatahajó fedélzetén a spanyol királyi párral Larochele felé való utaztában a tengeren uralkodó vihar miatt a breszti kikötőben horgonyt vetett. Ez alkalommal a szokásos üdvövéseket váltották. A tengeri prefektus egyik képviselője a hajó fedélzetére ment a királyi pár üdvözlése végett. Azt hiszik, hogy az uralkodó pár különvonaton Bordeauxba fog utazni.

Rekonstruált svéd minisztérium.

Stockholm, december 5. A tegnap újjáalakított minisztériumban az elnökséget Lindmann államtitkár vette át.

Közgazdasági táviratok.

New-York, decz. 5. Terményiárságok. Gyapjú. New-Yorkban 11.90, decz.-re 11.58. márc.-ra 11.17. New-Orleansban 11.63, Petroleum stand with New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Credit-Balances of oil City 178.—, Zsir. Vestern Steam 8.75 Rohe festvérek 9.—. — On 30.—30.25 Réz 13.37—13.62.

Csillagó, decz. 5. Gabonaiárságok. Zárlat. Buza irányzata engedő, decemberre 93.63—93.63 K., májusra 101.63—.— K. Tengeri engedő, decemberre 55.—K.

Csillagó, decz. 5. Terményiárságok. Zsir. január 7.98, tegnap 7.90, májusra 7.92, tegnap 7.82, Szalonna short clear 7.37, tegnap 7.24. Sertéshus májusra 12.17, tegnap 11.10.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Tisztújítás Pestvármegyében. Pestvármegyében az általános tisztújító szék e hó 19-én, délelőtt 11 órakor lesz. A kijelölt választmány, amelynek tagjai: báró Prónay Dezső, dr. Holló Lajos, gróf Dessewffy Emil, gróf Keglevich Gábor, nemeskéri Kis Pál és László Zsigmond, e hó 18-án délelőtt 10 órakor ül össze a főispán hivatalos helyiségében.

Kunszentmiklós község kérelme. Kunszentmiklós község azt a kérelmet intézte Pestvármegye törvényhatóságához, hogy Dab, Dömsöd és Tass községeket a dunavécei járásból csatolja át a kunszentmiklói járáshoz. A vármegye törvényhatósága a kérelmet indokoltnak tartotta és kimondta, hogy Dab, Dömsöd és Tass községeket 1908. évi július hó 1-vel a kunszentmiklói járáshoz csatolja át; egyúttal felterjesztést intéz a belügyminiszterhez, annak kieszközölését kérve tőle, hogy a kunszentmiklói járásbíróság a kecskeméti törvényszéktől a pestvidéki törvényszékhez csatoltassék.

A csanádi püspök meghalt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 5.

A magyar katolikus egyháznak nagy gyászja van. Olyan főpapját veszítette el, akinek helye szinte pótolhatatlan úr marad a magyar katolikuság történetében. Cserneki és tarkeői Dessewffy Sándor csanádi püspök hunyt el tegnap éjszaka, hosszú szenvedés után, itt Budapesten Kemnitzer-utca 9. szám alatt lévő palotájában.

Az elhunyt főpap disze, büszkesége volt nemcsak egyháznak, de egész közéletünknek. Páratlan szívósága, emberszeretete, tiszta élete és az önmegtagadásig menő szerénysége apostoli dísz adott annak a diszes, magas állásnak is, amelybe az uralkodói kegy érdemeinek elismerésüül emelte. Az elhunyt főpap tizenhét esztendeig állott nagy kiterjedésű egyházmegyéje élén és ez idő alatt a közügyek érdekében tanúsított áldozatkészségével, hazafiasságával és emberszeretetével megnyerte mindenkinek szeretetét. Ahol pályafutása közben egy-két évi állomást rendelt a sorsa, ott mindig fájó szívvel vettek tőle búcsút, ha nagyobb hivatásra szólítottán, távoznia kellett. Sárospatakon, ahol a hetvenes években plébános volt, ma is áldva emlegetik a nevét; Kassán, ahol kanonok volt és ahonnan a csanádi püspöki székhelyre szólította a király szava, igen mély nyomot hagyó közhasznú tevékenységet fejtett ki és mint a csanádi egyházmegye fejének, kiterjedt a figyelme mindenre, amiben hazájának, megyéjének, embertársainak szolgálatára lehetett.

Sokat tanult és sokat tudó alapos képzettségű ember száll vele sirba, aki egész életében a magyar köznevelődés ügyét szolgálta ritka buzgalommal és nem közönséges eredménnyel. Ameddig egészsége engedte, elvégzett mindent maga, de betegség vett rajta erőt, teste megrokkant és kiségitő püspökök kellett mellette működnie. Az agg főpap betegsége évek óta tartott már, halála mégis megdöbbentette hivatottait. Az 1904—1905-ik év telét Abbáziában töltötte, ahol elég jól érezte magát, de januárban kedvezőtlen fordulat történt egészségi állapotában. Ekkor halt meg gróf Szápáry Gyula miniszterelnök, s a temetés szertartását Dessewffy püspök végezte. Ez a funkció nagyon kimerítette és néhány nappal a temetés után szélütés érte, amelytől jobboldala megbénult és beszélőképességét elveszítette. Később jobbrafordult állapota, beszélőképessége is visszavet, de kezelőorvosa, Angyán Béla professzor a legnagyobb nyugalmat ajánlotta neki.

Az utolsó órák.

Elkövetkezett aranymiséjének napja, az idén, augusztus 9-ikén. Papjai és tisztelői, akik a legnagyobb szeretettel vették körül, örömmel látták gyógyulását, de a javulás nem volt tartós. Ősszel újra mutatkoztak rajta a szívgyöngylésének jelei, s kezébe megdagadt. Ezután már csak kocsin járhatott s mindig hűsleges ápolójával, Pacha kanonokkal kocsizott.

Tegnap estefelé elakadozott a lélegzete. Ez a tudóvizenyő hatása volt. Nyomban orvosért küldtek, aki aztán megállapította, hogy az agónia megkezdődött. Megjelent a haldokló ágyánál Várady L. Árpád püspök, közoktatásügyi miniszteri tanácsos is, aki udvari papja volt és mindvégig bizalmasa maradt a püspöknek. Várady és az udvari papság elimádkozta a haldoklók officiumát, Pacha kanonok pedig feladta az utolsó kenetet. A haldokló imádságra kulcsolta a kezét és együtt imádkozott udvari papjaival. Tizenegy órakor elszenderült, féltizenkötökör pedig egy sóhajással meghalt.

A temetés dolgában a csanádi káptalan fog intézkedni. A halottat ma délután 5 órakor koporsóba tették a Kemnitzer-utczában levő lakásán s az ünnepes beszentelés holnap délután három órakor lesz, ezt valamelyik főpap fogja ellátni, aki éppen a fővárosban van. Este Temesvárra viszik a halottat, ahol a székesegyházban teszik ravatalra és valószínűleg hétfőn délután temetik el.

A végrendelet.

Temesvárt ma hirdette ki dr. Wisky Sándor aljárásbíró Wittenberger Antal oldalkanonok és dr. Frecot Menyhért püspöki jogtanácsos jelen-

létében a Budapesten elhunyt Dessewffy Sándor csanádi megyéspüspöknek 1904-ben kelt végrendeletét. A végrendelet szerint az elhunyt püspöknek mintegy 650.000 korona vagyona van, mely összegből 6000 koronát misealapokra, 60.000 koronát Kőszeghy Winkler Ádámnának, testvére után maradt huga gyermekeinek, 10.000 koronát Dessewffy Zoltánnak, 18.000 koronát Drisnyei László aljárásbíró gyermekeinek, 15.000 koronát többi rokonainak, 40.000 koronát a közkórházakban működő betegápolóknak és apácáknak, 50.000 koronát a csanád-egyházmegyei közpénztárra püspöki alapítványként, 40.000 koronát az erzsébetvárosi templom-alapra és 40.000 koronát az Aradon építendő második plébánia templomalapjára hagyományozott. Az elhunyt püspök gazdatisztjei és cselédjei egy évi fizetésüket kapják meg, míg a fennmaradó összeget Temesvár városának alapítványként közkórházra, másik felét pedig az egyházmegyei alapnak hagyományozta. Ez utóbbit tette meg egyébként általános örökösévé és végrendeleti végrehajtóként Wittenberger Antal oldalkanonokot, Bauer György kanonokot, Pacha Ágost püspöki titkárt és Frecot Menyhért ügyvédet kérte fel.

Az egyházmegyei kormányzat vezetését továbbra is Németh József koadjutor látja el. A város gyáspompát öltött. A püspöki titkári hivatalhoz számos részvétélírat érkezett.

Az elhunyt életrajzi adatai a következők:

Élete.

Dessewffy Sándor 1834-ben Pozsonyban született, amikor apja, aki Temesmegye alispánja volt, a magyar diéta alatt mint temesmegyei követ a híres reform-országgyűlésen családjával együtt Pozsonyban tartózkodott. Gimnáziumi tanulmányait Kis-Szebenben, Kassán és Gyöngyösön bevégezvén, Bartalics Béla egri érsek 1852-ben fölvette az egri papnevelőintézetbe, ahonnan a teológiai tanulmányokra a budapesti egyetemre küldték. 1857-ben áldozó pappá szentelték és Füzes-Abonyban káplán lett, de már két év múlva az egri líceumba neveztek ki a bölcsélet és latin nyelv tanárának, majd 1860-ban tanulmányi felügyelő lett a budapesti papnevelő-intézetben. Innen hat év múlva visszahívták Egerbe, ahol a jogakadémia tanított történelmet, statisztikát, politikát és pénzügyi jogot.

Midőn Perger János egri kanonok kassai püspök lett, Dessewffy vitte magával titkárnak, akit nemskára kineveztek kassai szentszéki ülnöknek és ez állásában csakhamar megnyerte a papság és a kassai előkelő családok szeretetét. 1873-ban plébános lett Sárospatakon, ahol annyira megszerették, hogy sátoraljai helyi plébánossá szemelték ki, felekezeti különbség nélkül nagy közönség jelent meg nála és arra kérte, ne menjen el Sárospatakról. Nem is ment el, lemondott a nagyobb plébániáról és Sárospatakon maradt. Több választókerült mandátummal kínálta meg, de Dessewffy nem óhajtott a politika küzdelmeiben részt venni. 1882-ben a király a Szent Keresztől nevezett vértés-kereszturi címzetes apáttá nevezte ki. 1884-ben pedig a kassai székeskáptalanál az idősebb mesterkanonoki állásra léptette elő. Ekkor távozott Sárospatakról, amely város közönsége hálája és elismerése jeléül a város díszpolgárává választotta.

Mint kassai kanonoknak is az iskola maradt gondoskodásának legfőbb tárgya, mert mint egyházmegyei főtanfelügyelő, mint a római katolikus tanítóképző-intézet igazgatója, mint a középiskolai hittanári vizsgáló-bizottság és a kassai községi iskolaszék tagja, valóságos lelkesedéssel dolgozott a tanügy terén. De társadalmi téren is áldásos tevékenységet fejtett ki. 1886-ban kineveztek székesegyházi főesperessé és a kassai középiskolához püspöki biztossá.

Valóban közhasznú kassai tevékenysége köréből szólította a király a csanádi egyházmegye püspöki székébe. A buzgalom, amelyet minden szép és jó dolog érdekében tanúsított, ezután sem hagyta el egy pillanatra sem és fáradhatatlan tevékenysége sok üdvös és hasznos intézményt teremtett meg vagy fejlesztett erőssé.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 23—45. szám.

EGYETÉRTÉS.

December hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díj-talanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

UJDONSÁGOK.

A sajtó árnyékában.

Vilmos császárról azt tartják, hogy érti a módját, miként kezelje az embereket. A császárnak tényleg sok az érzéke aziránt, hogy embereit gyenge oldaluknál fogja meg. Erre talán legekleltársabb példa az a mód, ahogyan az angol sajtóval közlekedik. Alig mulik nap, hogy a császár hosszabb beszélgetést ne folytasson egyik-másik előkelőbb angol lap tudósítójával. Az angol sajtó munkásai előtt talán nincs is most népszerűbb államfő, mint éppen Vilmos császár.

Nem akarunk tulságokba esni, és nem állítjuk fel tényként, hogy a német császár valami különös előszeretettel viseltetnék a zsurnaliszták iránt. De annyi bizonyos, hogy Vilmos császár, mint praktikus és előrelátó uralkodó, teljesen tudatában van, hogy a sajtó mily erői képvisel az egyes országok közvéleményében. Ezt a körülményt a császár okosan tudja kihasználni birodalmának előnyére. Most, mert a német politika úgy kívánja, hogy Németország közeledjék Angliához, Vilmos császár éleslátása rögtön megtalálta az utját, miképpen lehetne a legjobban, mondjuk: reklámot csinálni ennek a politikának. És a császár tényleg a legdiplomatikusan látott hozzá czélijának megvalósításához. Első sorban az angol sajtóra vetette tekintetét. És ez volt talán a legszerencsésebb gondolat, mely később meg is valósította bizonyos fokig a császár reményeit.

Mikor a múlt nyáron az angol újságírók bentartták Németországot, a császár kívánságára, mindenütt a legnagyobb tiszteletben részesítették őket. Maga Vilmos császár járt elő a jó példával, amikor fővárosában igen szeretetreméltóan fogadta az idegenből jött zsurnalisztákat és szórakoztatásukra fényes ünnepeket rendeztetett. A császár már akkor megnyerte a maga részére Anglia sajtóit. Mert hiszen tudni kell, hogy az angol nép még rövid idő előtt gyűlölt mindent, ami német. Azóta nagyon megváltozott Angliában a hangulat, ez bizonyítja az a páratlanul álló meleg fogadtatás, melyben a német császár részesült a londoni lakosság részéről.

És ezt az angol újságírók tették.

A császár e miatt hálás is, mert most, hogy

Angliában üdül, nap-nap után fogadja az újságírókat és közli velük politikai nézetét.

Vilmos császár viszonyát a sajtóhoz csak példaképpen emeltük ki a sok hasonló eset közül. Franciaországban, ahol maga Clemenceau miniszterelnök is újságíró, szintén megbecsülik a zsurnalisztákat. De annyi bizonyos, hogy Németországban nagyban emelte az újságírói kar tekintélyét az a viszony, melyben a császár áll a sajtóhoz. Bizony tanulhatnánk ebből nálunk is. Különösen pedig tanulhatna parlamentünk egyénemely tagja. Legfőbbek azok, kik nyájasak akkor, ha fel akarják használni az újságírókat ismeretlen nevüknek forgalombahozására, de kik ridegek és gorombák, ha arról van szó, hogy az újságírókat hivatásának teljesítésében elősegítsék.

Igaz, hogy végeredményében a német császár is saját céljainak előmozdítását várja a sajtótól, de ez már ugylátszik az újságíró sorsa, hogy nehéz és lelket ölé munkájával mindig a más szekereit tolja, míg a saját szekere bizony a legtöbb esetben csak döcögve haladhat előre az élet göröngyös útján.

S—n.

Napirend. Napjár. Péntek, december 6. Római kátholikus: Miklós püspök. — Protestáns: Miklós. — Görög-országi november 23. Amfilok püspök. — Zsidó: Tab. R. Ch. I. — A nap két reggel 7 óra 52 perczkor, nyugszik délután 4 óra 8 perczkor. — A hold két reggel nyolcz óra 29 perczkor, nyugszik délután 5 óra 15 perczkor.

A belügyminiszter fogad délután 3 órakor. — A földművelésügyi miniszter fogad délután 2 órakor. — A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. — A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. — A belügyi államtitkár fogad délután 2 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad délután 12—2 óráig. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A képviselőház ülése délelőtt tíz órakor. — A fővárosi pénzügyi és gazdasági ülése délelőtt 10 órakor. — A főrendiház pénzügyi bizottságának ülése délelőtt 11 órakor. — A Természettudományi Társulat állattani szakosztályának ülése esti 6 órakor. — Négyzet-utca 16. szám alatti. — A IX. kerületi Jótékony Nőegylet találkozó-ünnepélye délután 3 órakor. — Mester-utca 23. szám alatti. Szabad Egyetem. Dr. Vámosy Zoltán esti fél 7 órakor. — A benünket környező melegekről előad az egyetem központi épületében. — A Világosság Népművelő felolvasó ülése esti fél 7 órakor. — Kőlesey-utca 2. szám alatti. — Bemutató a Magyar Színházban. — A Kneipp-Egyesület felolvasó ülése esti fél 8 órakor. — Váci-kürt 68. sz. alatti. — A IX. kerületi Jótékony Nőegylet ülése délután 3 órakor. — Mester-utca 23. szám alatti. — Schmedes Erik dalestélye. — A Képzőművészeti Társulat. — Téli turlata a Múcsarnokban 9—3-ig. — Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon rendezés miatt zárva. — Az Újváry-kiállítás a Könyves Kálmán-műintézetben (Nagyvezér-utca 37—39.) nyitva egész nap. — Belépődíj nincs. — Az Uránia Kigő-téri szalonja nyitva nap. — Belépődíj 20 fillér. — A Magyar Dívát kiállítása Ferencház-utca 9. sz. alatti, nyitva délelőtt 10—1-ig és délután 3—7-ig. — Belépődíj 40 fillér. — Az Iparművészeti Társulat karácsonyi bazarja és a Horti-kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9—8-ig. — Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet múzeuma zárva. — A Közelkedési Múzeum zárva. — A Széchenyi Múzeum megtekinthető 1 korona belépődíjjal. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 3—8-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—8-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig és 6—8-ig. — A Pedagógiai Könyvtár és Tanterkiállítás zárva.

A svéd király betegsége. Oszkár svéd király betegsége már adunk hírt. Most arról érkezik tudósítás Stockholmból, hogy a svéd királyt napok óta álmatlanság gyötéri, ami az öreg királyt nagyon kimerítette. Orvosai azt tanácsolták a királynak, hogy legalább egy időre hagyjon fel a kormányzás teendőivel. A király e tanács folytán betegsége tartamára a trónörököszt ismét régenssé nevezte ki.

Szterényi államtitkár audienciája. Szterényi József kereskedelmi miniszteri államtitkár e heti kihallgatását nem tartja meg, mert Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter képviselőjében a székelet vasút madafalva-gyergyószentmiklósi részének mai ünnepélyes megnyitására utazott. Szterényi József államtitkár néhány napig Brassóban fog maradni Leszner Richárd titkára kíséretében s e hó 8-án reggel érkezik vissza Budapestre s így a legközelebbi általános kihallgatását e hó 13-án, pénteken délután 4 és 6 óra között tartja meg.

Windischgraetz hercegné beteg. Windischgraetz Erzsébet hercegné, a király unokája néhány nap óta ágyban fekvő beteg. A hercegné meghült és torokgyíkot kapott. Windischgraetz Ottó herceg feleségének betegsége miatt otthagya plaskovitz kastélyát, ahová a napokban várták a hercegné megérkezését és ehelyett ő utazott Bécsbe beteg feleségéhez. A hercegné orvosa dr. Bichl, azt hiszi, hogy a hercegné egészsége néhány nap múlva teljesen helyreáll. A beteg állapotáról a király naponta jelentést tételez magának.

Lónyay grófné a királynál. Lónyay grófné Oroszvárról Bécsbe utazott és tegnap délelben Schönbrunnban hosszabb magánkihallgatáson volt a királynál. Délután a grófné automobilon visszatért Oroszvárra.

Apponyi a csipkekiállításra. A magyar csipkekiállítás iránt, mely a minap nyit meg az Iparművészeti Múzeum karácsonyi turlata keretében, igen nagy az érdeklődés. A kiállítást december 7-én, szombaton meg fogja látogatni gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter felesége társaságában.

Főri vendégek Magyarországon. Pusztaszeren, ahol most az osztrák arisztokrácia számos tagja vadászik, tegnap délután Szegedre érkezett a Schwarzenberg hercegi pár és gróf Goluchowski Agenor volt külügyminiszter. Goluchowski és Schwarzenberg délután 3 óra 24 perczkor visszatartak Pusztaszere. A kedvükért a gyorsvonat Kisteleken megállott, onnan négylovas hatalmas hintó vitte őket őgróf Pallavicini Sándor vadászkatályába, ahol őgróf Pallavicini Sándor a négy napig tartó vadászatot a következő főurakat látja vendégeül: Ratibor Ferenc herceg, gróf Anthan Róbert, Ottingen Mórítz herceg, gróf Traun Károly, Széchenyi Károly és Apponyi Géza grófok. A főri társaság december 7-én délelőtt a kisteleki állomásról utazik Bécsbe. — Tschirsky német nagykövet ma gróf Széchenyi Dénes követségi tanácsos látogatására a sopronmegyei Horpácsra érkezett, ahol a nagykövet tiszteletére vadászatok lesznek. A német nagyköveten kívül ideérkeztek O'Shanganessy, az Egyesült-Államok nagykövetségének titkára és neje, Aldobrandini hercegné, továbbá báró Steininger pozsonyi hadtestparancsnok, báró Hammerstein, a monarchia volt teheráni követe és a magyar arisztokráciának számos tagja.

Presbiteri ülés. Az ágostai hitvallású evangélikus magyar egyház presbiteri ülését tartották, melyen Wagner Géza felügyelő és Horváth Sándor lelkész látták el az elnöki tisztelet. Wagner Géza első sorban is örömmel üdvözölte a Deák-téri segédlelkészt, Máthé Károlyt abból az alkalomból, hogy kispesti segédlelkészé választották meg, az istentől sok jót és áldást kívánt további működésére. Máthé Károly segédlelkész meghatott hangon mondott köszönetet az elismerő szavakért. Azután az elnök ismertette a beismert mozzalmat, amelynek az élre nem sokára önálló embert állítanak. Több kisebb fontosságú tárgy elintézése után a presbiteri ülés véget ért. Az ülés után a Vadászkiirt-szálló éttermében társasvacsora volt, melyen melegen ünnepelték a vendéglátó zólyomi Wagner Géza felügyelőt.

Nemzetközi Orvos-kongresszus Budapesten. Az 1909 évben Budapesten tartandó nemzetközi orvosi kongresszus előkészítő bizottsága méltányolva a fővárosi fürdőinek fontos jelentőségét, kívánatosnak tartotta, hogy azok a kongresszuson kellő módon képviselve legyenek és hogy a külföldi kongresszus-tagoknak bő alkalmuk legyen arra, hogy Budapestet, mint fürdővárost megismerhessék és híret szétvihessék. Az előkészítő bizottság e cél megvalósítása érdekében szűkebb bizottságot küldött ki, melynek tagjai lettek dr. Vámosy Zoltán az országos balneológiai egyesület főtitkára, Barczén Lajos az artézi fürdő igazgatója és dr. Bosányi Béla.

Állatorvosi kinevezések. A király a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Hajnal József állatorvos részére a főállatorvosi címet és jelleget, továbbá Óhegyi Jenő, de Velling József, Krompecher Szilárd, Wuest-Sperberg Jenő, Fokányi László és Betegh Lajos főállatorvosi címmel felruházott állatorvosok részére a főállatorvosi jelleget, továbbá Orelli Zoltán, Kelti József, Kése Lajos, Rechnitzer Pál, Gelencsér Gyula, Eberhardt József, Kardován Ernő és Reitz János állatorvosoknak a főállatorvosi címet adományozta.

A rózsahegyí fonógyár leégett. Tegnap az esti órákban a rózsahegyí fonógyár igen nagy veszélyben forgott. Tűz támadt a gyárban és kevés hja, hogy az egész telep a lángok martaléka nem lett. A tűz egy fonót és egy raktárt hamvasztott el. A kár körülbelül 200.000 korona. Emberéletben nem esett kár. A tűz a munkások vigyátlansága következtében keletkezett.

Megtalálták a „Patrie“-t. A francziáknak nagy az örömiük, mert a „Patrie“ nevű léghajót, amelynek elszabadulásáról ismételtelen adunk hírt, megtalálták. Még nagyobb volna az örömiük, ha a szökevény léghajót francia területen találták volna meg s így nem fenyegetné a francziákat az a veszedelem, hogy a készüléket külföldön tanulmányozni és utánózni is lehet. Így azonban be kell érniük azzal, hogy megkerült. Miután a léghajó szombat óta a levegőben kóválygott, tegnap este egy irországi farmon leereszkedett. Gépe mély barázdát szántott a földbe, de azután újra felemelkedett s valamivel tovább szállt le. Acélszárnyait, amelyek egyenkint három mázsát nyomnak, megtalálták a közelben. Nagyobb mennyiségű olaj is volt a léghajó közelében, mely nyilván a „Patrie“ kosarából ömlött ki.

A német császár nyilatkozatai. Lapunk legutóbbi számában adunk híradást azokról a nyilatkozatokról, amelyeket Vilmos német császár tett Angliában egy előkelő diplomata előtt. A császár nyilatkozatának csak kivonatát közölte a tegnap érkezett távirat. Ma ugyanaz a forrás szó szerint, a hézagok kiegészítésével közli azokat a következőkben:

Kivitelünknek új piacokat kell keresnünk. — mondta Vilmos császár — és miután az e tekintetben figyelembe vehető országokat félig vad népek lakják, felette szükséges, hogy hatalmunkat és erőnket éreztessük velük. Egy pár új hadihajó külkereskedelmünknek milliókat fog szerezni, mert akkor sokkal előnyösebb kereskedelmi szerződéseket köthetünk majd, mint aminek a maiak. Szaporodó népességünk számára új gyarmatokra van szükségünk, hacsak nem akarjuk alattvalóink millióit elveszíteni. Európában semmit sem hódíthatunk anélkül, hogy ezáltal érzékenyen ne károsodnánk. Skandinávia szép, de szegény, az nem nekünk való. Számos, hajdan német birtokot foglal ugyan magában, de a beolvasztás azért nehezen volna keresztülvihető. Hollandiának és Belgiumnak nemzeti jellege hasonló Svájcéhoz, amely egy olyan szükséges ütköző (Pufferstaat), hogy ha ilyen nem volna, kénytelenek lennénk teremteni ilyet. Oroszországnak a Balti-tenger mellékén fekvő vidéke egykor szintén német birtok volt, de ma már annyira eloroszosodott, hogy valószínűleg ott sem fogadnának tárt karokkal bennünket. Ezeknek a tartományoknak meghódítása hosszantartó nehézségekbe ütköznék. Háboruba kellene keverednünk Oroszországgal, mely velünk is úgy bána el, mint 1812-ben Napoleonnal. Nekünk nem kell Oroszország, de viszont mi sem kellünk nekik. Az angol-német viszonyra vonatkozólag örömet fejezte ki a császár, hogy a két nemzet közt folytalt háborúnak vége szakadt. „Mi nem akarunk semmit sem elvenni Angliától, de az angolok sem követelhetnek tőlünk semmit. Közös érdekünk mindkettőnknek, hogy támogassuk egymást. Olyan politikuskak, aki háboruba keveredhetne Angliával, azért, hogy egy kis gyarmatot — mert nagyobb eredményt a leggyőzelemesebb hadjárat esetén sem érhetne el — elvegyen tőle, nincs helye a német birodalom kormányrujánál. Mi kereskedelmünknek és a német kulturának békés fejlődését óhajtjuk, nem a háborút.“

Harden pöre. A Harden—Moltke-pörben a berlini büntető kamara előtt maga a főügyész fogja a védat képviselni.

Megint egy orosz összeesküvés. Isten tudja, már hányadik. A világ jóformán alig vesz már tudomást egy-egy összeesküvésről, annyira a szokott, mindennapi dolgok közé tartozik. Pétervárról jő a híradás, hogy a Furstacsakaja-uton lévő egyik lakásban egy messze szétágazó összeesküvés társaság tagjait tartóztatták le és tagjegyzékeket, valamint különböző terveket találtak.

Pénzhamisító litografius. A kolozsvári rendőrség a drági csendőrség közreműködésével jó fogást tett. Letartóztatta Fenyvesi Viktor harmincz éves litografiust, ki már egyszer pénzhamisításért büntetve volt. Fenyvesi lakásán litografikus lemezeket s több mint 80.000 korona értékű hamis pénzt találtak. Fenyvesinek büntársai vannak, kik vidéki parasztok s a kik főleg a terjesztéssel foglalkoztak. Fenyvesi társainak eddig több mint 15.000 korona értékű hamis pénzt adott ki forgalombahozatal végett. A büntársak egy részét már elfogták.

— **József főherceg vadászata.** József főherceg bánkúti vadászata ma 1605 nyul, 178 fácán, 121 fogoly került terítékre. Holnap Somoson lesz fácánvadászat.

— **Oszkár király betegsége.** Oszkár király állapotáról ma délelőtt a következő bulletint adták ki: Hólyagbántalom tegnap folytonos fájdalmakat okozott a királynak, akit az orvosok helyi kezelés alá vettek. Az álm kielégítő; a hőmérséklet normális.

— **Uj báró.** A király Sebessy Sándor pécsi honvédszázadredbeli őrnagynak és törvényes utódainak a bárói méltóságot adományozta.

— **Hatvan ember katasztrófája.** E cím alatt közöltük a közelmúlt napokban, hogy az amerikai Monongahela bányatelepen bányalégrobbanás következtében egy tárná beomlott és hatvan munkást a torlaszok elzárták a külvilágtól. A szerencsétlenül járt bányászok közt sok magyar is volt. Londonon át erről a rémes katasztrófáról az alábbi borzalommal teljes tudósítás érkezik: A beomlott Naome-akna nyílásánál megrázó jelenetek játszódnak le. Azoknak a bányászoknak, akiket a beomló óriási széntömegek bezártak a bányába, a hozzátartozóik kétségbeesetten siránkoznak a beomlott akna előtt s a nagy hófúvás és a dermesztő hideg daczára sem akarnak onnan eltávozni. A bányászok közül számosan ajánlkoztak önként a mentési munkálatokra, de eddig minden fáradozásuk hiábavaló volt, mert csak 700 méternyire tudtak a tárnába behatolni. Innen egy 400 méter hosszú fémcsövet toltak az üregbe, hogy az esetleg még életben levők levegőhöz jussanak. Reggel felé kopogást hallottak a mélységből, mely a Morse-féle táviró-módszer kopogása szerint azt látszott jelenteni:

— Segítetek gyorsan!

Erre hasonló jelekkel azt válaszolták a mentők:

— A segély jön!

A kopogás még jóideig tartott, de aztán mind gyöngébb lett, míg végre teljesen elhalt. A vizsgálat megállapította, hogy a bányalégrobbanást az idézte elő, hogy az egyik munkás égő lámpával bement egy régi tárnába, melynek ventilációjára már nem működött s így bányaléggel volt tele. Szakértők véleménye szerint valószínű, hogy az eltemetett munkások már mindannyian meghaltak. A mentési munkálatokon körülbelül ezer ember vesz részt.

— **A visszavándorlók.** A Cunard magyar-amerikai vonal Pannónia nevű gőzöse, melyet ma reggelre vártak, ma este kilenc órakor érkezett meg a kikötőbe. A hajó 319 utast hozott haza Amerikából. Nápolyban több mint 1600 olasz visszatért kivándorló szállt le a Pannóniáról. A hajón utközben ketten meghaltak és pedig Mathial Hedvig 20 éves hajadon és Pauer Eszter, kiket a tengerbe süllyesztettek. A hajó érkezését a mólón nagy közönség várta. A visszaérkezett kivándorlók holnap reggel szállnak ki a hajóról és a vonattal azonnal tovább utaznak Budapest felé. A hajó 7-én, szombaton tér vissza amerikai útjára, amelyre eddig már ötszázánál több kivándorló jelentkezett. A jövő hét elejére, e hó 10-ére a Cunard-társaság egyik legnagyobb hajóját, a huszezer tonnás Caroniát várják Fiuméba, amelyen nyolczszáznegyven III. osztályú utas érkezik vissza Amerikából. Oderbergből tegnapról máig öt különvonaton 2500 visszavándorlót szállítottak el, miután utleveleiket öt óra alatt láttamozták. A kassa-oderbergi vasut négy külön vonata Magyarország felé, a Nordbahn egy különvonata Galiczia felé szállította a visszavándorlókat. Oderbergben a vasúti minisztériumnak és a Nordbahnnek megbízottai napok óta megteszik az intézkedéseket a visszavándorlók gyors elszállítására céljából. Jelentések jöttek Oderbergbe, hogy 8-án, 9-én és 10-én nagyobb csapatokban fognak oda érkezni újabb visszavándorlók Amerikából. Az ideiglenes elhelyezésre szolgáló épület Oderbergben e hó 9-ére elkészül.

— **A fékező sorsa.** A pinkafői vonalon végzetes baleset érte Steiner Adolf fékezőt. Szolgálat közben oly kocsi felhagyására lépett, melyen jég volt. A szerencsétlen ember megcsuszott, elesett és a kerekek alá került. A szombathelyi kórházba szállították. Mivel állapota aggasztóvá vált, amputálás vált szükségessé, mert csak így lehetséges életét megmenteni. Steiner család és 5 gyermek atyja.

— **Anarchista merénylethír.** Egy esti lap állítólag Ferencz Ferdinánd főherceg ellen tervezett merényletről közöl hosszú és bonyolult tudósítást s közli a főkapitányságnak négy ismeretlen anarchista ügyében kiadott bizalmas rendeletét. Miután ez a rendelet valamely közeg súlyos beszámítás alá eső büncselekménye révén juthatott csak nyilvánosságra, a főkapitány a közlemény megjelenése után az ismeretlen tettes és bűntársai kinyomozására a szükséges széleskörű intézkedéseket azonnal megteremtette. Különböző nemzetközi egyezmény értelmében a világ összes rendőrhatalmái állandóan evidenciában tartják az anarchistákat és valahányszor egyik vagy másik anarchista lakhelyét változtatja, avagy elutazik, erről haladéktalanul értesítik az összes rendőrhatalmokat. Adott esetben is ez történt és az a rendőrbiztos, aki a fentjelzett négy anarchista elutazásáról jelentést tett, azon eshetőséggel számolt, hogy ezek a veszélyes egyének esetleg Magyarországra, vagy Ausztriába utazhatnak. Ezen biztos, aki semmiképpen sem volt hivatalos személy, hanem esetről-esetre bizalmas szolgálókat teljesített, hatalmasan túlozta a dolgot, amidőn az állítólagos anarchisták hirtelen elutazását a főherceg személyével hozta kapcsolatba. Tény az, hogy a nevezett személyek sem Magyarország, sem Ausztria területén nem időztek, úgy, hogy eme körülmény is elegendő volna arra, hogy az állítólagos merénylet való értékére redukálja.

— **Családi dráma Erzsébetfalván.** Megrendítő családi tragédia történt tegnap Erzsébetfalván. Boross Gyula, a közuti villamos vasut kalauza igen könnyelmű ember volt, aki a pazarlásban annyira ment, hogy feleségének Erzsébetfalván, a János-utca 58. számú házacskáját is adóssággal terhelte meg. Amikor az asszony látta, hogy ez így tovább nem mehet, barátságosan abban egyezett meg az urával, hogy elváljanak egymástól. Az ura eltartja magamagát a keresményéből, az asszony pedig a két kis gyermekről fog gondoskodni. Tegnap lett volna a válás napja. A bucsuzás pillanatában az asszony két kis gyermekével ment az ura elé, aki mindkét apróságot homlokán csókolta. Miközben bucsuzásul félkezével átölelte a feleségét, másik kezével hirtelen revolvvert rántott elő s halántékra lötte. Amikor az asszonyt összeesni látta, maga ellen fordította a fegyvert s föbe lötte magát. A férj azonnal meghalt, az asszonyt pedig a Szent István-kórházba szállították halálos sebével.

— **Intimitások a csári udvarból.** A csár legszorosabb udvari köréből, állítólag egy orosz herceg révén, olyan intimitások kerültek napfényre, melyek most egész Páris — az ottani Revue-ben történtek ugyanis a leleplezések — nagy izgalomban tartják. Ezek szerint egy alkalommal a csár tífuszban megbetegedett, mely betegség tudniillik a tisztatlanság és elhanyagoltság következménye. Mindennek most a névtelen orosz herceg a következő magyarázatát adja:

— Egyszer a csári vonat konyhájába lépve, irtozatos savanyu szag ütötte meg az orrom, úgy hogy szédülni kezdtem. Ekkor egy ember tünt szemembe, aki egy fehér falapon üldögélt. Ezen a falapon szokták a csár számára a húst elkészíteni, amelyen különben vastag volt a piszok. A legérdekesebb az a dologban, hogy a csári konyha óriási összegeket emészt fel. Emellett még lopnak is, amit csak lehet. Számtalan uriház van Pétervárott, ahol a csári konyha főztjét és a csár italait fogyasztják, természetesen másodkézből. Sőt még az asztalneműnek sem kegyelmeznek meg.

E tekintetben III. Sándor csár se járt jobban. Egyszer, amikor kedvelt udvari festőjénél volt ebédre, megdöbbenve ismerte fel a saját étszereit. Kérdőre vonta a művészt, aki aztán elmesélte, hogy a csári edényeket egy zsibárustól vásárolta össze.

A herceg folytatja az érdekes leleplezéseket.

— **A kassai muzeum államosítása.** A kassai muzeum államosításának kérdése a befejezéshez közeledik. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából Szász Károly miniszteri osztálytanácsos és Mihálik József királyi tanácsos, országos felügyelő ma Kassára utazott, hogy az államosításhoz még szükséges utolsó intézkedéseket a város polgármesterével, a helyszínen megtegye.

— **A zanzibári szultán életveszélyben.** A zanzibári szultán az európai sajtó vajmi ritkán vesz tudomást. Most azonban igen érdekes hír érkezik róla Londonból. Nyomára jutottak, hogy a nyáron, közvetlenül, mielőtt a zanzibári szultán Angliába utazott, testőrsége föllázadt és szultán napokon át életveszedelemben forgott. Szorongatott helyzetében a szultán a brit főkonzulátushoz fordult segítségért. A főkonzul nem volt állomáshelyén, az alkonzul pedig azt felelte a szultánnak, hogy sok ezer mérföld környezetben nincs angol hadihajó, táviratozott tehát a „Houssard” német hadihajó kapitányának és felkérte, hogy verje le a zanzibári testőrség lázadását. A Houssard kapitánya táviratilag kért utasításokat Berlinből, s onnan a rendelet érkezett, hogy azonnal szállítson partra haditengerészeket. Időközben a zendülés elmúlt és a „Houssard” legénységének közbelépésére már nem volt szükség, de a „Standard” azt hiszi, hogy a Houssard megérkezésének tudható be a lázadás elfojtása. A brit kormány megköszönte a német kormányának a barátságos közbelépést. A „Standard” szerint a német segítség a zanzibári bennszülöttek szemében alaposan csökkentette a brit államhatalom tekintélyét.

— **Dühöngő örült a színházban.** Konstantinápolyból érkezik a jelentés, hogy a „Théâtre de Petitchamps”-ban tegnapelőtt este Faust harmadik felvonása közben Schrader német alkonzul hirtelen megőrült. Felállt a helyén és beszédet tartott a közönséghez és csak nagynehezen tudták a nézőtérrel a dühöngő embert kivonszolni.

— **Magyar nők kiállítása.** A magyar nők, mint minden évben, az idén is összedültek, hogy beszámoljanak azzal, ami szepet és művészt egy éven át a művészet és iparművészet terén produkáltak. Az idén a Magyar nők közművelődési köréből s a Művészet és művelődés egyesületből alakult „Művészet és művelődés magyar nők köre”, melynek báró Dániel Ernőné az elnöke s Grúz Albertné a társelnöke, rendezett olyan kiállítást a Gresham-palota fölémeletén, amely úgy gazdagságánál, mint izléses elrendezésénél fogva diszere válik a kiállító művészgárdának s a sok ügyes, gyöngéd szeretettel működő rendező kéznek egyaránt. Ismert nevű festőművészeink közül Feszty Árpádné, Bruck Hermin, Braunecker Stina báróné, Krennérné Bock Amália és Tomasek Emma számos képet állítottak ki, melyeket nem csak a művészlélek hangulatmegérzése, hanem a nőiesen finom ecsetvonások is jellemeznek. Ugyanígyen elismeréssel szólhatunk az iparművészeti gyűjteményről is. A kiállított tárgyak legtöbbször a bőséges vasalt bársonymunka. Első helyen kell itt megemlítenünk Undi Mariskát, Gondos Emmát és a Prokopus nővéreket, mint akik valóban komoly művészei a bormunkáknak. Érdekesekek a Kovácsné Schikédanz Vilma virágcserepei, a Szontagh nővérek ecsetnecki csipkéi, továbbá Prottoman Stella, Pauer Gizi és Nagy Jolán bársony tervezetei is.

Meg kell még említenünk, hogy úgy a képek, mint az iparművészeti tárgyak igen olcsók és melegen ajánlhatjuk a karácsonyi vásárló közönségnek. A kiállítás pénteken, 6-án délután 5 órakor nyílik meg a nagyközönség számára.

— **A megtagadott katonaszkü.** Az első dragonyos ezred Brűxben állomásozó két eskadronjának ma megesketelekor az egyik utonez, Vater Frigyes tetszeni legény, nem akarta letenni az esküt s ezért nyomban letartóztatják. A hadbírósa előtt azt vallotta Vater Frigyes, hogy szeretett volna az altiszti iskolába jutni, de mivel nem jelölték ki, át akarta helyettesíteni magát valamely gyalogezredhez, amit szintén megtagadtak s ezért követte el az engedetleniséget.

— **A főkormányzó ellen való merénylet.** Moszkvában még most sem sikerült Hörschelmann főkormányzó merényletlőjének személyazonosságát megállapítani. A súlyosan sebesült nő huszonhat évesnek látszik, vézna, szőke haju, ruhája szegényes. A rendőrség azt hiszi, hogy nem Moszkvából való, hanem valószínűleg valamely idegen városbeli forradalmi bizottság megbízásából követte el a merényletet. A robbanás a merénylet asszonyának jobb szemét kiégette, fején két tátongó sebet ütött, de azért valószínűleg életben marad.

— **Orosz ember öngyilkossági kísérlete Budapesten.** Titokzatos öngyilkossági kísérletet követett el ma délután a belvárosi Budapest szállóban egy gazdag orosz ember. Pevlov Konstantin harmincz éves moszkvai magánzó ma délelőtt borotvával megvágta a nyakát, s azonkívül a mellén is súlyos sebet ejtett. Két-három héttel ezelőtt bérelt lakást a szállóban, a hová egyenesen Moszkvából érkezett. Tegnap csak reggel hagyta el szobáját egy órára s azután egész nap otthon tartózkodott. Ma reggel ágyban maradt s úgy 11 óra után a szobaasszonyt gyorsan orvosért szalasztotta. A szálló tulajdonosa azonnal vendégének szobájába sietett. Pevlov az ágyban feküdt nyakig betakarozva a szálló tulajdonosának kérdésüködéseire csak annyit felelt, hogy tegnap este halat evett s attól a gyomrát rontotta el. Fél óra múlva megjelent dr. Kern Géza, akit azonnal a beteg vendéghez vezettek. Az orvos megemelte a beteg takaróját s megütközve látta, hogy Pevlov Konstantin nyaka csupa vér.

— Borotválkoztam és véletlenül megvágtam magamat, mondotta a beteg, aki már ekkor nagy zavarban volt.

Az orvos persze nem hitte a mesét s rögtön meg is győződött, hogy öngyilkosság történt, mert amint a takarót feljebb emelte, észrevette, hogy a mellén is hatalmas vágott és szurt sebe van, a mi borotvától nem eredhetett. Az orvos azonnal kezelésbe vette a sebet, de értesítették a mentőket is, a kik a súlyosan sebesült embert a sebészeti klinikára szállították. A beteg még eddig semmiféle fölvilágosítást nem adott arról, hogy miért akarta magát elpusztítani.

— **Szegény iskolásgyermekek felruházása.** December hó 8-án este 9 órakor az Andrássy-uti Kassvendéglő első emeleti dísztermében a Bronner szegény iskolásgyermekek felruházó asztaltársaság társasvacsorával és táncszal egybekötött cabaret-estélyt rendez, amely alkalommal mintegy száz szegénysorsú iskolásgyermekek ruház fel vállásra való tekintet nélkül. A cabaret-estély conferencier szerepét dr. Szalay József szerkesztő látja el.

— **A férj boszúja.** Horvát József öreklaki lakos évekkel ezeiőtt kivándorolt Amerikába, itthon hagyva feleségét. Távolléte alatt felesége vadházasságra lépett egy másik gazdával. Horvát a napokban hazajött s feleségét hitlenségén érve, azzal szóváltásba keveredett, majd azután kibékültek. Tegnap este férj és feleség ismét összeszólaikoztak, mire az asszony éjjel alvó urát egy fejszével agyonvágta. Az asszonyt letartóztatták.

— **Halálozás.** Valentin Miklós kapitány, az Orient magyar tengerhajózási részvénytársaság Kobe nevű gőzösének parancsnoka a Buenos Ayresből az Antillákra vivő uton meghalt.

Baumgarten Pál, Baumgarten Sándor építész és közalapítványi igazgató fiacskája ma 11 éves korában Budapesten meghalt.

— **Csalás a rendfőnök nevében.** A kapuczinusok Korvin-téri rendházának főnöke feljelentést tett a főkapitányságon ismeretlen tettesek ellen, akik az ő nevében adományokat gyűltenek. A feljelentés szerint a minap egy huszonöt évesnek látszó fiatal ember jelent meg a rendház főnökénél, akinek támogatását kérte és kapott is egy ajánló-levelet. Mialatt a levél készült, az ismeretlen a rendfőnök asztaláról elcsente a rend pecsétjét. A lopást csak napok múlva vették észre, amikor a lazaristák rendfőnöke értesítette a kapuczinusok rendfőnökét, hogy a Hege-dűs Vilmos névre kiállított kérvényt kedvezően intézték el. Minthogy ilyenféle kérvényt a rend nem állított ki, gyanus volt a dolog s a kutatás során kiderült, hogy a kapuczinusok pecsétjét ellopták s a rendfőnök nevével hamisították valami kérvényre. Az is kiderült, hogy az ellopott pecséttel sok könyöradományt gyűjtöttek. A gyűjtő-íven mindenütt rajta van a pecsét és a kapuczinusok főnökének hamisított aláírása. A főkapitányságon szigorú vizsgálat folyik, amit dr. Nagy Károly rendőrfogalmazó vezet.

— **Rendőri hírek.** Szerelmi dráma: A Tisza Kálmán-téren levő Győri-féle szállóban szerelmi dráma történt az éjjel. Ince Dániel huszonkét éves dési pékmester Jenigár Margit tizenhét éves süteményárus leánnyal este tíz órakor szobát bérelt a szobában. Néhány perc múlva három revolverlövés hallatszott a szobából s mire a szállóbeliek a szobába behatoltak, a pékmester és a süteményárus leány a szoba padlóján feküdtek, egyiknek a melléből, a másiknak a halántékából patakzott a vér. A mentőket értesítették, akik az életunt fiatalokat

a Rókus-kórházba, szállították. A szerelmesek a rendőrségnek levelet hagytak, amelyben megírták, hogy közös elhatározással válnak meg az élettől. — **Hamis nyugta:** A rendőrséghez több följelentés jött a múlt héten, hogy néhány újság nevében hamis nyugtával pénzt vettek föl több közlekedési és ipari vállalatnál. A rendőrség nyomozni kezdett ebben a dologban és megállapította, hogy Surda Ignác és Maczkó Károlyon kívül, akiknek bűnösségéről már tudott, egész bünszövetség foglalkozik ilyen hamis nyugták beváltásával. A rendőrség a legközelebbi napokban több embert fog ebben az ügyben letartóztatni. — **Tolvaj a fürdőben:** A Klauzál-utcai fürdőben tegnap délután lopáson érték R. Sándornét, egy állás nélkül való tanítónőt. A magáról megfeledkezett asszony Palsik János nyomdász feleségének a ruháját lopta el és vitte át a saját kabinjába. A tanítónőt azonnal megmozdították s ekkor még öt darab alkulesot találtak nála. R. Sándorné leczkét adott, de iskolában nem tanított. A rendőrség letartóztatta.

— **Fratelli Daisinger** fiamei cég Budapesten a királyi bérpalotában árulja a létező legjobb kávét 3 korona 90 fillérért.

FERENC JÓZSEF KESERUVIZ

páratlan HASHAJTÓSZER

x Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítottatik a gyermektorna és vívásra.

x Zászlók, czimerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Aki pezsgőt iszik, ne felejtse el, hogy a mulatság nyomában ott jár a „katzenjammer”, a macskajaj. Oh, de ennek egy-kettőre véget vet a kitűnő kecskeméti fehétkeresztes sörszersz.

x Az elektromágneses gyógyítás a legkényelmesebb villamos gyógy módok egyike, mert a kezelendő testrészt le sem kell mezteleníteni, mivel az áram ruhán át is hat a kívánt helyre. Gyógyhatása kettős, u. m. fájdalomcsillapító és megnyugtató. Ebből kifolyólag alkalmazásba kerül mindennemű idegzsába, görcsök, csusz és köszvényokozta fájdalmak, a gyomor és szív ideges zavarai, a neurasthénia és hisztéria okozta fejnemés, tarkófájás, ingerültség stb. ellen, főképpen pedig szinte bámulatos hatást fejt ki álmatlanság ellen, mert sokszor már néhány ülés alatt sikerül az évek óta fennálló bajt megszüntetni. Az elektromágneses gyógy mód dr. Höning Izsó elektroterapeutai intézetében (Károly-körút 24. sz.) kerül alkalmazásba.

x Bob-hashajtó a legkellemebb. 10 fillér.

x Az „Apolló Színház” e heti műsorába oly gondosan illesztették be a világ összes mozgókép-gyűjteményének legújabb felvételeit, hogy a színházat esténként zsúfoltság megtöltő közönség a legteljesebb elismeréssel adózik az igazgatóság tevékenységének. E heti fényes újdonságaiból kiemeljük a következő sikerült képeket: „III. orosz дума megnyitása”, „Csempe szobája”, „Néma kisleány”, „Varázsalma”, „Mi történtek egy amerikai álarozosbálon?”. x Harisnyák legjobb minőségben Rösler-nél, Budapest, V., Harminczad-utca és Józsei-tér sarkán.

SARBO CIPŐ KÜLÖNLESSÉGEI

Koronaherceg-utca 5.
TELEFON.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutai és Röntgen-intézet. Elektromágneses gyógyítás.
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalizatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklr árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Idegyengeségi állapotok.
Álmatlanság.
Hűdés (Paralysis).
Idegfájdalmak, zsábák (Neuralgiák, Ischiás).
Szívbetegségek.
Köszvény és csusz (Rheuma, hugasavas lerakódások, ízületi és csontbajok).
Székrekedés.
Anyagcserebajok, (Elhízás Bőrbajok Bőrviszketeg Hajtbetegségek (Hajhullás kopaszság).
Aranyeres csomók.

— **Rendelés d. e. 3-11-ig, d. u. 2-6-ig.** —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektu

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Színházi levél.

Budapest, december 5.

A Nemzeti Színház egyik büszkesége volt minden a klasszikusok repertoire föntartása. Az élet mindennapi forgatagában, daczára az ideg- és érzékesiklandoztató drámai újdonságok divatos voltának, jól esik egy-egy estét a drámairedalomnak abban az alpesi levegőjében tölteni, amely mérhetetlen magasságban a mindennapi fölött, mély ködben látja elterülni maga alatt a közönséget, a rutat, s örökigaz emberi jellemek tükréből megnyugvást és igazságot sugároz a nézőre.

Ezeket a klasszikus estéket a Nemzeti Színházban hajdan Egressy, Tóth József, Bartha, később Szigeti József, Nagy Imre, Jászai nagy művészi ereje aranyozta meg. A legújabb idő fiatal nemzedéke igyekezett magát méltóvá tenni az elődök örökségére, s Márkus, Csillag, Beregi, Odry s a többiek a Nemzeti Színház régi keretében új erejük és talentumuk friss színével vonták be a régi klasszikus képeket. A restauráció többé-kevésbé sikerült s klasszikusok híjjával nem voltunk soha. Shakespere, Molière, Calderon, Schiller, Goethe, Katona és Madách nevei sürin és sürinben szerepeltek a színpadon. Sőt van a hétnek egy napja — ha jól tudom: a hétfő, amikor leszállított áron adják a klasszikusokat, állítólag az ifjuságnak, mely, mint mondják, nagyon törli magát a klasszikusok után.

Mégis, — a színlapok klasszikus előadást hirdetnek, a klasszicizmus mégis kiveszöben van az előadásokból. Azok gyengülnek, nivójuk lejjebb és lejjebb száll s máholnap csak a nagy nevek s hangzatos címek maradnak meg — tartalom nélkül.

Mert sajtáságos, de igaz, hogy a Nemzeti Színház hősszerelmét elcsátották szabadságra. Nem ezen fordul meg a dolog, mert egy ember végre mégis csak egy ember s jaj annak a színháznak, — nem akarok neveket említeni — melynek egzisztenciája egy művész vállára van bázorozva. De mindenesetre Beregi számottevő színész volt, Németországban is annak ismerték föl s ha annyira bírná a német nyelvet, mint bírja a hazait, melynek zöngésével és zöngetésével annyi lelkes tapsot aratott — Kainz és társai mellé sorakozhatnék a német Parnassuson.

Csak hogy, úgy tudjuk, hogy Bereginék még szerződése van a Nemzeti Színházzal. Nem értjük hát, hogy miképpen nélkülözheti őt az ország első színháza, őt, a deli Romeót, a mézes szavu Antoniuszt s mindazokat az alakokat, melyeknek jeleskedett, azért, hogy próbaszerencsére kimenjen Németországba, a szezon legforróbb hónapjaiban, betöltetlenül hagyva szerepeit, ott meg nem gyökerezve, itt ürességet hagyva maga után, akkor, amikor a többi színház erős munkája mellett a Nemzeti Színháznak minden erejét össze kell szedni, hogy az elsőségnek legalább a nevéért megtartsa. Nem értem, hogy ilyenkor hogyan nélkülözhetik Beregit, hogyan és miért bocsátották el egész októbertől januárig, tehát a legjava szezonban, amikor legjelesebb szerepeit vagy egyáltalán nem láthattuk, vagy helyettesek által betöltve, mely helyettesítések nem voltak szerencsések.

Sok dolgok vannak ugyan, Hamlet szerint, ég és föld között, amelyeket halandó elmenk fölfogni nem bír, de ezt mégis szeretnők megérteni. Anynyira szeretjük mi a németeket, hogy odaadjuk nekik a főszezonban egy jó színészünket három-négy hónapra, csak azért, hogy megmutassa nekik, mennyire tud németül is játszani? Ezt ugyan bebizonyította és bebizonyíthatta volna május vagy júniusban is, anélkül, hogy a nagy klasszikusok méltó előadásai megsorboljanak.

Ugy halljuk, hogy Beregi januárban visszajön. Nagy sajnálattal kísértük a távozását, mert azt hitük, örökre bucsut mond a magyar színpadnak s jó színész akármennyi van is, Magyarországon sohasem elég. De ha csak egy kirándulásról s próbaszereplésről van szó, akkor nagy hibának tartjuk azt, hogy ezt a próbaszereplést a Nemzeti Színház vezetősége a mostani évadban s hónapokra kiterjedőleg engedélyezte.

A repertoire gyöngítése az, ha erőket pihentünk. De ha erőket idegen művészet szolgálatába bocsátunk el, mikor helyük itt betöltetlen marad, az súlyosan esik a Nemzeti Színház mérlegébe. Az a kérdés, hogy tart-e még a Beregi szerződése, vagy végleg felbontatott? Amig ezzel nem vagyunk tisztában, konzervenciát sem vonhatunk le.

Lehet, hogy ez is egyik oka a mutatkozó tullellépéseknek, amelyek finansziálter még terhet rónak a pénztárra, mialatt a személyzet egy része, s nem a leggyengébb, tétlenül pihen. De ezzel s a tullellépések kérdésével máskor kívánunk foglalkozni. Most záradékol egy külföldre szerződés történetét mondom el, amelynek Vizvári Gyula a negatív hőse.

A budai népszínházban, a mai alagut szomszéd-ságában, nagy diadalokat aratott Stern Izsákban Vizvári Gyula, a magyar komikusok fejedelme, ugyanarra, hogy másnap egy bécsi színigazgató, aki jelen volt az előadáson, fényes szerződést ajánlatot tett Vizvárinak.

Gyula nagy büszkén, de azért szorongó szívvel ment a direktorához, Molnár Györgyhöz, hogy elmondja neki a szerződési ajánlatot s kikérje a véleményét és szíves tanácsát a bécsi szerződésre vonatkozólag.

No, alig hogy kijellette a száján ezt a szót, hogy: elszerződés, meg: Bécs, rátámadt Molnár az ő egész tragikus skálájával s lemenyődött a sárga földig, csak hogy hazaárulónak nem nevezte!

Vizvári megszeppenülten sompolygott el, s elő se merte hozni a bécsi szerződés dolgát; ki írja le aztán meglepetését, mikor a „Bem apó“ századik előadása után azt olvassa, hogy Molnár György elszerződött Bécsbe — Bem apónak?!

Hja, paraszt, a z más!

Váradl Antal.

(*) **Aalberg Ida bucsuzása.** A Magyar Színházban ma este bucsuzott el Aalberg Ida a magyar főváros közönségének ama kis csoportjától, amely e rövid vendégszereplés alatt melegségekben és lelkesedésben kipótolta azt, amit a távolmaradottak közönsége a nagy művész és a mi lóhírünk ellen vétett. Mert hát jóllehet a helyarákat leszállították, jóllehet egy finn író eredeti darabja került színre s az illusztris vendég utolszor játszott nálunk, a nézőtér mégis jórészt üres maradt. Ugy halljuk, hogy Aalberg Idát Janovics igazgató Kolozsvárra hívta meg. Szívünkben őhajtuk, hogy ez a vendégszereplés létrejöhön, mert meggyőződésünk, hogy Erdély ősi fővárosának műveltségében, magyar érzésében, a művészetek pártolásában és vendégszeretében annyira kiváló közönsége meg fogja menteni a magyar nemzet becsületét s teljes, fényes elégtételt, érdeme szerint fogadja a finnek első nagy tragikáját. Ma este Numbers „Elina halála“ című, 5 felvonásos, eredeti finn tragédia került színre. Az erősen antiklerikális darab tárgya a finn történelemnek abból az idejéből van véve, amikor Husz tanításai kezdtek elterjedni. A XV. század közepe táján játszó darab Kurki Kolos várur és Fleming Kriszti bübös szerelméből indul ki. Kurki vezekelni akar s azt hiszi, hogy tiszta szerelemben telke is megtisztul. Elhagyja Kirsztit s a szende Elinát veszi feleségül. Az elhagyott kedves gyanúsítására Kurki megöli Elinát s ő maga megőrül. A romantikus vonásokban bővelkedő tragédia jellem- és koristését, rendkívül poetikusnak mondott nyelvezetét nem élvezhetjük ugyan, de erős drámai helyzetei s mesterileg előkészített katasztrófája nem tévesztették el megrázó hatásukat. Numbers a finnek legünnepeltebb poétája, kinek egyes költeményei (pl. „A pásztáriu“ és „A halász“) magyarra is le vannak fordítva, „Elina halála“ a legkiválóbb műve, mely a finn színpadokon állandóan műsoron van. Aalberg Ida játszotta Fleming Kriszti szerepét, amely nemcsak nagy művészetet, hanem rendkívüli fizikai erőt is követel. A nagy művész mind a kettőben feladata magaslatán állt és minden eddig látott alakításain felülemelkedett. A közönség, amely megjelenését percenkig tartó tapssal fogadta, elragadtatásának egész este tomboló tet-szénnyilvánításokban adott kifejezést és meg nem számlálható kihívásokkal tintette ki. Aalberg Ida gyönyörű bokrétát is kapott s az egyetemi ifjuság a felvonások közeiben ma is finn dalok éneklésével kedveskedett neki. A nagy művész mellett különösen **Elo Kosti (Kurki Kolos) és Mouru Tilda**

(Elina) említhetők nagy elismeréssel, de a többiek is kitétek magukért. A rendezés ellen azonban sok kifogást lehetne tenni.

(*) **Dalest.** Zenei különlegességnek minősíthető az a hangverseny, amelyet ma este Dessoir Susanne berlini dalénekeső rendezett a Royal-teremben. A művésző ugyanis kizárólag népies dalokat, gyermekdalokat és népdalokat énekelt. Nemzetközi volt a műsor annyiban, amennyiben a népies dalok közt volt jütlandi, svéd, orosz, francia, skót, walis, svájci, hollandi, cseh és osztrák. Ellenben a népdalok mind és a gyermekdalok is egynek kivételével németek voltak. Dessoir Susanne kétségkívül érdekes jelenség. Nagyon kellemes a hangja és rendkívül kedvesen, kifejezően és kellő melegséggel tudja előadni dalait. De a műsor, ha nemzetközi volt is, az egyfajta dalok halmozódása folytán kissé egyhangúvá vált és ezáltal csökkent az érdekessége. A legnagyobb hatást kellett a svéd bölcösodal, amelyet Svárdström Valborg is énekelt, továbbá Schumann „Katonadal“-a és Reinecke gyermekdala. Tarnay Alajos remekül kísérte valamennyit. A csekély számmal megjelent közönség különben nagyon hálásnak mutatkozott a nyújtott művelzetért és számtalanszor kitapsolta a művésznőt. a. k.

(*) **Kiss József ünnepe.** Országzerte tisztelt ősz poétánkat, Kiss Józsefet, aki ezidén érte meg írói működésének negyvenesztendő jubileumát, mint köztudomású, a Petőfi Társaság diszgyűlésen fogja megünnepelni. A diszgyűlés e hó 15-én, vasárnap lesz a Magyar Tudományos Akadémia palotájában. A diszgyűlést Herceg Ferenc fogja megnyitni. Szabó Endre finnpei költeményt olvas fel. Palágyi Menyhért esztétikai méltatását mutatja be. Neugebauer László „Kiss József hatása a külföldön“ című értekezését olvassa fel. Végül az ünnepezt költő, Kiss József fog néhány visszamelekezőt elmondani. A diszgyűlés után banket lesz Kiss József tiszteletére, melyet a Budapesti Újságírók Egyesülete rendez.

(*) **Lesszer Szaniszió meghalt.** A régi Pest egy elfelejtett, de egykor általánosan ismert alakja, Lesszer Szaniszió német színigazgató, halt meg Bécsben. Lesszer nevéhez fűződik a gyapju-utcai német színház hanyatlásának és végleges kimúlásának emléke. Ő volt az utolsó német színigazgató Pesten. A mai Báthory- akkor még Gyapju-utcai német színház 1889-ben leégvén, Lesszer a leégett színházat újra föl akarta építtetni, de az e célból beadott kérvénye az illetékes fórumok által elutasítván, Singer Zsigmondal, egy budapesti német újságíróval, a közelmúltban elhunyt Kochmeister Frigyes báróval s még két társával együtt egyike volt azoknak, akik aláírták „az osztrák császárhoz“ intézett felségfolyamodványt, amelyben támogatásért fordulnak az uralkodóhoz arra nézve, hogy a német kultúra háza Budapesten újra fölépüljön. Amikor e terv végképp megüszült, Lesszer Olmützbe költözött s az ottani színház vezetését vette át. De vállalkozása nem járt szerencsével ott sem s anyagilag is tönkremenvén, színésznek szerződött, amely pályán régebben sikerei voltak. De megörve, megöregedve itt sem boldogult. Nemrégiben Bécsben telepedett le s a legutolsó hír, amely róla érkezett, az volt, hogy az uralkodó kabinetirodájában, egy segélykérvény átnyújtása alkalmával ájultan összeesett. A beteg ember a legnagyobb nyomorban halt meg a császárvárosban.

(*) **A Nemzeti Színház újdonsága.** „A forradalmár“, Pakots József kollégánk színműve, már teljesen készen várja a szombati bemutató előadást. A Nemzeti Színház művészgárdája: Márkus Emilával élünkön, nagy szeretettel és gondallal készült a színházi körökben is népszerű szerző darabjára. A jelmezés főpróbát holnap tartják meg.

(*) **„Babona“** az Uránia-színházban a közönség meleg érdeklődése mellett kerül színre estéről-estére. Különösen a modern babonák, asztaltánczolás, forintsértálatás és szellemidézés, melyeket nemcsak szellenfotográfiákkal és spiritisztikus széanszokon felvett képekkel, hanem mozgóképeken is bemutatnak, hatnak élénken.

(*) **Szerződésszegő tenorista.** Krampera Ferenc a zágrábi horvát nemzeti színház tenoristája egy szerep miatt összeveszett Paller igazgatóval, s szerződését megszegve tüstént elhagyta Zágrábot. Ennek következtében a „Varázskeringő“ előadását bizonytalan időre el kellett halasztani.

(*) **Gretchen.** A Magyar Színház újdonsága, a Gretchen, holnap, pénteken este kerül bemutatásra. A 3 felvonásos szatirikus darab Mészáros Gizát, Forrai Rózsit, Loránt Ilmát, Papp Mihályt, Csörtöst, Rétheyt, Borost, Rátkait, Körmendit és Tarnait állítja szerepébe a sikerért. A Gretchen után két újdonságot készít elő a színház. Az egyik darab voltaképpen repriz: Bródy Sándor Dadája; a másik: Sudermannnak Virágos csónak című darabja. Mindkettőt az új rendező, Márkus László állítja be.

(*) **Apró regények.** Az a nagy olvasó tábor, amelynek Gottier Lajos a kedves írója, minden bizonygyal örömmel veszi tudomásul, hogy ismét új kötet jelent meg tőle. „Apró regények“ a csinos kötet címe és tizenkét szebbnél-szebb elbeszélés a tartalma. A hány annyiféle és mégis rokonok egymás közt: az a zamatos magyar humor, az a pompás megfigyelés, az az élénk mesemondás jellemzi valamennyit. És még egy: pillanatig sem unalmas és soha sem illemsértő. Az elbeszélések címei: Heine dalok. — René lakodalma. — Két primadonna. — Az új szakácsné. — Jóska szerencsége. — A boldogtalanság iskolája. — Az ősznya becsülete. — Omnibuszon. — Ki a legény a csárdában. — Egy rózsát meg egy kis madár. — Nézd meg a lányát. — A tekintetes nagyszony. — Eszti vendégszereplése. — A Migrinyi lányok. — Megalkuvás. — Művésző le-szek. — Az örökség. — Mindegyik mond valamit; mindegyiktől sokat várunk. Gottier Lajos az „Egyetértés“-nek régi munkatársa, nekünk szeretett kollégánk. Nagy népszerűségét a gentryről írott s az életből ellesett pompás történetkéinek köszönheti, melyek már négy kötetet töltenek meg s amelyeknek méltó folytatása az „Apró regények“. Gottier Lajos új kötete a szerzőnél Páliscsában és minden könyvkereskedőnél kapható. Ára 3 korona.

(*) **Sziklay Kornél Rottenbiller-utcai Fővárosi Színházában** teljesen új műsor mulattatja a telt házak közönségét, de azért a személyzet mindig újabb és újabb darabokra készül. Így vasárnap délután három órakor is bemutató előadás lesz, továbbá egymás után kerülnek színre: a „Cabaret a jétkkereskedésben“ című látványos operette, „Dávid, a betlehemi pásztor“ zsidó daljáték, „Karácsony-ia“ színijáték, „Farsang királynője“ operette.

FŐVÁROS.

Új vásárpénztár.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 5.

A főváros közéleti ügye ma nevezetes fordulóhoz érkezett. Gróf Andrássy Gyula belügy-miniszter jóváhagyta a fővárosnak azt a határozatát, hogy részvénytársasági alapon új vásárpénztárt létesít. A marhavásártéren működött vásárpénztár, mely eddig magánvállalkozók kezén volt, december 19-én megszűnik s helyét a városi vásárpénztár foglalja el, melyhez két millió korona áll rendelkezésre.

A tanács mai ülésében tudomásul vette a leiratot s nyomban intézkedett, hogy az új intézmény felállítására a kellő időben akadály nélkül megtörténjék. Letárgyalta és elfogadta az intézet alapszabályait. Felhívta az előkészítésre kiküldött bizottságot, hogy a részvénytársaság megalakítására sürgősen tegye meg a kellő lépéseket. Felhívta dr. Bárczy István polgármestert, hogy a főváros nevében a két millió korona alaptőke keretén belül annyi részvényt jegyezzen, amennyi a magánosok és szakkörök jegyzésén kívül marad. Végül utasította a tanács a közéleti ügyosztályt, hogy lépjen érintkezésbe Demko Dezsővel, a jelenlegi vásárpénztár helyettes-igazgatójával s állapodjék meg vele, hogy milyen feltételek mellett vállalkoznék a városi vásárpénztár igazgatói teendőinek az ellátására.

A főváros a következő értesítést adta ki a miniszter elhatározásáról:

A székesfőváros törvényhatósági bizottsága ez évi október 2-án tartott közgyűlésén kimondotta, hogy két millió korona alaptőkével a „Budapesti Állatvásár-Pénztár Részvénytársaságot“ létesíti. Ezen határozatot, amelyet dr. Szébeny Antal és társai megfélebbezték, a belügyminiszter a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg jóváhagyta. **Elhatározást**

miniszter a következőkkel indokolta: Igaz ugyan, hogy kizárólag vagyoni felügyeleti szempontból agályosnak mutatkozik az, hogy a főváros ezen bizonyos anyagi kockázattal járó üzletet éppen a jostani kedvezőtlen pénzügyi helyzetben létesíti, tehát midőn beruházásait is magas kamatozással járó folyó számla kölcsön útján kénytelen fedezni. Ámde ezek a háztartási aggályok a közéleti és közgazdasági érdekek követelményeivel szemben háttérbe szorulnak és fontos szociális és közgazdasági okokból feltétlenül szükség van a vásárpénztár intézményre, mert a tíz év óta fennálló vásárpénztár intézménynek egyszerre leendő megszüntetése az adott viszonyok között káros, sőt esetleg veszélyes következményekre vezethetne. Már pedig a vásárpénztárral összefüggő nagy érdekek előreláthatólag éppen a vásárpénztárnak városi intézmény alakításában való létesítésével lesznek összeegyeztethetők és leghatályosabban megvédelmezhetők. Mert éppen az a tervezett alakzat, mely szerint az alapításban túlnyomóan érdekelt, de egyúttal a közéleti és bajainak orvoslására is elsősorban hivatott székesfőváros irányító befolyásának egyszer s mindenkorra biztosítása mellett az intézménybe anyagi és erkölcsi felelősséggel bevonatnak az összes érdekeket szakkörök, illetőleg ezek képviselői is: arra a feltevésre jogosít, hogy az intézmény a hozzá fűződő összes közérdekeknek tárgyilagossá és gyakorlatias szolgálattalra alkalmas lesz.

Hangsúlyozza a miniszter azt a kikötést, hogy az alakítandó részvénytársaság igazgatóságában és felügyelő-bizottságában, valamint általában véve a vásárpénztár alkalmazottjai sorában a székesfővárosi törvényhatósági bizottságának választott (ugy az összes választók közül szabadon, mint a legtöbb adót fizetők közül választott) tagjai helyet nem foglalhatnak. Ezt az összeférhetlenséget, melyet az igazgatósági tagság tekintetében az alapszabálytervezet is megállapítani kíván, azért kell feltétlenül kimondani, hogy a városi vállalatok vezetésénél a városi pártpolitika, valamint a jogosulatlan egyéni érdekek esetleges érvényesülhetésének még a gyanuja is kizárásuk és így a városi vállalatokkal szemben szükséges közbizalom ezzel is erősíthető.

Megkívánja a miniszter, hogy a részvénytársaság megalakítása után az ezzel kötendő szerződés, valamint a szerződés kiegészítő részét alkotó díj-szabályzat a törvényhatósági bizottság részéről törőnt tárgyalás és elfogadás után jóváhagyás végett hozzá felterjesztessék.

Az adott helyzetben nincs a miniszternek kifogása az ellen, hogy a székesfőváros által alapítandó vásárpénztár az eddiginek feladatát átvegye, működését egyelőre a most fennálló szabályok értelmében kezdje meg és folytassa. Fenntartja azonban a miniszter magának azt a jogot, hogy az alakítandó vásárpénztár fölött felügyeletet gyakorolhasson.

A szabályzatra vonatkozólag a miniszter több módosítás eszközését kívánja.

(K) **Kiépítik a halászbástyát.** Budapest egyik legszebb alkotása a Halászbástya. Csak az a nagy hibája, hogy a hegyoldal közepe táján végződik s nem megy le a Duna partjára. Schulek Frigyes, a Halászbástya építője, szeretné befejezni ezt a gyönyörű alkotást s megcsinálta a tervet, le egészen a Dunapartig. A tanács ma tartott ülésén elfogadta a tervet, de a végrehajtás kérdésében csak aztán határoz, ha a mérnöki hivatal megmondta, hogy mire kerül a tervnek a végrehajtása.

(K) **Kisiparosok és kiskereskedők segélyezése.** Az Albrecht-Hildegardé-aknra felügyelő bizottság Almády Géza tanácsnok elnöke mellett ma délelőtti tartotta meg a múlt hétről elmaradt ülését, amikor is egyetlen egy bizottsági tag sem jelent meg és a kölcsön iránt való kérvényeket így nem intézhették el. Ma hat bizottsági tag jött el az ülésre és kimentették magukat a mulasztásukért. Megszavazott a bizottság tizenkét kisiparosnak és kiskereskedőnek 80-80 korona kamat nélküli kölcsönt, kilencnek 120-120 koronát, hatnak 160-160 koronát és harminczhatnak 200-200 koronát. Az alapból ezidő szerint 136.149 korona 82 fillér kamatozsszeg áll rendelkezésre.

SPORT.

(K) **Uszás a Magyar Athletikai Clubban.** A Magyar Athletikai Club uszó szakosztálya legutóbb tartott tisztújító közgyűlésén a klub elnökét, dr. Gerenday Györgyöt választotta meg uszószakosztályi elnöké s egyben kidolgozta azt a nagy programot, melylyel a klub régi tevékenységét az uszásra ismét ki akarja terjeszteni. Az uszó sportnak a klubban való népszerűsítését illetőleg vízi-pólo estélyek rendezését határozták el, míg a versenyszűk kiképzése egy külön napon lesz a Rudasfürdőben. A szakosztály kapitányává Balogh Gusztávot, előadójává Holub József plüving bajnokot, jegyzőjévé Polinszky Gyulát választották meg. Az osztály első szerepléseként a klub tagjai már résztvesznek a M. T. K. vasárnapi versenyén.

(K) **A „Masz“ testnevelési szakosztálya.** A Magyar Athletikai Szövetség iskolai testnevelési szakosztálya hétfőn este megalakult. A szakosztály elnökévé dr. Bárczy István szövetségi elnököt választották, előadói: dr. Gerencsér László, a Beac. igazgatója és dr. Karafiáth Jenő lettek. A szövetség új szakosztályára a közel jövőben fontos feladatok várnak, mert hiszen testgyakorlati oktatásunk reformjánál legnagyobb jelentőségűek a szabadtéri testgyakorlatok lesznek.

(K) **Uszóverseny.** Az Óbudai Torna-Egylet e hó 15-én, vasárnap este hat órakor a Rudas-fürdő uszómedenczéjében uszóversenyt rendez, melynek versenyszámait a következők: 14 éven alóliak versenye, 40 m., Handicap-verseny, 80 m., Ifjúsági verseny, hátuszás, 100 m., Melluszás handicap, 200 m., Juniorok versenye, 700 m., Gyorsuszás, 60 m., Kezdők versenye (oly uszók részére, kik uszóversenyen díjat még nem nyertek), Handicap-verseny, 200 m., Buvár-uszás, maximális időtartam 1 perc, Ifjúsági staféta-verseny, 120 m. (3x40 m.), mell, hát és magyar tempóval. Nevezések és tétek december hó 9-ig Kugler Sándor (Budapest, III., Zsigmond-utca 70.) címére küldendők.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Egy választás epizódja.** Az 1905. évi januári választáson a galgóczi kerületben dr. Fodor Kálmán szabadelvű párti és dr. Ernst Sándor néppárti jelölt álltak egymással szemben. A küzdelem igen elkeseredett volt s dr. Pongrácz Gyula galgóczi közjegyző, a választási elnök helyettese többször kénytelen volt kilírtetni a szavazóhelyiséget. Hajnalban négy óra körül is kiadta a parancsot s ekkor odaszólt hozzá Deák János nyitrai birtokos, az Ernst-párt bizalmiférfia:

— Töled, mint régi barátomtól, nagyobb lojalitást vártam volna!

Erre szót szó követett s a helyettes elnök elrendelte, hogy a csendőrök tartóztassák le Deákot. Egy óra múlva azonban szabadon bocsátotta. Deák bepanaszolta ekkor személyes szabadság megsértéséért. A törvényszék felmentette Pongráczot, mert csak jogával élt, a tábla azonban ötven korona pénzbüntetésre és a költségek megfizetésére ítélte. Ujabb főlebbezésre a Kuriához került az ügy, amely ma tárgyalta s miképpen a törvényszék is, fölmentette a bevádolt közjegyzőt, mert amit tett, azt jogosan és kötelessége szerint tette.

§ **A háta.** Juhász Mihály lokomotívvezető Torma József ügyvédnél lakott albérletben. A nyáron egyszer néhány forintot kért Juhász a házigazdájától, hogy a fiát elküldhesse Bosznia-Bródbá. Torma szívesen adott kölcsönt, pedig a jeggyűrűjét kellett zálogba tennie. Juhász azután elutazott és három nappal később levelet írt Tormának, akit arról értesített, hogy egyhamar nem tudja a tartozását megfizetni s nem is jön vissza Budapestre, mert áthelyezték Bosznia-Bródbá. Tormát nagyon elkeserítette ez a levél, azért is, mert szüksége volt pénzre, hogy megfizethesse a házbérlés Készenességében levelet írt Juhásznak és megfenyegette, hogy fölmenti, ha nem fizet. Juhász erre zsarolásért bepanaszolta Tormát; a ma megtartott tárgyaláson elmondta a szerencsétlen vádlott, hogy az a veszteség, amely Juhász miatt érte, egészen tönkretette anyagi helyzetét. Az ügyész eljuttatta a Torma ellen tett vádat és kijelentette, hogy Juhászt kellene a vádlottak padjára ültetni. A bíróság ezután megszüntette az eljárást.

Nyilt-tér.

Környékben közli, hogy nem vállal felelősséget a szerkesztésben.

Uj! Folyékony Uj!

Somatose

a legidősebb étvágyjavító, idegerősítő

tápláló szer

mindenemű gyengességi állapotokban.

Kapható gyógyszerárakban és droguerákban.

20008

WIKUS TÁTRA

NYERS EVÉSRE
a legjobb fejcokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

KÖZGAZDASÁG.

Az amerikai krízis.

Budapest, december 5.

„A termelési krízisek a magasabb kultúra árny-öldalái, melyek nem kimélik meg, csak az egészen műveletlen népeket.“ Talán sohasem voltak még aktuálisabbak Roschernek, a német nemzetgazdának e szavai. Talán sohasem éreztük még jobban a gazdasági élet hullámverését, mint most a közelmúltban, amikor a vén Európát az amerikai krízis tartotta lázban. Amerika, az irigyelt és dicsőített ország, mely eddig az élet hajótörteinek aziluma volt, most egyszerre egész Európának lett ostroma, s súlyos csapásai ellen alig találunk védekezést.

Hitelkrízis képében látogatott meg bennünket Amerika. De ami nálunk csak hitelkrízis, az náluk az egész gazdasági élet krízisét jelenti, s ami nálunk csak ideig-óráig tartó láztűnet, az ottan hosszú időre szóló kóros állapot. Nagy tévedés volna a mi viszonyainkból vonni következtetést az amerikaiakra, s azonosnak vélni helyzetünket az övével; de annál hasznosabb lesz Amerika helyzetéből következtetni a miénkire s felállítani gazdasági életünk horoszkópját.

A modern gazdasági élet hullámhegyekből és völgyekből áll és Plunket szerint „pangás, takarékoskodás, jövedelmező ipar, tökéltalmozódás, merész vállalkozások, feszültség, krach“ a jellemző pontja egy-egy periódusnak. A nyolczvanas évek végén kezdődött Amerikában a legutóbbi ilyen periódus, melyet már nemcsak nagymérvű östermelés, hanem fejlett ipar is jellemez, mely az amerikai kettős veszeltyt, a kivándorlást és a mezőgazdasági versenyt egy harmadikkal, az ipari versenyyel toldotta meg.

1890-ben a Mac-Kinley bill hatalmas védvámait vetették meg az amerikai modern nagyipar fejlődésének alapját. Eppen akkor, midőn az 1884. évi krízis óta meggyült tőkék csak az alkalmat várták a kedvező vállalkozásra, gyárak alapítására. A pangás és takarékoskodás idejét egyszerre jövedelmező ipar korszaka váltja fel; a vállalatok eredményei fényesek, a vállalkozók kezében nagy tőkék halmozódnak össze, melyeket új vállalatokra, vagy üzemetterjesztésre használnak föl. A nagy lendületet vett gazdasági élet idegen tőkéket és nagymennyiségű munkacserőt is vonz az országba és a tényezők is résztvesznek a gazdasági fellendülés fokozásán. Majd a pénzügyi memphiség nem lesz elegendő a forgalom lebonyolítására, s kifejlődik a pénzpolitó intézmények egész sora. Clearing house-ok keletkeznek, a készpénzfizetést a check és átutalás váltja fel, s úgy látszik, mintha egy örökké tartó „Hochkonjunktura“ vette volna kezdetét.

Van azonban minden ipari termelésnek egy igen érzékeny pontja s ez az ár. A mezőgazdasági termékek árai a termelés és fogyasztás arányai szerint alakulnak. Nagy termés mellett olesók az árak, de emelkedik a fogyasztás, rossz termés viszont emeli az árakat, de csökkenti a fogyasztást is. Az ár tehát a mezőgazdaságban a termelés és fogyasztás közötti egyensúly fenntartója, s hogy e hivatásnak mennyire megfelel, azt mindennél jobban bizonyítja a mezőgazdasági krízisek nagy ritkasága.

Másképp áll azonban a dolog az iparban. Az ipartermékek árait rendszerint nem a termelés és fogyasztás aránya határozza meg, hanem a termelési számításai; az ambicionált haszon és a termelési költségek irányadók az áralakulásban. Ennek az árnak pedig egy bizonyos vevőképesség, egy bizonyos

termelendő mennyiség felel meg a fogyasztás részéről. Midőn az ipari fellendülés ezt a pontot elérte, még fényes nyereséggel működhetik; de abban a perczen, amelyben a termelők ezt a nyereséget is üzemük kiterjesztésére fordítják, beállott a túltermelés. A raktárak kezdenek megtelni, s mivel a termelők igyekeznek tudni áruikon, a verseny mind hevesebb lesz, a reklám minden formája kifejlődik és árnyatlanság áll be. De a termelők ekkor még fokozott mértékben terjesztik ki üzemüket, hogy a reklám és az áresés okozta veszteségeket a termelési költségek csökkentésével egyenlíthessék ki, s ily módon a túltermelés csak fokozódik. Míg végre megtalálják a mentő eszközt, a termelők kartellbe lépnek, trösztöket alapítanak, s ezzel láthatólag leküzdötték a válságot. De a válság a trösztök és kartellek által tulajdonképpen csak eltolódik, mert az egyesültek kiváltságos helyzete meseterséges áremelésekhez, így a fogyasztás csökkenéséhez, ennek következtében a túltermeléshez, s végeredményében mégis gazdasági krízishez vezet.

Az ipari fejlődésnek ezen karakterisztikus menete a legújabb kor ipari fejlődésének minden Hochkonjunkturájában feltalálható. Amerikában is így volt ez, melyet már a spanyol-amerikai háború egy nagy gazdasági válságtól mentett meg. A hadakozás és az ujonan nyert kiviteli területek megsemmisítették a túltermelés következtében felhalmozódott értékeket és újabb lökést adtak Amerika gazdasági életének. Új élet kelt a háborúból, új gyárak alakultak és megkezdődött a 90-es évek elejét jellemző alapítási mániája. A féktelen vállalkozási kedv azonban már az orosz-japán háború idején veszedelmekkel fenyegetett, s a gazdasági krízist akkor is csak a háború hártotta el.

Azóta néhány esztendő múlt el. Jó termések, a kiviteli folytonos emelkedése látszólag fentartották Amerika gazdasági egyensúlyát. De a túltermelés azért ismét bekövetkezett. A lapok már januárban írták, hogy Rockefeller és Shaw 1907-re gazdasági válságot jövendöltek, s bár túltermelést nem emlegettek, ők már tisztán látták a helyzetet, melyet a márciusi vasutkrach leleplezett. Ez a vasutvállalkozás egy igazi amerikai stílus fogás volt, mely a Smith-iskola debouche-elméletének praktikus kivitele. Termeléssel kell értékesíteni a termékeket, hogy ha másképp nem megy; vasutakat kell építeni, hogy a túltermelt mennyiségek elfogyaszthatassanak. Csakis erre a célra akarták beugratni Európát, s midőn ez nem sikerült, kétségelenné vált az eljövendő krízis. Az amerikai értékek árfolyama ettől az időtől kezdve szenved folytonos süllyedést, ettől az időtől elesedett ki a gazdasági helyzet. A nehéz viszonyokat még súlyosbította az ideai rossz terméseredmény, melytől némi könnyebbülést vártak, majd a japán-amerikai háború előidézésére irányuló törekvés megküszülése. Amidőn pedig az Amalgamated-trust alatt megingott a talaj, amidőn a mesterségesen fentartott rézárak rohamosan esni kezdtek, már kitörtnek tekinthetjük a válságot. Ekkor már tépontra hágott az általános bizalmatlanság, mindenki igyekezett követeléseit bevonnai s csak egy lökés kellett még, hogy a gazdasági fellendüléssel járó hatalmas hitelszervezet Eifeltornyja összeomoljon. Ezen lökést megadta a Knickerbocker Trust Company, midőn október 21-én fizetéseit beszüntette. Ezt követte a Trust Company of Amerika és a Westinghouse-társaság. Majd az értéktőzsdék bezárása és a fizetési képtelenségek és bankások végtelen sora következett. S ott, hol eddig mindenki checkkel fizetett, hol a forgalom óriási mérete mellett a készpénzmennyiség minimális volt, egyszerre mindenki készpénzt követelt. Természetes, hogy ily viszonyok között a legerősebb vállalatok is beszüntették fizetéseiket s természetes az is, hogy a krízis, mely alapjában általános gazdasági krízis, hitelkrízis alakját öltötte magára. De hogy ez csak álarcz, mely alatt mélyebb okok rejlenek, azt igen fontos körülmények igazolják. Mert bár hitelkrízis uralkodik most egész Európában is, javarészt Amerikában szüntetik be a gyárak üzemüket, ott bocsájtják el a munkásokat s nagy mértékben csak az amerikai értékpapírok árfolyamai estek.

Amerikában most egy gazdasági periódus végéhez értek. Az utóbbi két évtized hihetetlen fellendülését most a nyugalom, a pihenés korszaka váltja fel. A gazdasági élet idegei kimerültek, a krízis de-

liriumát a pihenésnek és erőgyűjtésnek kell követni. Az üzemek beszüntetését már tapasztaltuk. A munkások ezreinek hazatérését hozza hírül a kábel. Ha pedig elvonul a hitelkrízis, az árucikkek, melyek nem voltak elhelyezhetők, európai piacokat keresnek fel. Potom áron kerülnek forgalomba és az általános drágulásban még egy kis olcsóságot is megérünk.

Mindez azonban nem tölti el bennünket örömmel. Mi, kik most egy ipari konjunktúra előtt állunk, megdöbbenéssel látjuk Amerika bukását. Pedig minden gazdasági élet alapja és célja a fogyasztásban rejlik; s minél kevesebbet törődünk a fogyasztókkal, minél meggondolatlanabban alapítunk új vállalatokat, annál rohamosabban közeledünk a vég, a gazdasági krízis felé. Bölcs mérsékléssel szabad és lehet igazán csak kihasználni egy ipari Hochkonjunkturát; s ezt a bölcs mérséklést gazdasági életünk a legnagyobb mértékben nélkülözi.

De nem sok alapja van mezőgazdánk örömeinek sem. A sok hazatérő munkás nem fogja benépesíteni a munkáskezeket nélkülöző földeket, legalább hosszabb időre nem; s nem fog nekik használni a kívándorlás tekintélyes csökkenése sem, ami most feltétlenül bekövetkezik. Mert a visszavándorlók csak az ipari munkások számát fogják gyarapítani, s a kívándorlást felváltja a városokba való beköltözés, ami az ipari fellendülésnek szükségszerű következménye.

Most pedig térjünk vissza oda, ahonnan kiindultunk, Roscher szavaihoz. Elismerjük, hogy a termelési krízis a magasabb kultúra árnyoldala. De az árnyak eltűnnek, ha világosságot vetünk rájuk. A modern gazdasági élet kríziseit kétségtelenül a gazdasági szabadság idézi elő. Az a gazdasági szabadság, melynek korunk fejlett gazdasági életét köszönhetjük, de amely végül mégis monopoliumhoz vezetett. Kartellek, trösztök szüntetik ma meg a gazdasági szabadságot íent, munkásszövetségek fogyasztó, termelő- és kereskedő-egyesületek az alsóbb körökben, s az igazi szabad verseny mind szűkebb és szűkebb körre szorul. Azt hisszük tehát, hogy közel vagyunk ahhoz az időhöz, amidőn egy egészséges és józan állami beavatkozással kell majd megalkudnunk, éppen a gazdasági élet nyugalomának és szabadságának biztosítása érdekében.

A Hazai takarékpénztári részvények áralakulása. Szerdai számunkban megemlékeztünk a Pesti Hazai Első Takarékpénztár részvényeinek nagyobb áremelkedéséről, valamint azokról a hírekről, melylyel ezt az áremelést kommentálták. Említettük, hogy az áremelkedésből semmi különös körülményre nem lehet következtetni, mindössze az történt, hogy egyik előkelő bankintézetünk néhány darabot kerestetett és vett is, minek folytán mások is czélszerűnek vélték a vásárlásokat és hogy az ilyen „nehéz” papírosnál néhány száz koronás emelkedéshez nem lehet megszemenő következtetéseket fűzni. Éppen ebből az okból semmiféle különös jelentősége nincs annak sem, hogy a takarékpénztár részvényei ma 700 koronával estek. Ma néhányan realizálásra akarták a kedvező árfolyamot felhasználni s mivel vevők nem igen jelentek, a kínálat az áresőkendésben jutott kifejezésre. Ami azt a bizonyos tőkefelemelési kombinációt illeti, az egy kissé korai. Tény az, hogy a takarékpénztárnál már egy év óta foglalkoznak a tőkeemelés eszméjével s e tekintetben a mostoha viszonyok sem gátolnák a vezetőséget e terv keresztülvételében, mert ezekre az új részvényekre akadna mindig átvevő. Ez a tőkeemelés folyton felszínre volt és azóta sem tették a tervet ad act s csak kebbező időpontra várnak. Formálisan még nem is tárgyaltak az igazgatóságban a tőkeemelésről, de az igazgatóság tagjai maguk között már több ízben foglalkoztak ezzel az ideával. Új tőkére ugyan az intézetnek alig van szüksége s csak abból a szempontból hajtáná végre e szándékot, hogy a saját és idegen tőke között kellő arány legyen. Egyébként a tőkeemelés a tőzsdén mindig kombinációba hozták, valahányszor a részvények emelkednek.

Fizetési képtelenségek. Rude Ignác bajai ékszerárkereskedő 86.000 korona passzívával fizetési képtelenséget jelentet. — Unger József és Gyula budapesti fatermelő cég (V., Nádor-utca 31. sz.) fizetési zavarokba jutott és egyezségi ajánlatot tett hite-

zőinek. A passzívák az aktívákat kétszeresen meghaladják. — Kovács Béla és Társa kávéházi berendezéseket gyártó cég beszüntette fizetéseit. — Horgospatakán Ardeleán és Vasilescu bejegyzett faszöntermelők üzemüket beszüntették és hitelezőiknek egyezségi ajánlatot tettek. Főleg nagyváradi, kolozsvári és nagyszabeni bankok vannak érdekelve. — Nagyváradon Tóth Jenő és Társa fakereskedő cég egy és fél millió korona tartozással fizetési zavarokba jutott. — Nagybecskerekén Eckstein F. bőrnagykereskedő cég, mely több mint negyven éve áll fenn, 350.000 korona passzívával fizetési képtelen. Az aktívák összesen 160.000 korona.

A Magyar Tengerentúli Forgalmi R. T. helyzete. Több lap ma azt a hírt hozta, hogy a Magyar Tengerentúli Forgalmi (és nem kiviteli) Részvénytársaság felszámol, mert a kobei és sanghai fiókokat nem sikerült életképes telepekké fejleszteni. Utánajártunk e dolognak és megállapíthatjuk, hogy a társaságnak nincs szándékában a felszámolás. E társaság a Magyar Általános Hitelbank és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank együttes alapítása és a két banknak nincs szándékában a vállalatot elejteni. Mindössze csak annyiban állott be változás a társaság helyzetében, hogy Szél Arnold igazgatót, ki nem tudta betölteni ezt az állást, már korábban elbocsátották s azóta nem találtak alkalmas vezetőt a társaság részére s így természetesen tartózkodnak a nagyobb üzletektől. Ehhez a körülményhez még hozzájárult az is, hogy a Keleten, hol a társaságnak fióktelepei vannak, az utóbbi időben zavaros viszonyok uralkodnak s ez is tartózkodásra indította a társaságot, aminthogy más intézetek is rezerváltabbak lettek üzletkötéseiknél a közelmult viszontagságos időkben.

A nyersbőrakuczió és az O. M. G. E. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület állattenyésztési szakosztálya ma délután Hutyra Ferencz elnöke alatt ülést tartott, melyen Jeszenszky Pál előadó beterjesztette a kereskedelemügyi miniszter leiratát a nyersbőrakucziókra vonatkozólag. A szakosztály előadó javaslata alapján kimondotta, hogy a nyersbőr-értékesítés előmozdítása céljából szükségesnek tartja a minisztérium szakközegének ellenőrzés mellett tartandó nyersbőrakucziók életbeléptetését.

A londoni bankráta. Az utóbbi napokban úgy látszott, hogy az angol bank a mai napon leszállítja kamatlábát. Amint azonban Londonból jelentik, a bank mai ülésében nem tartotta szükségesnek a rátaleszállítást s így az angol bank kamatláb változatlan marad. Az európai piacokon napokkal ezelőtt bizonyosra vették a rátaleszállítást, mert a novemberi utolsó elmúltával az angolországi pénzpiacra is jelentékenyen megkönnyebbült a helyzet és azóta a magánkamatláb állandóan csökkent, úgy, hogy tegnapelőtt a magánkamatláb és a hivatalos bankráta között 1 $\frac{1}{2}$ % volt a különbözet. Ez a jelenleg az ottani pénzügyi körökben azt a meggyőződést keltette, hogy miután az amerikai aranyelvonások veszedelme már csökkent és mulófélben van, a pénzpiac megkönnyebbülése következtében az angol bank tanácsa a mostani rendkívül magas kamatlábát le fogja szállítani és pedig egy teljes százalékkal. Erre a bankamatláb-leszállításra már azért is nagy szükség van, mert e tény fogja az európai pénzpiacokat biztosítani arról, hogy az európai államok jegybankjainál egybegyűjtött aranykészletet Amerika részéről az elvonás veszedelme már nem fenyegeti. Ma mindenütt rendkívülieknek mondható kamattételekkel dolgoznak az összes európai pénzpiacok és ezért nem kis érdeklődéssel várták az angol bank kamatláb-leszállítását, mely a jelen viszonyoknak rendes mederbe való visszatérését jelentette volna. Tegnap még úgy látszott, hogy az angol bank le fogja ma szállítani a kamatlábát, de a német pénzpiacra a magánkamatlábuk tegnap váratlanul bekövetkezett feszültsége a reményeket megsemmisítette.

Ruthén munkások segítése. Darányi földmívelésügyi miniszter — mint ismeretes — a telepítésre felhasználható krassó-szörénymegyei kincstári erdőterületeket évek óta irtatja. Hogy a ruthén nép ezután is keresethez jusson, az erdőirtás munkáinak végzésére mármárosi munkásokat alkalmaztak. Ezek a ruthén munkások úgy megszokták a jelenlegi tartózkodási helyüket, hogy vissza sem akarnak menni többé Mármarosba. Mint erdőirtók és famunkások keresik Krassószörényben kenyerüket és hogy életüknek könnyebb sorsa legyen, a földmívelésügyi miniszter intézkedett, hogy a szilvai és valealungai irtásokból visszamaradt mintegy százharmincz hold földet mérésélt bérösszeg mellett bérbeadta és pedig egy-egy

esaládnak, családtagjainak száma szerint 2-4 holdat, ezenkívül biztosította a munkásokat több évre vágás területekről. A miniszter intézkedése nagy örömet keltett az érdekeltek munkások között.

Igazgatósági tagválasztás a műtrágyakartelnél. Ismeretes, hogy a műtrágyakartel egy szövetkezet formájába bujtatva dolgozik, amely szövetkezetnek „Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet” jámbor czége alatt véste be magát a köztudatba. Ez az érdekszövetség, mely ellen nem egyszer hangzottak el jogos panaszok, most rendkívüli közgyűlést tart, amelyen három új igazgatósági, azonkívül egy felügyelő-bizottsági tagot választanak. Akárki jut is be ebbe a „közhasznú” társaságba, bizonyára épp oly híven fogja szolgálni a kartel érdekeit, nem törődve azzal, hogy közgazdaságunk érdekeivel ez az egész kartel homlokegyenest ellenkezik.

A székely vasút megnyitása. A székely vasutak mádáfalva-gyergyószentmiklósi szakaszának ünnepélyes megnyitása ma ment végbe. Ezt megelőzte a műtanrendőri bejárás, amelyet Horváth Károly kir. tanácsos, főfelügyelő elnöke alatt végzett egy bizottság. A műtanrendőri bejárás során megvizsgálták az új vasutat, amelyet Pallos Ármin vállalkozó épített s azt mindenütt rendben levőnek s kifogástalannak találták. A bizottság véleménye alapján történt a vasút megnyitása s ma már az első vonat el is indult a gyergyószentmiklós-mádáfalvai vonalon. Az új vonal nagy áldozatok árán nyolcz hónappal a kitűzött idő előtt épült ki s így a magyar államvasut nyolcz hónappal előbb veheti fel a forgalmat azon a vidéken, amelynek valóságos áldás ez a vasút, mert iparát, gazdaságát s kereskedelmét fogja szolgálni s ezzel a székely népek legfontosabb érdekeit. A székely föld népe, mely a vasút építése által közelebb jut az ország minden részéhez, bizonyára méltányolni is fogja azokat az áldozatokat, amelyeket a kereskedelmi kormány hozott, hogy ez a vasút — amely rendkívül súlyos terep- és munkáviszonyok között épült — minél hamarabb megnyitható legyen.

A megnyitáson megjelentek: Sztéryi József kereskedelemügyi államtitkár, Ludvig Gyula máv. elnökhelyettes, Kotányi Zsigmond, Stetina Gyula, Geduly Gyula, Kazy József miniszteri tanácsosok, Lechner Richárd segédtitkár, továbbá Jarmay Béla, Stankovics Miklós üzletvezetők, Horváth Károly vasúti és hajózási főfelügyelő. A megnyitásra számos székelyföldi képviselő is leutazott. Ott voltak: Bene István, Brázay Zoltán, Fenyvesi Soma, Györgypál Domokos, Hinléder Ernő, Nagy György, báró Rudnyánszky Sándor, Török Ferenc és Zakariás János orsz. képviselők, továbbá Tauszig B. Hugó, a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnöke. Megjelentek ezenkívül teljes számban a vármegyei előkelőségek, Kállay Ubul főispán és Fejér Sándor alispán vezetésével.

Fejér Sándor alispán üdvözölte a kereskedelemügyi államtitkárt és a kíséretében jött vendégeket és hálás köszönetet mondott a kormánynak, amely a vasút révén oly áldásosan működik közre a székelyföldnek ipari és kereskedelmi téren való kiaknázásában.

Sztéryi József kereskedelemügyi államtitkár rámutatott arra, hogy amidőn Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter megbizta őt képviselőként, ezzel kifejezést akart adni őszinte szeretetének a székelység iránt, amely Magyarország egyik legerősebb és legmunkásabb államfentartó cleme. A kormány ismeri azokat a gazdasági bajokat, amelyekkel a székelység küzd és mindent el fog követni, hogy gazdasági érdekeit előmozdítsa. Ennek a törekvésnek bizonyítéka, hogy a kormány kiépítette ezt a vasútvonalat, amely új alapokat nyújt a székelyföld gazdasági támogatására. A vidék, amely természeti és gazdasági kincsekben annyira gazdag, e vonal révén hatalmas léptekkel fog előrehaladni közgazdasági megismosodásában és fejlődésében. Ha a helyhatóságok és a társadalom támogatják a kormányt akciójában és együttesen, vállvetve erővel fognak munkálkodni a székelység gazdasági megerősítése érdekében, akkor bizonyára a mostani nehéz gazdasági viszonyok mellett is siker fogja koronázni törekvéseiket. (Leles éljenzés.) Ezzel a vasutat megnyitottnak jelentette ki.

Az új vasút első állomásán, Mádáfalván Ráncz főesperes szertartás kíséretében felszentelte a vasúti vonalat. Minden állomáson hatalmas közönség várta az államtitkárt és kíséretét hozó vonatot és lelkes éljenzéssel köszöntötték. Csikmadarason Biló János,

Karczafalván Ráncz János, Csikszentdomokoson Lukács Vilmos plébános, Marosfőn Zakariás Lukács főszolgabírók mondtak üdvözlőket.

Megzárult orosz kölcsön. Néhány nappal ezelőtt bejárta a világsajtót az a hír, hogy Oroszország a tavaszra új kölcsön felvételét tervezi, sőt külföldről olyan hírek is jöttek, hogy a kölcsönt Párisban már meg is kötötték. Orosz részről most megzárólják ezeket a híreket és pedig olyan megjegyzés kíséretében, hogy míg a дума a költségvetést nem tárgyalja, addig új kölcsönről szó sem lehet. Azt hisszük, Oroszország szívesen venne kölcsönt, csak hogy ilyen milliárdos hitelművelet keresztülvitelére napiaink nem igen alkalmasak.

Ipari balesetek 1906. évben. A kereskedelemügyi miniszter minden évben ki szokta adni az ipari balesetek statisztikáját, mely nagy mértékben érdekli a nagyközönséget. Az 1906. évi ipari balesetek statisztikájával most készült el a miniszterium statisztikai osztálya, s ezt egy vaskos kötetben most hozta nyilvánosságra. Eszerint az 1906-ik év folyamán a magyar szent korona országai területén 21.827 ipari baleset fordult elő. Ebből 20.731 (94.98%) a társországekban 1.096 (5.02%) baleset történt. A gyáripari üzemből 20.122 (92.19%), a kisipari üzemekre pedig 1.705 (7.81%) baleset esik. Az anyaországban az előző évhez képest 2.965-tel (16.69%), az utolsó öt év átlagához viszonyítva pedig 4.261-el (25.87%) több baleset fordult elő, míg a társországekban az előző évhez képest 100-al (8.36%), az utolsó három év átlagához viszonyítva 81-gyel (7.98%) kevesedett a balesetek száma. Az egész Magyar birodalomban az előző évhez képest 2.865-el (15.11%), az utolsó három év átlagához viszonyítva 3.584-gyel (19.65%) több baleset fordult elő. Külön-külön vizsgálva a gyáripari és a kisipari balesetek számát, azt találjuk, hogy az anyaország gyáriparára jutó balesetek száma az előző évhez képest 3.021-gyel (18.71%), az utolsó hat év átlagához viszonyítva 5.047-tel (35.75%) szaporodott, míg a kisipari balesetek száma az előző évhez képest 56-tal (3.45%), az utolsó öt év átlagához viszonyítva 416-tal (20.97%) csökkent. A társországekban a gyári balesetek száma az előző évhez képest 30-al (3.04%) csökkent, az utolsó év átlagához viszonyítva pedig 334-el (53.44%) szaporodott. Az egész Magyar birodalom területén tehát a gyári balesetek száma az előző évhez képest 2.991-gyel (16.80%), az utolsó hat év átlagához viszonyítva 5.3880-nal (36.49%) nőtt, a kisipari balesetek pedig 126-al (7.39%) illetve az utolsó három év adataihoz viszonyítva 423-mal (19.88%) csökkent.

Oszták-magyar gyertya-kartel. A közös kartelekből már éppen elég volt, mégis mintha nem szünetelné az az igyekezet, hogy a magyar gyárosok oszták kollegáikkal egy követ fujva drágítják meg a szükségleti cikkekkel. Most egy újabb ilyen kartelről hallunk hírt, amelyben — amint Bécsből írják — a magyar és oszták gyárosok tárgyalásokat folytatnak, melynek célja egy közös kartel létrehozása volna. Kihátás van arra, hogy a gyárak megegyeznek és ebben az esetben az összes nagyobb cégek, szám szerint 25-en, csatlakoznának az egyezményhez. A gyárosok legközelebb ülést tartanak, amelyen a tárgyalásokat — valószínűleg eredményteljesen — befejezik.

Új postai ügynökségek. A budapesti posta- és távirat-igazgatóság közhírré teszi, hogy Nógrád vármegye Nagydaróc községben december 6-án postai ügynökség lép életbe. A postai ügynökség kézbesítési köre Nagydaróc és Kétkeresztúr községekre, valamint Fecske és Kiskeresztúr pusztákra terjed ki. A postai ügynökség leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a füleki postahivatalhoz tartozik; — a kassai posta- és távirat-igazgatóság pedig közhírré teszi, hogy a Bereg vármegye területén fekvő Órhegyfalva községben december 16-án postai ügynökség lép életbe. A postai ügynökség kézbesítési köre Órhegyfalva községben kívül Kolcsény, Kustánfalva és Kendereske községekre terjed ki. A postai ügynökség leszámolás, ellenőrzés és felügyelet tekintetében a munkási posta- és távirat-hivatalhoz fog tartozni.

Czukoradó Ausztriában. A czukoradó leszállítása tárgyában ma az osztrák kormány minisztertanácsot tartott, melyen a pénzügyminiszter kinyilatkoztatta, hogy hajlandó a czukoradót hat koronával leszállítani s kijelentette azt is, hogy 1917-ig még két ízben három-három koronával csökkenthető a czukoradó-tétel. Ilyen értelemben törvényjavaslatot is terjesztett a ház elé, melyet egy sürgősségi javaslattal kapcsolatban tárgyaltak is. A minisztertanácsban Korytowski pénzügyminiszter kijelentette, hogy amennyiben még ennél is nagyobb koncessziót adnának az adószállítás tekintetében, kénytelen lenne ebből a következményeket levonni. Hír szerint, a többség nyolcz koronányi adószállítás mellett akar szavazni, de a pénzügyminiszter a legerélyesebben tiltakozott az ilymértű adószállítás ellen, mert ez évi 28 millió korona bevételkevesletet jelentene.

A friz-juh szerepe a tejelő juhászatban. Az OMGE mai állattenyésztési szakosztályi ülésén dr. Rodiczky Jenő, a m. kir. országos gyapjúminősítő-intézet igazgatója tartott előadást a friz-juh szerepéről parlamenti juhaink javításánál és a raczka-tenyésztés fejlesztése érdekében szükséges teendőkről. Előadása végén határozati javaslatot terjeszt be, amelyben a friz-juhok a köztenyésztésben való felhasználását kívánja, egyben sürgősi a raczkának beltenyésztés útján való javítását ügyelve, a legelő képesség fokozására, másfelől a modern textilipari igények kielégítésére. A kísérletek ellenőrzésére küldjenek ki bizottságot, mely időnként jelentést tegyen a földművelésügyi miniszternek. A megindított mozgalmat pedig országossá kell tenni. Többek felszólalásai után a javaslatot elfogadták.

Oroszország a brüsszeli czukorkonvenczióban. Néhány év óta, de főképen a brüsszeli czukorkonvenczió óta az összes európai agrikultur államoknak vitatott közgazdasági kérdése a czukortermelés. A brüsszeli czukorkonferencia most fejezte be tanácskozásait. A konferencia nevezetes eredménye, hogy Oroszország is belépett a konferenciába. A tárgyalások során megállapították az orosz czukorkivitelét. Ez a következőképpen oszlik meg: 1907 szeptemberétől 1909-ig 300.000 tonna, 1910 szeptember 1-től 1911 augusztus 31-ig 200.000, 1911 szeptember 1-től 1912 augusztus 31-ig 200.000 s 1912 szeptember 1-től 1913 augusztus 31-ig 200.000 tonna. És bár ezek a számok összegezve, 1.100.000 tonnát tesznek ki, Oroszország czukorkivitele 1913 augusztus 31-ig még sem haladhatja meg az egy millió tonnát. Ezzel kapcsolatban közöljük, hogy az orosz czukorgyárosok minapi értekezletükön újabb két évre megújították a czukorszindikátust. Megállapodtak abban, hogy az 1907-1908. évi termelési időszakban 40 millió pudot, 1908-1909. évi termelési időszakban pedig 41.800.000 pudot fognak termelni. A gyűlésen megjelentek egyúttal elhatározták, hogy a délvidéki czukorgyárakból származó finomított czukor árát 4.90 rubelre, Kiewben pedig öt rubelre emelik fel.

Az Adria hajói. Az Adria m. kir. tengerhajózási részvénytársaság gözösei közül Mátyás király szerdán Fiuméből Rouenba, Szapary Fiuméből Versailleba indult.

Kiállítás központ. Az Országos Iparegyesület nagy tanácstermében nagyfontosságú értekezlet volt a kiállítási központ létesítése tárgyában. Az értekezleten Matlekovits Sándor elnök, míg az előadó tisztelet Gelléri Mór látta el. A bizottság tárgyalásainak alapját az a nagyszabású tervezet képezte, amelyet a bizottság megbízásából Gelléri Mór készített. Matlekovits Sándor elnök megnyitó beszédében utalt a kiállítási központ létesítésének szükségességére. Gelléri Mór tájékoztató beszéde után az értekezlet összes tagjai felszólaltak és örömmel jelentették be hozzájárulásukat a tervezett kiállítási központ létesítéséhez. Az értekezlet végül egyhangúlag a magáévá tette azt az indítványt, hogy a kiállítási központ alapszabályai a bemutatott és általánosságban elfogadott tervezet alapján minél gyorsabban dolgoztassanak ki, hogy a központ a lehető legrövidebb időn belül megkezdhesse működését.

Az Első Magyar Biztosító forgalma. Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság”-nál 1907. év november havában 7,246.118 korona tőkéről szóló

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Hasznata valódi áldás gyomorbajoknak és székezorulásban szenvedőknek

Igmándi

Keserűvíz
az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben

életbiztosítási
korona biz
állítás álta
81,312.675
lett betérje
kötvény le
bekövetkez
biztosítási
december
kéről és 1,
darab élett
104,391.288
életbiztosít
korona let
(1857) az
összes bi
457,449.883

A kül
kat jelez
haussisták
buza ára.
lanyha irá
A budape
getelten á
Hogy ezt
lőre rejtél
ban állan
támaszkod
A mai hat
lérel a t
azonban
szilárdult

Buza.
1000 mm.
26.— kor
77 kg. 27
120 mm.
korona, 1
Pestv
Fejér
liszkös, 5
Kaloc
Szeré
mm. 75.8
korona.
Bosny
Rakta
Rozs
rona, 200
200 mm.
Teng
Köles
Zab :
rona, 100
100 mm

Előf
Buza 19
Buza 19

Kar
a legs
Vil

Életbiztosítási ajánlat nyújtott be, melyből 6,126.668 korona biztosítási tőkéről szóló ajánlat kötvény-kiállítás által lett elintézve. 1907. év január elsejétől 61,312.675 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat lett beterjesztve és 69,024.090 korona tőkéről szóló kötvény lett kiállítva. A folyó év január elseje óta bekövetkezett halálesetek folytán 4,132.335 korona biztosítási tőkéről szóló kár lett bejelentve. Mult év december 31-ével 385,390.768 korona biztosított tőkéről és 1,247.009 korona életjáradékról szóló, 111.476 darab életbiztosítási kötvény volt érvényben, melyre 104,391.288 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk czimén az 1906. évben 3,642.524 korona lett kifizetve, míg a társaság alapítása óta (1857) az évenként közzétett kimutatások szerint, az összes biztosítási ágazatban előfordult károkért 457,449.883 korona összeg fizetett ki.

Rozs 1908. októberre 10.30, 10.32, 10.38.
Zab 1908. áprilisa 8.61, 8.63.
Tengeri 1908. májusra 7.58, 7.57, 7.56, 7.59.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	13.20-13.21
októberi buza	11.40-11.41
áprilisi rozs	12.43-12.44
októberi rozs	10.38-10.39
áprilisi zab	8.62-8.63
májusi tengeri	7.60-7.61

Délutáni forgalom.

Délután valamivel kedvezőbb irányzatra az árak pár fillérrel változtak.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisa	13.22-13.23
Buza új októberi	11.39-11.40
Rozs 1908. áprilisa	12.43-12.44
Rozs új októberi	10.38-10.39
Zab 1908. áprilisa	8.62-8.63
Tengeri 1908. májusra	7.60-7.61

Ertéktőzsde.

Ma már szűnőben volt a tőzsdén az áremelkedés s az értékek a tegnapi zárathoz viszonyítva alig változtak. Az utótőzsdén terjedt el az a hír, hogy az angol bank nem szállította le a kamatlábat, erre aztán még lanyhább lett az irányzat s az értékek egy fél koronával hanyatlottak. Nagyobb lanyhaság volt ma az osztrák államvasuti részvényekben, melyek tegnap óta mintegy három koronával estek vissza. A nemzetközi értékek piacának lanyhasága következtében az érdeklődés a helyi értékek felé irányult s a közuti vasuti részvények három és fél koronával emelkedtek.

Nyugodt irányzat mellett kezdődött a mai előtőzsde és az árfolyamok keveset változtak, az alapirányzat azonban szilárd maradt. Zárhat felé Osztrák-magyar államvasuti részvények bécsi arbitrázs-eldadásokra gyengültek, míg Rimamurányi, Hazai bank- és Közuti vasut-részvények fedezésekre és véleményvásárlásokra emelkedtek. A forgalom mérsékelte volt. A déli tőzsdén változatlan berlini jegyzésekre az irányzat csekély forgalom mellett tartott maradt. Az utótőzsdén a londoni rátaleszállítás elmaradása gyengítette az irányzatot. A forgalom csekély volt.

Előtőzsde.

Előtőzsde nyugodt.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 637.75-638.50. Magyar hitelrészvény 754.25-756. Osztrák-magyar államvasut 671.-669.-. Déli vasut 154.25-154.75. Rimamurányi vasmű 521.-522.25. Magyar leszámítoló bank 474.50-473.-. Közuti vaspálya 547.-549.25. Városi villamos vasut 284.50-285.50. Hazai bank 286.-287.50. Első hazai takarékp. 20100.-

Déli tőzsde.

A déli tőzsde tartott.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 638.25-637.75. Magyar hitelrészvény 756.-755.-. Osztrák magyar államvasut 671.-669.-. Déli vasut 153.75-152.-. Rimamurányi vasmű 522.50-522.25. Magyar leszámítoló bank 474.50.-. Jelzálogbank 422.-. Közuti vaspálya 549.50-548.50. Városi villamos vasut 284.50-283.50. Magyar koronajáradék 93.27 1/2-93.42 1/2. Hazai bank 287.75-287.-. Hazai sorsjegy 103.50. Orosz járadék 89.-89.10. Kereskedelmi részv.-társ. 581.-582.-. Kereskedelmi bank 3325.-3328.-. Egyesült fővárosi takarékpénztár 2215.-. Drasche-féle téglagyár 452.-. Salgótarjáni kőszénbánya r.-t. 573.-575.-. Közuti élvezeti jegy 300.-.

Prémium-tízlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.-5.- K, 8 napra 10.-12.- K, december végére 21.-24.- K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde arra a hírre, hogy az Angol bank nem szállította le a kamatlábat, gyenge irányzattal folyt le. Köttek: Osztrák hitelrészvény 638.-635.25. Magyar hitelrészvény 754.50-754.-. Jelzálogbank 420.50. Közuti vasut 548.25-547.50. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 637.52. Magyar hitelrészvény 754.-. Közuti vasut 547.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, december 5. (Az Egyetértés távirata.) Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.10-13.60 korona, mosoni 12.40-12.80 korona, tótfelvidéki 12.50-13.- kor., déli vasuti 13.40-12.70 korona, marchfeldi 12.20-12.56.

Uj-rozs: tótfelvidéki 12.36-12.55 korona, csepeli 13.30-12.50 kor., pestmegyei 12.35-12.55 kor., különféle magyar 13.25-12.50 kor., osztrák 12.20-12.45 korona.

Arpa: morvaországi 9.40-10.- kor., marchfeldi 9.-9.50 kor., bécsvidéki 8.90-9.50 kor., tótfelvidéki 8.25-9.90 kor., csepeli 8.40-9.65 kor., győri 8.30-9.25 kor., déli vasuti 8.10-9.75 kor., tiszavidéki 7.20-8.25 korona.

Magyar tengeri: régi 8.15-8.30, új 7.60-7.90 korona, cinquantin régi 8.90-9.10 korona, új 8.65-8.95 korona.

Magyar zab: selejtes 8.55-8.65 kor., közepes 8.60-8.85 korona, elsőrendű 8.85-9.10 kor., válogatott 9.10-9.35 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, decz. 5. Az angol bank mai ülésének határozata, mely szerint a ráta változatlan marad, valamint a külföldi piacokról érkező kedvezőtlen hírek nagy tartózkodást eredményeztek a mai előtőzsdén. Az általános üzletlenség dacára kedvezőbb volt az irányzat az egyes vasművekben és budapesti bankpapirokban. A többi értékekben azonban üzletlenség volt. A déli tőzsde nyugodt irányzat mellett tartott árfolyamokkal nyílt meg. A vezető papírok a későbbi órákban nem voltak forgalomban. Berlinből lanyha hírek érkeztek. A déli tőzsde zárata üzletlenség volt, az árfolyamok gyengültek.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitelr. 637.50, Magyar hitelr. 755.-, Länderbank -.-, Allamvasut 669.25 -.-, Elbavölgyi vasut -.-, Déli vasut 153.-.-, Alpési bányatársulat 588.25, Rimamurányi 523.50, Májusi járadék 96.60, Magyar koronajár. 93.30, Orosz érték 89.20, Török sorsjegy 181.75, Német márka 117.82.

A déli tőzsde tartózkodással nyílt meg.

1 óraker jegyeztok:

Osztrák hitel 637.25, Magyar hitel 755.-, Länderbank 410.50 Unio-bank 533.50, Allamvasut 669.-, Angol-bank -.-, Bankverein -.-, Déli vasut 153.25, Gözhajó -.-, Alpési bányarészvény 587.-, Májusi járadék 96.60, Magyar koronajáradék 93.30, Török sorsjegy 181.75, Német márka 117.71, Elbavölgyi vasut 422.-, Rimamurányi 523.-, Orosz járadék -.-, Keleti vasutak -.-, Skoda -.-, Magyar jelz. -.-, Kárpáti petroleum 544.-.

Bécs, december 5. (Osztrák értékek zárata.) 4-2 százalékos papír-járadék 96.55, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.25, 1860-as sorsjegy 147.50, Osztrák hitelsorsjegy -.-, Angol osztrák bankrészvény 292.50, Bécsi Bankverein 519.-, Osztrák-magyar bank 17.67, Déli vasut 151.-, Dunagőzhajózási társaság 970.-, Dohány részvény 403.-, Cs. kir. arany (vert.) 11.36, Német bankváltók 117.82, Osztrák Lloyd 412.-, 4.2 százalék. ezüst járadék 96.50-98.40, Osztrák koronajáradék 96.95, 1864-es sorsjegy 252.50, Osztrák hitelintézeti részvény 636.50, Union-Bank 533.50, Osztrák Länderbank 409.80, Osztrák-magyar államvasut 668.90, Elbavölgyi vasut 422.-, Alpési részvény 586.85, 20 frankos 19.20, Londoni váltóár 241.52, Lipótkohó 415.-, Töröksorsjegy 181.-. Kedvtelen.

Bécs, december 5. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos arany-járadék 111.05, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 141.50, Magyar hitelbank részvény 753.-, Magyar leszámítoló és váltó részvény 470.-, Rimamurányi 521.25, Magyar cukoripar 16.60, Adria hajózási részvénytársaság 404.-, Magyar koronajáradék 93.35, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 93.25, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190.-, Kassa-Oderberg vasut részvény -.-, Magyar jelzálogbank 421.-, Magyar keresk. bank -.- kor.

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám

144 darab III. osztályu aluminium-toll 90 fillér.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatózsde.

A külföldi tőzsdék nap-nap után visszaeső árakat jeleznek. Amerikában nagy hozatalokra és haussisták realizálására ismét 1 czenttel csökkent a buza ára. Az angol, német és francia piacok szintén lanyha irányzatúak, csak nálunk nincs irányváltás. A budapesti gabonatózsde a világtól teljesen elszigetelten áll, szilárd és emelkedő tendenciájával. Hogy ezt a jövő mennyiben fogja igazolni, az egyelőre rejtély. Tény az, hogy nálunk a kínálat készáru-ban állandóan gyenge és a hausse-spekuláció erre támaszkodván, az árak visszaesését megakadályozza. A mai határidőüzlet a kedvező időjárásra néhány fillérrel a tegnapi zárati áron alul indult, délfelé azonban ujabbi véleményvásárlásokra, erősen megszilárdult és magasabban zárult, mint tegnap este.

Eladottok:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 26.40 korona, 1000 mm. 78 kg. 26.15 korona, 200 mm. 77.8 kg. 26.- korona, 600 mm. 77.5 kg. 26.10 korona, 100 mm. 77 kg. 27.10 korona, 200 mm. 77 kg. 26.10 korona, 120 mm. 76 kg. 25.80 korona, 500 mm. 76 kg. 25.65 korona, 100 mm. 75 kg. 25.50 korona.
Pestvidéki: 150 mm. 78 kg. 25.- korona.
Fejérmegyei: 1200 mm. 77.5 kg. 23.70 korona, úszkös, 550 mm. 75.5 kg. 23.70 korona, úszkös.
Kalocsai: 950 mm. 76.5 kg. 25.70 korona.
Szerémségi: 2800 mm. 76 kg. 25.- korona, 1400 mm. 75.8 kg. 25.60 korona, 2800 mm. 75 kg. 25.10 korona.
Bosnyák: 2900 mm. 74.7 kg. 24.40 korona.
Raktár: 1057 mm. 76 kg. 25.50 korona.
Rozs: 500 mm. 23.80 korona, 300 mm. 23.80 korona, 200 mm. 23.60 korona, 230 mm. 23.75 korona, 200 mm. 23.80 korona, kp. par.
Tengeri: 500 mm. 14.50 korona.
Kötes: 150 mm. 11.50 korona.
Zab: 200 mm. 17.- korona, 400 mm. 17.55 korona, 100 mm. 16.90 korona, 100 mm. 17.55 korona, 100 mm. 17.10 korona, kp.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. december 3-tól december 4-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	6164	5276
Rozs	1774	200
Arpa	305	10
Zab	416	-
Tengeri	625	-
Liszt	-	12671
Korpa	100	4539

A határidőpiacon kötettett:

Délutáni:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. áprilisa 13.14, 13.13, 13.15, 13.19, 13.20.
Buza 1908. októberre 11.36, 11.34, 11.37, 11.31, 11.35, 11.40.
Rozs 1908. áprilisa 12.43, 12.42, 12.44, 12.39, 12j45.

Karácsonyi Ocassio!

a legszebb és legolcsóbb ajándékok.

Világ-rekord!!

Világ-csoda!!

144 darab I. osztályu aluminium-toll 1.80 kor. 144 darab II. osztályu aluminium-toll 1.20 kor.

Családi levélpapír óriási doboz ára 3 K. 100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab színes béléssű borítékkal összesen 200 darab, 1.20 K. Névjegyek a legszebb kivitelben. 1000 drb. Kohinoor cigaretta-hüvely ragasztás nélkül 2.10 K. Vidékre csak utánvétell, v. a pénz beküldése mellett. A fenti árakat kérem sürgősen beszerezni mivel a készlet rövid ideig tart.

KÜLFÖLDI ERTEKTŐZSDE.

Berlin, decz. 5. (Tőzsdejelentés.) A tegnapi new-yorki tőzsde felfelé menő irányzatával kapcsolatban az itteni tőzsde ma nagyobb mérvű szilárdságot mutatott, habár az üzlet az egész vonalon korlátozva volt, mert a tőzsdei körök a pénzpiac feszültségére való tekintettel kevés hajlamot mutatnak üzletkötésekre. Az elért árfolyamjavulások főleg fedezésekre vezethetők vissza. Bányértékekre buzdítólag hatott, hogy a porosz államvasút-igazgatóság vasúti anyagszükségletre 132 millió márka értékben megrendelést tett. Vasutak közül déli vasut a legutóbbi bevételi kimutatás következtében élénkebb kereslet tárgyai voltak, míg osztrák-magyar államvasut további veszteséget szenvedett. Később az üzlet folytonos nagyfokú tartózkodás mellett igen szűk határok közé szorított. Az utolsó tőzsdeórán az üzletben teljes szünet állott be. Bányáértékek engedtek. A magánleszámitolási kamatláb emelkedése a diskontókban mutatkozó nagy kínálattal kapcsolatban nyomást gyakorolt az összirányra. Napi pénz mintegy 6%, magánleszámitolási kamatláb 7 1/2%.

Zariatok jegyeztük: 4 1/2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97.90, osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 28.50, orosz bankjegyek 215.25, 4 százalékos új orosz kölcsön 73. —, Disconto Commandit 170. —, Dinamit-truszt 156.75, Harpeni 195.60, Unifikált török járdék 93. —, 4 1/2 százalékos ezüst-járdék 96.90, 4 százalékos magyar aranyjárdék 91.90, Magyar koronajárdék 93. —, Osztrák-magyar államvasut 142.75, Bécsi váltóár 84.80, Olasz járdék —, Alt. villamossági Edison 197.25, Gelsenkircheni 192.40, Laurakohó 215. —, Csendes.

Frankfurt, (Zárlat.) december 5. 4 1/2 százalékos papírjárdék 98.75, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 92.95, Osztrák hitelintézeti részvény 206. —, Osztrák-magyar államvasut 143. —, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.62, Bécsi Bankverein 130.25, Villamos részvény 145.80, 3 százalékos magyar aranykölcsön 75.80, 4 1/2 százalékos ezüstjárdék 98.15, Osztrák koronajárdék 96.30, Magyar koronajárdék 92.90, Osztrák-

magyar bank 126.60, Déli vasut részvény 28.80, Elbevelgyi vasut —, Bécsi váltóár 84.80, Párisi váltóár 814. —, Union bankrészvény —, Alpesi bányárészvény 300. — Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) december 5. 4 1/2 százalékos ezüstjárdék 98. —, 1860. sorsjegy 148.50, Déli vasut 28.50, 4 százalékos Aranyjárdék 96.50, Osztrák hitelrészvény 199.70, Osztrák-magyar államvasut 143. —, Olasz járdék 102.60, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93. —, Nyugodt.

London, december 5. Angol consol —.

Páris, decz. 5. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járdék 95.62, Osztr. aranyjárdék 96.20, Magyar aranyjárdék 93.80, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 493. —, 4 százalékos Olasz járdék 103. —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 313. —, 5 százalékos marokkói járdék 513. —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járdék 86.50, 4 százalékos Amort. román járdék 1905. 87.25, 5 százalékos Orosz járdék 1906. 93.90, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 503. —, 4 száz. Szerb járdék 1907. —, 4 százalékos spanyol járdék 92.65, 4 százalékos unifikált török jár. 93.07, Török sorsjegy 165.50, Török dohányrészvény 429. —, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 452. —, Magyar Jelzálogbank 450. —, Banque de Paris 14.36, Banque Ottomane 691. —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 158. —, Meridional vasut 667, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 610. —, Rio Tinto 16.72, Sucerie d'Egypte 33, Tula 410, Thomson Houston —, Uríkányi közszén 151, Chartered 25.75, De Beers 429.50 East Rand 103. —, Jagersfontein 109, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 50.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.81, Váltó német piacokra (rövid) 122.68, Váltó Bécsre (rövid) 104.18, Váltó Belgiumra (rövid) 3/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 3/16, Csck Londonra 252. —, Magánkamatláb 4. — Bányadt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Budapesti vágómarhavásár. (Braun József és fia jelentése az Egyetértés részére.) 1907. december 5-én. Vágómarhák: Felhajtás: 1943 darab, és pedig: 1179 darab magyar és tarka ökör, 363 da-

rab magyar és tarka tehén, 175 darab bosnyák ökör, 24 darab bosnyák tehén, 105 darab magyar és tarka bika, 5 darab bosnyák bika, 92 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly. Szár-mazási hely szerint: 1739 magyar marha, 204 bosnyák marha.

Daczára, hogy a felhajtás kisebb volt, az üzlet irányzata azonban mégis változatlanul lanya volt. — Az eddigi alacsony árak változatlanul maradtak. — Körülbelül 60 drb. eladatlanul maradt.

Következő árak jegyeztettek métermázsanként élőszuliban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 74. — 82. — koronáig, kivételesen —. — koronáig, középminőségű 64. — 72. — koronáig, silány minőségű 56. — 62. — K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 78 — 88 koronáig, kivételesen — fill, középminőségű 68 — 76 koronáig, silány 54. — 66. — koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű —. — koronáig, középminőségű 60. — 70. — koronáig, silány 50. — 58. — koronáig. — Boszniai ökör, legjobb minőségű —. — koronáig, középminőségű 58. — 68. — koronáig, silányabb minőségű 50. — 56. — koronáig, kivételesen —. — koronáig, magyar tehén legjobb minőségű 66. — 72. — koronáig, kivételesen —. — koronáig, közép minőségű 54. — 62. — koronáig, silányabb minőségű 48. — 52. — koronáig. Tarka tehén legjobb minőségű 72. — 76. — koronáig, kivételesen —. — koronáig, közép minőségű 62. — 68. — koronáig, silányabb minőségű 50. — 56. — koronáig. Bika legjobb minőségű 70. — 76. — koronáig, kivételesen —. — koronáig, közép minőségű 64. — 68. — koronáig, silányabb minőség 50. — 60. — koronáig. Bivaly legjobb minőségű —. — koronáig, kivételesen —. — koronáig, közép minőségű 58. — 68. — koronáig, silányabb minőségű 50. — 56. — koronáig. Kicsontozni való marha —. — koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű —. — koronáig, közép minőségű —. — koronáig, silányabb minőségű —. — koronáig. Növendékmарha élőszuliban. Mind 100 kilónként

Birkavásár. (1907. december 2-án.) Felhajtott: 555 darab birka. A vásár nagyon rossz volt. — Következő árak jegyeztettek: (levonás nélkül.) Hizott ürü nyirott kilónként, élő-

Table with columns: Buza, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára, Egyéb gabonanelemek, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri repce, Burgonya, Kőröslőcse, Faj, Liszt, Szilva, Csemeteg.

Table with columns: Allamadosság közlekedés, Záloglevelek, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, Külföldi vállalatok.

Table with columns: Ujlaki téglák és mészegelő, Kassa-oderb. v. 1889. fr. 6 1/2%, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalmok, Külföldi vállalatok, Sorsjegyek, Pénzmemek és váltók.

Péntek, december 6. sulyban, ségü — legjobb m Silány m jobb min silány m ségü 1 Középmín Budapesti Hizott se héz (páró fillér Kő terjedő s (páronkín 126 fillér grammig (páronkín nehéz (pá fillérig, sulyban) kilogramm Sert volt kész felhajtate elszállítta maradt k irányzata Budapest rad 1453 malacz. — malac tés, — sen 2678 malacz. süldő, — 1240 dar Mai árak felül é levonással 350 kg fiatal kő korona, nyit 220 116 — 126 rona. F — k grammar zata köz Budapesti darab l. lovát. El Budapesti Daczára volt. Fize lért, kivé jukért 76 62 — 76 Kivo Kine ter Dem ügyelősé iskolai t rendite bolgársz nővé. Kő állami el sik eyle lami Gyé delemüg 7 8

sulyban, legjobb minőségű... Középmínőségű... Silány minőségű... Anyabirka legjobb minőségű... Középmínőségű... Silány minőségű... Kiverési birkaért legjobb minőségű... Középmínőségű... 23. silány minőségű... Raczka legjobb minőségű... Középmínőségű 16-19. Silány minőségű 14-16. Kosokért legjobb minőségű... Középmínőségű... Silány minőségű...

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, december 5-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 125-126 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 127-129 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 129-131 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölüli sulyban) — fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi december 3. napján volt készlet 26665 drb., 1907 december hó 4-én felhajtott — darab, 1907 december 4. napján elszállított 323 darab, 1907 decz. 5. napjára maradt készletben 26342 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, decz. 5. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1453 darab sertés, 57 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő, — malacz. Mai napi felhajtás 1225 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 2678 darab sertés, 57 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1438 darab sertés, 10 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1240 darab sertés, 47 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 104-108 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 96-102 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 118-128 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, ételsulylevonással 118-128 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, ételsulylevonással 116-126 fillérig. Belföldi süldő 96-100 korona. Horvát süldő — korona. Malacz — korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősulyban értendők.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Heti lóvásár.

Budapest, december 5. (Hiv. tud.) A Tattersallban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 174 darab I., 325 darab II. oszt. Összesen 449 darab lovat. Elkelt 326 darab ló.

Borjувásár.

Budapest, december 5. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 106 drb élő borjú, (közte 5 rugott.) Daczára a csekély felhajtásnak, az üzlet élettelen volt. Fizettek elsőrendű élő borjúkért 90-100 fillért, kivételesen 102 fillért. Középmínőségű élő borjúkért 78-88 fillért, silány és rugott borjúkért 62-76 fillért kg.-kint levonás nélkül.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 5. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Demischer Vilmost, Zemplén vármegye tanfelügyelőségéhez szolgálattételre berendelt állami elemi iskolai tanítót a bakabányai állami elemi iskolához rendelte ki, Dávid Anna okleveles tanítónőt a brassóbolgárszegi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Kodák Ilona okleveles tanítónőt a csanádpalotai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Tokaresik György okleveles tanítónőt a bácskerekesszentvári állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a kereskedelemügyi miniszter Kállay Elemér végzett joghall-

gatót a vezetése alatt álló minisztérium személyzeti létszámába ideiglenes minőségű fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazóvá; a nagyváradi ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe dr. Vangyel Szilárd orosházi írársbírói és dr. Farkas Győző dési törvényszéki díjtalan joggyakornokokat díjaz joggyakornokká, Bojér András ideiglenes minőségű díjaz joggyakornokot ideiglenes minőségű díjaz joggyakornokká, dr. Böszörményi Béla cs. és kir. hadbírójelölt, temesvári lakost díjtalan joggyakornok, dr. Farkas László ügyvédjelölt, budapesti lakost díjtalan joggyakornokká; a pécsi ítélőtábla elnöke Szücs József szigetvári írársbírói díjtalan joggyakornokot a pécsi ítélőtábla kerületébe díjaz joggyakornokká és a zalaegerszegi törvényszék elnöke a tapolcai írársbírósnál üresedésben levő hivatal-szolgálati állásra Bencze József zalaegerszegi pénzügyigazgatósági napidíjaz szolgát nevezte ki.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter Szepes vármegyében az óbudai anyakönyvi kerületbe Berzeviczy Nándor nyugalmazott írársbírói irnokot anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szilágyi István dicsőszentmártoni állami elemi iskolai tanítót az ótordai állami elemi iskolához, Kelemen Eszter borsasébespataki állami elemi iskolai tanítónőt a csermői állami elemi iskolához ugyanebben a minőségben, Nahlovsky János koskóczi és Nahlovsky Kúpecz Irén temeskutasi állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőt a rahóti állami elemi iskolához, Geese Andor nagyidai állami elemi iskolai tanítót a miskolci állami elemi iskolához, Szepesi Sándor hajdudorogi állami elemi iskolai tanítót a budafoki állami elemi iskolához és Oláh Kornél bácskerekesszentvári állami elemi iskolai tanítót a hajdudorogi állami elemi iskolához helyezte át.

Pályázatok. Gyulán könyvomdavezetői állásra decz. 15-ig; Isóhidegpatakon (Máramarosmegye) postai ügynöki állásra 2 hét; az ipolysági törvényszéknel irnoki és a temeskubini írársbírói állásra III. oszt. hivatal-szolgálati állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. deczember 5-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az ország délnyugati felén esett átlag 5 mm.-re tehető eső. A hőmérséklet tovább emelkedett; a maximum Czirkveniczán 10 C° és a minimum Bofalun -6C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és helyenkint, főleg az ország nyugati felében csapadék várható.

Table with columns: Állomás, Levegőmagasság, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet földfelszínen. Lists various stations like A.-Szilágyi, Ungvár, Kőszeg, etc.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

HETI MŰSOR.

Table with columns: Deczember, Nemzeti Színház, U. sz. Operaház, Vigaszínház, Király-Színház, Nepszínház (Vig-Opera), Magyar Színház, Vár Színház, Uránia. Shows dates 7 and 8 with program details.

VIZÁLLAS.

deczember 4 decz. 5.

deczember 4. decz. 5.

Table with columns: m ó t e r, m ó t e r. Lists various locations like Duna, Herva Vág, Rába, Orava, Hura Száva, Szamos, Kraszna, Laboreza, Uga and their respective measurements.

Egy millió a főnyeremény

a f. hó 27-én megtartandó

évente 6 huzásban játszó

Konvertált Játzalog sorsjegyek huzásán

Eladjuk ezen 10 korona foglalt előzetes sorsjegyeket — a hátralékos összeg után pedig jutanyos kamatot számítunk.

A foglalt vétele után azonnal megküldjük a sorozat és számozott részleteket, melynek birtokában mot tartalmazó letétlevél, már az egyedüli játékjog a vevőt illeti meg. Havi részletfizetésre eladjuk ezen sorsjegyeket darabonként a következő áron:

Table with columns: Havi befizetések, 24 havi részletfizetésre á K 7.10, 30 \llcorner \llcorner \llcorner \llcorner 5.40, 36 \llcorner \llcorner \llcorner \llcorner 5.30

Az első részlet beküldése ellenében már kiadjuk a sorozat és számot tartalmazó részletlevél azonnali játékjoggal

Általános Bank R. T.

Budapest, Erzsébet-körút 39. szám

NAGY KARÁCSONYI

kiállítás nipp- és díszítő butorokban! ajándék tárgyaknak igen alkalmasak! Megtekinthetők:

SÁRKÁNY J. butoriparosnál

VII., Erzsébet-körút 26. sz. (Zion-palota.)

Műhely és dus raktár. Ugyancsak ott a leltár felvétele előtt az összes 1907-es modern modellek, egyszerű és finom asztalos és kárpitos butorok teljes lakberendezések, melyen leszállított árak mellett kaphatók.

Rum és legfinomabb likőr

előállításához küld utasítást

ingyen

WATTERICH, BUDAPEST, VII.

Dohány-u.5.sz.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az égben.

A főváros egy bérházában,
A negyedik emeleten
Lakik a kincsem, boldogságom,
Az üdvösségem, mindenem.

Napiában tízszer, húszszor járom
Meg ezt a négy emeletet;
Ha ezt mind egymás fölé raknók:
Az égbe jutnék, úgy lehet.

De lássam bár a földön öt meg,
Bübbajos, szép szerelmesem,
— Ha szép, szelid szemébe nézek —
Magam az — égben képzelem.

Farkas Béla.

(Afrika körülhajózása.) Herodot előadása szerint 610. Kr. e. phoeníciai tengerészek Necho, Egyiptom királyának megbízásából Afrika körülhajózására vállalkoztak, mely utjuk három évet vett igénybe. A hajók a Vörös-tengernek egy öbléből indultak ki és a Közép-tengeren tértek vissza Egyiptomba. A nyár folyamán az afrikai partok hosszában hajóztak, vetés idejkor partra szállottak, gabonát vetettek és bevárták az aratás idejét. Ha elegendő eleségük volt, tovább hajóztak. Így jártak el minden évben, míg végre a harmadik évben Hercules oszlopain (a gibraltári szoroson) át hazatértek. Feltűnő jelenségeként említették volt fel, hogy utjuk nagyobb részében a napot jobb oldalt látták. Ezen, Herodot által kétségsbevitelt tény, Afrika körülhajózásáról, vagy legalább arról tanuskodik, hogy a hajók az egyenlítőt meghaladták, ahol a nap valószínűleg így kellett látniok, ha nyugat felé vitorláztak. A karthágói származású Hanno, kit szülővárosának tanácsa azzal bizott meg, hogy Hercules oszlopain túl telepeket alapítson, a vállalkozásról szóló jelentést önmaga írta meg puni nyelven és egy karthágói templomban letéteményezte, mely a mi korunkra a Kr. e. negyedik század közepéből származó görög fordításban maradt fenn. E szerint Hanno hatvan, ötvenevezős hajóval indult utnak s 30.000 lelket, férfit és nőt, valamint minden letelepedéshez és ellátáshoz szükséges kelléket vitt magával. Az első várost Hercules oszlopaitól két napi járásra alapították. Nyugat felé vitorlázva, a sűrű erdős Solois hegyfokhoz értek, melyen a tenger

istenének oltárt emeltek. Fél napi ut után hosszú, nád-dal borított, mocsáros vidékre akadtak.

Ezen elefántok és más állatok által lakott mocsaras hely és a Luxus folyama között fekvő térségben a karthágóiak egész sor telepet alapítottak és az ott lakó pásztornépekkel szerződést kötöttek. A mocsáron túl fekvő, vadállatok és hegyekkel telt vidéken állítólag áthiopiai barbárok laktak. Hanno aztán luxus tolmácsok kíséretében két napi utat tett nyugot és ismét egy napit kelet felé, hol körülbelül két mértföldnyi területű kis szigetre talált. A szigetet Cernének nevezte el, ott telepet alapított és kiszámította utjának tartamát. Így reá jött, hogy Hercules oszlopaitól éppen oly távolra van, mint ezek Karthagótól. Cernétől tovább folytatván útját Chretes folyamához ért. Egy mocsáros tóban, melyen a folyam átözönlött, még három szigetre akadt, melyek mindegyike nagyobb volt Cerne szigeténél. A hajózás a tavon egy napig tartott, partjait magas hegyek környezték, melyeken állatbőrbe öltöztetett vadembereket láttak, kik a karthágóiaknak partraszállását kövek dobálásával gátolták meg. Azután egy másik, krokodilok és vízilovak által lakott nagy és mély folyamhoz jutottak. Innen visszatértek Cernébe. Cernébe érve, meg újra tizenkét napi utat tettek dél felé és mindenütt aethiopiaikra találtak, kik közeledtükre elmenekültek. A 12. napon jó illatú fáktól sűrűn ellepett magas hegyekhez értek. A hegyek mentén két napig hajóztak; azután e partvidéken tág nyíláshoz jutottak, melyen túl sik föld terült el. Öt nap múlva nagy öbölhöz értek, kiterjedt szigettel, melyen ismét egy másik szigetet körülövező sós vizre találtak. Nappal különböző hangszerek lármája között elesztett tüzek villantak föl.

A karthágóiak siettek tova a part mentén, melyről tűz-garmadák omoltak a tengerbe. Jeddükben a tüzes vidéket elhagyni iparkodtak, de négy napi járás után oly parthoz értek, mely egészen tűzben állónak látszott. Középen a tűztengerből egy maldnem az égig nyúló pont emelkedett ki. Nappal hegynek ismerték föl és az istenek szekerének nevezték el. A karthágóiak által észlelt tűz véletlenül támadt fű-égés lehetett. Miután ismét három napon át folytatták utjukat, a „déli szarv” nevű öbölhöz jutottak. Az ebben fekvő szigetet szörös vademberek lakták. A tolmácsok gorilla névvel is illették őket. Három nőtényt elfogtak. Élve akarták őket Karthagóba szállítani, ezek azonban szétépték lánczaikat és megtámadták őreiket. Ezért megölték őket, lenyuzták bőrüket és kettőt közülök később Melkart templomának ajándékoztak Karthagóban.

A „déli szarv”-nál Hanno megfordult, mert az eleség hiánya miatt útját tovább nem folytathatta. Megkísérelték Hanno adatainak meghatározását:

de lehetetlen ezen csodás tengeri utazás lényegesebb pontjainak is megállapítása. Mig Hanno némely buvárok állításai szerint a guineai öbölig jutott, addig mások Madagaszkárt is elérték vele. Éppen olyan bizonytalan eme fölfedezési utnak ideje is, de mindannak dacára érdemes emlékünkből felújítani, mert annyi bizonyos, hogy nem mese.

(Förangu cselédek.) Nemrég bejárta a lapokat az a hír, hogy egy odesszai építkezéscső Zulukidje Hellen hercegnő mint közönséges napszámosnó keresi kenyerét, miután nem tudott más, rangjának megfelelőbb foglalkozást találni. A Zulukidje-család egyike a legrégebb orosz családoknak, de legutolsó sarjai elszegényedtek. Egy angol lap egy női munkatársa, ki sokáig élt Dél-Európában és Oroszországban, ez alkalomból fölemlíti, hogy ezen a vidéken mindennapos dolog az olyan férfi, vagy női cseléd, kiket hercegi, grófi vagy márkai cím illet meg. Ezek a szerencsétlenek szeretnek magukról az örökölt címet lerázni, mert nem mindenki fogad fel olyan szolgát, ki rangban felette áll, de a rendőrség nem engedi. Nemrég egy fiatal francia nő, ki egy orosz báró neje lett, férje birtokára utazva, Péterváron szobaleányt akart fogadni. A pályázók közül legjobban tetszett neki egy rokonszenves arcú barna leány, de amikor belenézett a könyvébe, meglepetve olvasta: S... hercegnő. A szerencsétlen könyvek közt mondta el, hogy hetek óta hiába keres állást és boldognak fogja érezni magát, ha a báróné fel fogadja. Ez azonban nem volt képes elhatározni magát arra, hogy ily magasrangú szobaleánya legyen. Amikor a férje birtokára érkezett, ugyancsak megdöbben, amikor felfedezte, hogy házvezetőnője grófnő, az istállóban alkalmazott egyik szolgálo hercegnő, a kocsis báró, mint férje, a komornyik pedig lengyel vidéki némes.

(A fejbőség és a szellem.) Általános el van terjedve az a hit, hogy mentől nagyobb a koponya, annál több ész van benne. Egészen mást mond Pearson tanár, aki nemrég a londoni tudós társaságban megbízható adatokkal mutatta ki, hogy bár a szellemi munkások közepes fejbősége nagyobb, mint a kézi munkásoké, nem következik ebből általánosságban az, hogy a nagy fejben nagyobb értelem is lakik. Pearson tanár több cambridgei diákon végzett vizsgálódásokat és úgy találta, hogy nincs összefüggés a szellemi képességek és a fej formája és nagysága között. A méréseket más iskolákban tovább folytatták és ezek alapján kitűnt, hogy vannak mérsékelt észtehetségű, de nagyfejű emberek és megfordítva, kis koponyák, melyekben nagy tehetségek lakoznak. Egyáltalán jogosulatlan dolog tehát az ember fejének nagyságából szellemi képességeire következtetést vonni.

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGÉNY. —

Írta: E. GABORIAU.

33

Mikor ott állt a pénztár előtt, hogy jegyet váltson magának, nem jutott eszébe semmiféle helység, ami ezen vonal mentén fekszik. A hivatalnok kétszer is megkérdezte, hová? míg végül eszébe jutott neki Etampes, kis helység neve.

Ez a vonat éppen most ment el, amely odavisz, a következő pedig csak két óra múlva indul, hangzott a válasz.

Ez a várakozás bosszantotta őt; mit kezdjen most tulajdonképpen? Elhagyta a pályauvart s belépett a botanikus kertbe; ott akarta a vonat indulását bevárni.

Gyermekkora óta nem volt itt bent a kertben. Semmi sem változott azóta. Ott voltak még a ritka és idegen növények, amelyekre annak idején a nevelője figyelmeztette és az állatkert, ami olyan nagyon vonzotta őt.

Leült egy padra és önkéntelenül a gyermekkorra jutott eszébe. Elgondolta egész életét és be kellett vallania, hogy esztelenül eltékozolt mindent.

Most pedig alig volt harmincz éves s meg kell halnia.

Lelki szemeivel látta magát. vértől elberittottan, eltorzult arcczal egy árok szélén, hol-tan feküdni. Mi történi majd vele? Csavargók ki fogják fosztani s hideg testét pusztán hagyják heverni és akkor az ismeretlen hullát megtalálják és közszemlére teszik ki.

Megborzongott ennél a gondolatnál — nem, mégsem olyan könnyű a meghalás, amint ő azt reggel elképzelte! Kezdett besötétedni, kőd ereszkedett le a tájra, a botanikus kertet bezárták, legelőbb ideje volt, hogy visszatérjen a pályaudvarra.

Hektor azonban elvesztette minden kedvét

a szabad mezőn való meghalástól. Inkább egy kisebb helyen vesz szállást és ott hajlja végre szándékát.

Rosszul érezte magát, a tagjai nehezek voltak és zsibbadtak, a feje pedig iszonyuan fájt. — Ez nem agyonlövésre való hangulat, mondta önmagának! De meg aztán azt hiszem, hogy ches is vagyok. Hiszen még száznegyven frank a vagyonom, ezt pedig nem vagyok hajlandó örökösömnek hagyni!

Igyekezett saját tréfája felett mosolyogni, de nem sikerült neki. Belépett egy étterembe és pompás vacsorát adott magának. Az étvágya azonban eltűnt és a vidámsága sem akart többé visszatérni.

Hasztalanul ivott meg két üveg nehéz bort, a hangulata mindinkább komorabb lett.

Végre fizetett s elhagyta a helyiséget. Közvetlen mellette egy kávéház volt, abba tért be és fekete kávéval adott magának, a sok alkohol nem kábitotta el hanem rosszulletet idézett elő.

Gépiesen nyult az asztalon fekvő egyik esti lap után, szórakozottan olvasott eleinte, de mindinkább érdekfeszítőbb lett az olvasmány!

— Lapzárta után értésünkre jutott, hogy egy ismert személyiség eltűnt. Az illető öngyilkosági szándékot táplál, amelyet nyilvánított is néhány személy előtt. Fentartjuk magunknak, hogy a különös esemény fölől holnap bővebbet írunk olvasóinknak.

Ez a néhány sor írás úgy érte grófi Tremorel Hektort, mint a villámcsapás. Ez volt a halálos ítélete, most már el volt vetve a koczka, meg kell halnia!

Elhatározottan kelt fel az asztaltól s egyes-nesen betért a legközelebb eső kis szállodába. Ott szobát nyitott magának, írószekérei adott magának s bezárkózott.

Az elhatározása megmáshatatlannal erős volt, akárcsak ma reggel. Kihuzta az óráját, kitétte az asztalra, a pisztolyokat melléje és önmagának mondta: Éjjelkor!

Azután írni kezdett. Csak néhány sor írás volt, amelylyel bejelentette a rendőrségnek,

hogy ő, grófi Tremorel Hektor önként megy a halálba.

Miután a levelet befejezte, leragasztotta és megczimezte, azután az órára nézett, öt perc hiányzott tizenegy órához.

Még egy óra és öt perc! szólt önmagának. Beült egy karszékbe és szivarra gyújtott. Miért tűzte ki magának ezt a haladékos? Miért nem tette meg azonnal, amit tennie kellett? Maga sem tudta, csak olyan zavart volt a feje, hogy gondolkozni sem tudott.

Megívott egy pohár vizet s néhányszor le-s fel sétált a szobában.

Az újsághír jutott eszébe! most már az összes ismerősök olvasták a klubban és holnap már tudja egész Páris! Tremorel Hektor eltűnt, öngyilkosságot követett el, ez járt folyvást az eszében, most már nincs többé vissza ut, meg kell lennie!

Az óra elérkezett, éjfélt ütött. Hektor felemelkedett, megfogta az egyik pisztolyt — és habozva állt meg.

Bátorsága, vakmerősége által híres volt ismerősei körében, több mint tíz párbaia volt, vad, életveszélyes kalandokon ment keresztül, számtalanszor nézett a halál szemébe és soha nem félt, de most?

Tulajdonképpen hamis bátorsággal bírt, azzal, mely csak akkor tud valamit tenni, ha tapsoló nézősereg biztatja; de egyedül, látatlanul gyáva volt.

De önmagának sem akarta ezt bevallani; csak pillanatnyi ideggyöngöség az egész, majd elmúlik, kissé még várok!

A feyvert az asztalra tette és előbbi helyére ült.

Tehát tényleg vége mindennek? gondolta el, nem kezdek el új életet, dolgozom?

De aztán eszébe jutott a Fannynál való jelenet, aki elbeszélte és az újságok; elképzelte azt a vidám kitörést, a homéri kacajait, amelybe a „jó barátok” törnének, ha újból felbukkanna! Nem, semmi esetre sem!

Polyt. köv.

lényege-
o némely
utott, ad-
Eppen
e is, de
feljuttani,

apokat az
kijde He-
nő keresi
nak nteg-
ad egyike
sarlai el-
atársra, ki
an, ez al-
dennapos
hercegi,
zerencsét-
et lerázni,
ki rang-
Nemrég
neje lett,
nyit akart
zett neki
e amikor
a: S...
mondta el,
nak fogia
azonban
y ily ma-
rie birto-
nikor fel-
llóban al-
esis báró,
ki nemes.

n el van
koponya,
nd Pear-
rsaságban
r a szel-
o, mint a
lánosság-
is lakik.
zett viz-
szefüggés
nagysága
folytat-
mérsékelt
gfordítva,
lakoznak.
er fejének
tkeztetés

megy a
totta és
öt perc

önmagá-
gyujtott.
ladékok?
nnie kel-
rt volt a
yszor le-
már az
s holnap
or eltűnt,
rvást az
ut, meg

z egyik
es volt
aja volt,
eresztül,
és soha

t, azzal,
tapsoló
átatlanul

evallani:
sz, majd

bbi ke-
gondolta
ék? ...
való je-
képzelte
amelybe
kkanna!

SZÍNHÁZAK

Pénteken, 1907 december 6-án

Nemzeti színház

A pozsonyi diéta.
Vígjáték 3 felvonásban. Irtá:
Barcsik Arpád.
Grassalkovich Mihály
Krisztina Csillag
Bormissza Magda Pannay E.
Okolicsányi Odri
Papp GAI
Buda György
Szentiványi Bartos
Büki Károly
Bardossy Dező
Papp György Holvay
Liska Dr. Ligeti
Kezdeté fél 8 órakor

III. Kir. Operaház

Faust.
Nagy opera 5 felvonásban. Zo-
pójét szerző Gounod. Végő-
tírták: Barbier és Cuvé, For-
ditotta Ormay.
Személyek:
Faust Arányi
Mefistofél Beck
Valentin Remarc
Wagner Noy E.
Margit Székely
Eletet Payer M.
Mártha Valeri V.
Kezdeté 7 órakor

Népszínház-Ópera

A vereshaju.
Népszínház 3 felvonásban. Irtá:
Lukács Sándor.
Ósv. Sajgó Jánosné Veszprémi
András Lubinszky
Ferkó Székely
Bogár Ágnes Bátor G.
Zsófi, leánya Abolovszky
Keszeg Mihály Károly
Hálint, fia Károly
Kopancs Misa Páma
Salló Káta Kapost
Veres Jankó Blaha
Szemes Borcsa Nagy
Csalos Jolosa Zöldi V.
Boglyas Pál Tallán A.
Sári Némedi
Kezdeté 8 órakor

Király színház

Varázskeringő
Operett 3 felvonásban. Irták:
Dörmann és Jacobson. Fordi-
totta Mérol Adolt. Zenéjét szer-
zőtte Strauss Oszkár.
XIII. Joahim Német
Lothár Papir
Helma Petrács S.
Niki Ráthonyi
Gusztó Csapó
Friderika György G.
Francis Olyva G.
Vendolin miniszter Szabó
Sigmund, lakáj Sáfány
Kezdeté fél 8 órakor

Grammofonok, Hangszerek,
Fegyverek, Látszóvek

Osekély havi
részlet mellett
árfelemelés nélkül

Aufrecht és Goldschmied
Budapest, VII., Rakózi-ut 26.

Téssék árjegyzéket kérni.

Fagy-Hó-Szél

Magyar-Pipere-Borax.

Állandóan használva az arcz és kéz a legdurvább idő-
járásnak is ellentáll; a testbort puhán, üdén és tisztán
megtartja.
A Rogátsy-féle **MAGYAR PIPERE-BORAX**
eltüntetett szeplőt, pórsenyit, atkát miltessert pattanást,
májfoltot, a ráncos bőrt bársonysimává, a vörös
vagy napbarnított bőrt fehérré teszi.
Gyermekápolásnál, fürdőzésnél nélkülözhetlen.
Kitűnő hatással bír szemgyulladásnál, valamint fog
és szájalpolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérré
és tükrösímává teszi, a nélkül, hogy a ruhának ártana
Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz
bérmentve.
Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1.—
Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80
Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb
fűszerüzletben. — Csak dobozban, nem kimérve.
Egyedül készítője **Rogátsy Kálmán** drogéria Bpest,
Rakózi-ut 10.
Ügyeljenek a ROGATSY névre.

Karácsonyi ajándék vásárlása előtt kérje az
Ambrus Zoltán
Naptárt 1908-ra
Tartalmazza ösmertető jegy-
zékét a csekély havi részlet-
re fizetésre megszereshető ::
Kiváló irodalmi
ujdonságoknak
:: INGYEN küldi a ::
Révai Testvérek Irod. Int.
R.-T. Könyvkereskedése,
Budapest, VIII., Üllői-út
18. sz. mindenkinek, aki kéri.

Ingóságokat.
butorokat beraktározunk, kívánatra azokra előnyös
feltételek mellett pénzelőleget adunk, egy-
esintén mindennemű költséget jutányosan elvállalunk.
III. Braun Testvérek.
József-körút 78. Telefon 86—19.

Felesége keres
a házartás vezetése mellett könnyű kémi
munkával 20 koronáig hetenként.
Férfiaknak is alkalmas.
Csekély beszerzési költségek.
Kérjen prospektust!
Schöndorfer E. Vallalat hazlipar fel-
tesztésére. Wien, VII., Melkengasse 1/20.

FOLIES CAPRICE.
RÉVAY-UTCZA 18.
Igazgatók: LEITNER és KELETT | Rendező: ROTT SÁNDOR
Az előadás kezdete 1/2 9 órakor.
1/4 10 órakor: III A 1/4 10 órakor!
„Leánynézőben.”
Bóhozati irtá: Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órakor.
„Ländliche Unschuld“
Burlak bohózat irtá: Satyr. Rendező: Werner Manó
Továbbá: Trebitsch Sándor, Baura Emil, Türk
Berta és Zöldi Márton u. szőlő szármakkal.
Nappali pénztár 9—1 1-g és délután 3—6 óráig.
Az 1-ső emeleti Casino de Paris-ban minden este
1/2 12-től angol és francia különlegességek fellépte

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28.
Telefon 52—88.
(BOMBONLIERE).
Mindén este 9-től 12-ig nagy előadás. A nagyszékű, telje-
sen új decemberi műsor. Kís. szindarabok: László Fülöp
műtermében. A postai lávénáz. Egy válogatott története. Szin-
padli tréfák: A száz esztendő jövendő mondó. A Valda
Wagner zenéről. A modern házaspár Huszonöt új cabare-
retszám. Az Ödv katonája. Levő a sanatoriumból. Montignoso-
Björson kiróly-nasa. Jakob patriarka. Kosuth Ferencz komorjyika.
A leleplazott Heildberg. Az abbe és a grófnő. Aktuális tréfák, stb.
Fellépnek: László Rózi, Nagy Endre, Ferenczy Károly,
Kopf Jolán, Balogh Hóke, Bibor Olga, M. Ohabanty,
Kuszár, Sajó, Mahr, Gabányi, Kövály stb. Jegyek: Báró,
Kosuth Lajos-utca és Andrássy-ut, Zipszer-nél Andrássy-ut 4. és a
Cabaret pénztáránál.

As **ATHENAEUM** irodalmi és nyomdai
részvénytársulat kiadásában megjelent
SCHOPENHAUER
rendkívül érdekes bölcsészeti munkája az
ÉLETBÖLCSESÉG
AFORIZMÁK
Fordította
KELEN FERENC DR.
As életbölcseég fogalmáról
szóló tartalmas bevezető
után a következő fejeze-
tekre oszlik és a mindenkit
érdeklő irodalmi újdonság:
Beosztás.
Az Egyéniségről.
A Vagyorról.
Az ember szerepéről.
Parainezisek és
maximák.
Az életkorok különb-
ségeiről.
Ára: füzve K 2
Kötve K 3
Megrendelhető min-
den hazai könyv-
kereskedésben, vala-
mint az Athenaeum
irodalmi és nyomdai
r.-társulat könyv-
kiadóhivatalánál =
Budapest, VII. körú-
t, Rakózi-ut 26.

PONTOS ÉS LEGJOBB ÓRAK
5 ÉVI JÓTÁLLÁS
5 MELLETT
RÉSZLET FIZETÉSRE
KÜLÖNLEGESSÉG
ÁLKALMI AJÁNDÉKOKNAK
VALÓ ÉKSZEREBEN.
CHINA-EZÜST DISZTÁRGYAKBAN,
ÉVŐESZKÖZÖKBEN
ÉS ÉGYHÁZI SZENT ÉDÉNYEK
DÚS VÁLASZTÉKBAN.
JAVÍTÁSOKRA és VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZAL INGYEN és BÉRMENTVE.
POLGÁR KÁLMÁN ékszerész és műfőrás
Budapest, Erzsébet-körút 29. sz.

SZÍNHÁZAK
Pénteken, 1907. december 6-án

Várszínház
Zárva

Vígyszínház
Ninos elvámolni valója?
Bohózat három felvonásban. Írták Veber Pterre és Honnequin Maurice. Fordította Göth Sándor.
De Trivalin Róbert Balassa
Dupont Thany
Froulignac Szeregy
Cousan Heredís
Kisaranyérem Sarkadi
Zsó Gazi M.
Fazlette Komlóssy I.
Duponté Kiss I.
Kezdeté fél 8 óraker

Magyar színház
GRETCHEN.
Tréfa 8 felvonásban. Írta Dawis és Lipschütz. Fordította Hajó Sándor.
Személyek:
Von der Plein gróf Lévánt I.
Dr. Schweigelmann Forrai R.
Mosiqné P. Tarnoki G.
Boinago Tarnay
Mili Hájós M.
Tilda Harmos I.
Grete Gloom Mészáros G.
Francziska Kacsóh F.
O fonsége Csontos
Von Strobie Héthey
Emma Németh L.
Bis, polgármester Baross
Tobisch Köröndi
Nemann Rakay
Kezdeté fél 8 óraker

Uránia színház
A babona.
Kezdeté fél 8 óraker

APOLLÓ-SZÍNHÁZ
Telefon 48-88.
III. orosz duma megnyitása.
Texas Tex. — Varázsalma
A csempész boszúja.
Opium saivo alma. — Néme kis leány. — Kis cowboy. — Pityu mamája. (Éneklő kép.)
Mi történik egy amerikai álarcozóhálon?
(Szenzációs amerikai életkép.)
Kezdeté 5 óraker.

MODERN SZÍNHÁZ KABARET
Andrássy-ut 69.
A Ferenovárosi angyal
Heltai Jenő és Molnár Ferenc revülé zenéjét szerette Szirmai Albert. — **Modern gyermek Szomahy István bohósága.** — A kovácsok. Szendrői Jeleni Dicsődtör a Lipótvárosban. Posti életkép, írta Molnár Ferenc.
21 mulatságos kabaret szám.
Fellépnek: Medyaszal Vilma, Vörösi III, Poór Lili, Uradi Mella, Kókény Ilona, Grégy Marcell, Kardos Ilona, Déli Blanka, Szilcs Nelli, Nyáral, Kardos, Kabók, Solym, Szenturmal, Barsony.
Kezdeté 9 óraker.

»Hermes« levélrendezők,
»Hermes« számlarendezők,
»Hermes« gyorstűzők,
»Hermes« iratgyűjtők,
»Hermes« iratdobozok

minden jobb papírtízetben kaphatók, hol nem, úgy kérem közvetlenül hozzám fordulni.

Kertész M.
Irodai cikkek, különlegességek gyára.
BUDAPEST, VII., Hársfa-utca 12.
(saját házban, Telefon 27-43.)
Képes árjegyzőket kívánatra ingyen és bérmentve.

Régi sebek,
melyek gyógyíthatatlannak látszanak, vagy begyógyultak és újból kinyílnak, vagy mindenkor folynak, vagy szivárognak és részben beszáradnak,

Régi sebhelyek,
melyek tökéletesen nem gyógyultak be, vagy viszketnek és gyakran felkapartatnak, vagy sömörrel párosult viszketegségből származnak

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IRÉN igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Ruth St. Denis
a világhírű táncművésznő és a remákvilág kacagató, nagyszerű új műsor.
A párhelyek és zenekari helyek árai mérsékelten fel vannak emelve.
Az előadás 8 óraker kezdődik.
Jegyelővétel a nappali pénztárnál 10-11-ig és a n. 8-9-ig.
A télikerben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

Surányi szaloncukor
legfinomabb minőségben
1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.
utánvétel mellett bérmentve.
Finom friss teásütemény is kapható
Surányi cukorkagyár
Nagy-Surány, Nyitra megye.

Nászajándékok
jubileumra díszlángvak, evőeszközök, műnari cikkek

részletfizetésre is kaphatók jutányos áron
POLGÁR KÁLMÁN
művészi ékszerterelepén
Budapest, Erzsébet-körút 29. l. em.
Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

Varieté-Színház
ezelőtt: Nemzetközi Orfeum.
BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.
Dez. hó 1-től szenzációs új műsor.
The original Morillo Compagnie.
Egy karnevál éj, burlesque némajáték.
A. SHELDON GREENIFF
illuzionista, orosz ének és táncosport.
Azonkívül az összes újonnan szerződtetett attrakciók és magánzenekari felépíté.
A mintaszüzek énekes boh írták: Gara, Kardos, Vécsei.
Az előadás kezdete este 8 óraker.
Minden hétfő- és vasárnap délután 4/4-ór előadás mérsékelt helyárakkal.
A télikerben reggeli 5 óráig HEGEDUS GYULA elsőrendű cigányzenekara hangversenyez.
A télikerben éjjeli 12 óratól reggeli 5 óráig
RAGY BALL MABILLE

Csillogó karácsonyfadísz. Kommerz láda: All 8 doboz — üveg dísz és golyó ujoncságtól minden dobozban 12 csakis nagyobb mutató darab van. Kommerz láda ára 2 frt 18 kr.
Ar és kiállításban a kettőből álló mulva. 1-ső számú láda 90 drb ragyogó karácsonyfadísz. Golyók, macdár, harang, girland stb. 1 frt 25 kr. 2-ik számú láda 151 drb. 2 frt 50 kr. december 3-ig 2 frt 18 kr. 3-ik számú láda 241 drb 5 frt. december 3-ig 4 frt 45 kr. Előre vásárlóknak a faládákat, szilítólevelet és törésmentes csomag lást ingyen adjuk. December 3-ika után a kedvezményt nem nyújthatjuk. Későbbi rendeléseknel sem az áru nem oly bőséges, a posta nem oly óvatos és pontos.
PLÖKL és HAAS sportüzletének karácsonyi idején

osztálya Budapest, VI., Andrássy-ut 13.
A fenti ajánlatunkat kéve az egyéb karácsonyi ajándék, játék és sportokkal pedig ingyen árjegyzőnk foglalkozik. Okulva a multakon, közvetlen a karácsony előtti időben díszítványrendelés nem fogadjuk.

TATRA-MULATO
VII. KIRALY-UTCA 77

A főváros legszebb családi mulató a 1907. december hó 1-tel kezdve
Teljesen új szenzációs monstre műsor.
Minden szám egy attrakció! Minden szám egy attrakció!
Különösen kiemelendők:
Bauer György actualis humorista és cabaretista
Les LATOURE's opera-parodis ak
Rohndorf Lola cabaret-diva a berlini „Antim-színházból”
HABER ELZA, WILKENS RÓSA, FEHER OLGA, FRITZI VILMA, szubrettek. — FERENCZI KAMILLA, baritonistáné. JOSE ROSELYT spanyol táncosnő. — KOVÁCS VILMA avvaltozó szubrette.
Az előadás kezdete 8 óraker.

?? Man de Wirth ??
Madm. Felixine Patty phenomenális ánczosnő „Folies Bergeréből”
Madmoizelle Linalda usztek utanzoja a Párisi „Chate de Noirból”

Régi sebek,
melyek bármilyen egyéb bajtól származnak, alaposan, fájdalom- és minden utólagos kellemetlenség nélkül begyógyíthatók a valódi

Erényi-Ichtiol-Salicil
segítségével.

Az eredeti «Erényi-Ichtiol-Salicil» 3 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla DIANA-gyógyszertára
Budapest, Károly-körút 5.
(Postal megrendelések utánvétel mellett aznap szállítatnak.)
Több mint egy millió köszönőlevél érkezett be a világ minden részéből.

SZÉP, ÜDE LEÁNYOK, BÁJOS ASSZONYOK

arcuk ékeségét az Azaleakrémnek, a modern kozmetika ezen csodaszorének köszönik, mely rapid távolítja el a szepőt, pattanást s az arcnak természetes, bájos üdösséget kölcsönöz. Ára 3 korona. Utánvétellel szétküldi főraktár: Borbás Gyula gyógyszerész, kozmetikai laboratóriuma, Mezőeszt.

Szép mell

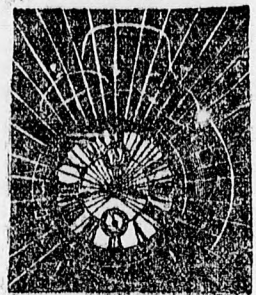
nyerhető két hónap alatt a Pífüles orientales

(keleti pilulák) használatára. Ezek a keletet fejlesztik, szilárdítják, újból helyreállítják, s a női mellnek szép teltséget kölcsönöznek, az egészség minden árát ma nélkül. Arzenmentessegéről szavatolunk. Orvosi tekintélyek is elismerik. Díszként szétküldés. Egy doboz használati utasítással kor. 6.45 Utánvétellel kor. 6.75.

L. RAYE gyógyszerész PÁRIE, Budapeston: Török I. gyógyszerháza Király-utca 12.

Magyarnak Pécsi Németnek Bécsi

Ne kálázzát pénzárakat külföldre. Kocakázat kizárva. Nem tetsző árut kicserélek vagy a pénzt adom vissza. — Csak általam szabályozott, kipróbált órákat szállítok.

Legnagyobb rakomány Legelőcsőbb árak!

«Kortés» ébresztő óra kifűnő szerkezettel, 1 haranggal	K 3.—
Dupla csengős	4.—
Ejjel világító számlappal, 1 haranggal	4.—
Vasutas ébresztő, legjobb minőségben	6.—
Toronyharang ébresztő óra, kellemes csengéssel	7.—

Osztárk vagy cseh ára 1 koronával olcsóbb. Megrendelés legelőcsőbb postautólványon esküszölni. Ki ezen lapra hivatkozik, megkapja 8000 ábrája ár-jegyzékemet ingyen és bérmentve.

Schönwald Imre órásmester és Pécsi órásgyáros

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebéket, bujakórt (syphilit), bőrbajokat, elgyengült férfierő, idősebbeknél is, öntetözést és annak utóhatjait, ideg- és hágerincsbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 8-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógy siker.

Titkos betegségek

biztos és lelkismeretes meggyógyításra óriási tapasztalataiolytan legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvostudor specializistát.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemű szorvok, hevony vagy idült hurutját, vizelet nehézségeket, hólyagbajt, fekélyeket, syphilit, ideg- és hágerincsbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, IV., Karoly-körút 10. I. emele.

Rendel d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.

Videkiéket levél útján is biztos eredményre gyógykezelés és gyógyszeréről is gondoskodik. — Nézők külön váróterem, külön kijárat.

BIZTOS gyógyulást keresőknek

kih bármily nemi betegségben szenvednek

mint húgycső és hólyagbajok, húgyvesztékűletlek, vizelet zavarok, éjjeli magömlések, sebék és bujakoros bántalmak (syphilit), az öntetözés utóhatjaitól fellépő idegbajok, korai férfi erő elgyengülés, bármily bőrkülfetések stb. nőknél fehértályos méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigorúan tudományos és lelkismeretes gyógymodoránál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal

v. cs. (k) kir. osztály főorvos országos híré és a legregibb 32 éve fennálló rendelés intőzétéi

udapest, VI. ker., Andrásy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgycső és hólyag bajok vizsgálatá villamos húgycsővizsgáló segélyével. Videkiéket levelekre kimelölő választ és szakaszról tanácsot nyújtok, gyógyszeréről gondoskodik a sz. Titkúrtás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

18 forinttól

mérték után készíttük a legelőcsőbb férfi öltönyt, téli-kabátot, felöltőt francia, angol és hazai szövetekből. 28 forinttól szalon. Ferencz József, frakk és szakottöltönyt a legelőcsőbb krep-vagy hímálaja-szövetekből. Budapesti öv lakóknak kedvezményes ári részletekre is. Négy öltöny készpénz rendelkezés szabászatunkat nagy mintagyűjtemény-nyel videkre is küldjük.

Grossmann B. és Társa Budapest, Nagydíófa-utca 3.

Modern urasági butorok

alkalmi vétel és eladósa háló-, ebéd-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teríték, csillárok, vas- és réz-butorokban.

GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferencz-tér 3. sz. exelótt Gyár-utca. Telefon 14-09.

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

gyermeknek számára Monnek-mondegőinek. Mesék és történetek. Irtá: Sebők Zsigmond. Szines és szinezetlen képekkel. Ára kötve 3.— korona. Ispiláng, ispillang. Gyermekverssek. Irtá: Pósa Lajosné. Szines és szinezetlen képekkel. — Ára kötve 3.— korona. Kert alatt. Mesék és történetek. Irtá: Sebők Zsigmond. Szines és szinezetlen képekkel. — Ára kötve 3.— korona. Veres-könyv. Baloskényv. Szerkesztették: Dr. Kiss Aron, Péterfy Sándor, Pósa Lajos és Tihanyi Agost. Szines és szinezetlen képekkel. — Ára kötve 3.— korona.

Singer és Wolfner kiadása Bpest, Andrásy-ut 10.

Visoki sabore!

Benn a tisztelt Házban Már hónapok óta Ekes horvát nyelven Hangzik a nóta.

»Visoki sabore!« Mondják a horvátok És ez megszólítás Nem pedigen átok!

»Visoki sabore!« Ezzel obstruálnak S a magas kormányznak Bajokat csinálnak!

»Visoki sabore!« Mit kéne csinálni; Hogy kéne a horvát Harcczal szembezállni?

»Visoki sabore!« Vajjon mit akarnak? Megvan nekik minden — Ami a magyarnak!

»Visoki sabore!« — Mindent kapnak tőlünk, Mégis ime milyen Gúnyt üznek belőlünk!...

»Visoki sabore!« Senki nem is sejt, Mi az ami őket Igy kétségbe ejti.

»Visoki sabore!« Egy dolog van hátra, Egy dolog hathat még Bizton a horvátúra.

»Visoki sabore!« Fontoljuk meg ezlet: Vigyük csak közjűk A fehér keresztet,

»Visoki sabore!« Ezzel fogunk győzni, A fehér keresztet Nem fogják lefőzni.

A fehér keresztet Senki meg ne vesse: A békét s a legjobb Sósbornszeszt hirdesse!...

Az Alföldi fehér Keresztes sósbornszesz egyedüli gyártója az

== Első ==

Alföldi Cognacgyár

részvénytársaság, Kecskeméten.

Ö es. és kir. fensége József főherczeg, O tansége Szász Coburg Gothai herczeg kamarai szállítója.

Rendelhető postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

Oriási próbaüveg 40 fillér.

Budapesti főraktár: Lederer Magyar Király gyógyszerháza V. kerület, Marokkói-utca 2. szám.

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és olcsó választék.

== MÜLLER J. L.-féle ==

Szalicil-szájviz és fogpor

használatát elvár minden fogfájalmat, biztosan megszünteti a fogak romlását s a kellemetlen szálbűzt — Egy üveg szájviz ára 40 krajczár, 80 krajczár, nagyobb üveg 1 forint 60 krajczár és 2 forint

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor

szalicil vizet használva nemcsak hófehérré teszi a fogakat, hanem a máris létező fogbetegségeit tovább terjedését is megakadályozza. Doboza 60 krajczár és 1 forint 20 krajczár.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép

darabja 60 krajczár. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden fűni asorolt kozmetikumok orvosi utasítás után készülnek.

MÜLLER J. L.

v. cs. és kir. udvari tisztviselés és pipere-áruháza gyárosnál. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. Az országban mindenütt kapnák.

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Sálvány-utca 6/C. 286

Csemegealma

tartósságáról és kitűnő minőségéről hírneves aranvránc, kalvill, törökbálint, ponik, és szercsike fajokból válogatott, egészséges példányokat, vegyesen ötkiós ládával postakosárral 3, huszonötkiós ládával 13, ötvenkiós ládával 25, százkiós ládával 48 koronáért. Nemesfajú vajonkörtét, avagy szagos császárkörtét 5 koronáért ötkiós postakosárként utánvétellel, bérmentellenül, díjtalanul, gondosan, fagymentesen csomagolva szállít Mihályovits György, Monor. 27440

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra (egyestárgyakból is) Kolossvárra; Budapestra ugyiszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. Jogi szeminárium; Budapest, VI. Rózsa-utca 44. III. 8

Pénzt butorra

zongorára, varrogép, kérepar, könyvek, kocsik, automobille currens-árura feltűnő olcsón beártható. Már beraktározott tárgyakat magasabb előleg nyújtással kiváltképp **Tauszik és Társa** Gyár-utca 21. Telefon 83-97.

Vigyázzon,

ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 721p

Érdekes

könyvek és fényképek

Izléses, elragadó stereoskopokat és levelezőlapokat szűlít

FRIEDRICH MÜCKE

photo-technikai intézet Weissensee-Berlin. Katalógus zárt borítékban 40 fillér bélyeg ellenében.

Jókai

összes munkáit, Pallaslexikont és csoportos szép-irodalmi munkákat veszek készpénzért olcsó áron. Ajánlatok állapot és ár kitüntetésével. „Könyvkedvelő” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Kereskedősegédek,

könyvelők, iroda- és rak-társzemélyzet, mezőgazdasági és ipari személyzet biztos sikerrel pályáznak a Magyar pályázati értesítő és munkaközvetítőben megjelent hirdetésekre. Egyes szám ára 40 fillér. Kiadóhivatal: Csáky-u. 4.

Ujdonság!

Gamsbua

Ujdonság!

A. Sachsel Bécs

kalapkészítő XVII., Kalvarienberg, Nr. 34., II., Taborstrasse Nr. 39., XVI., Neu erfelderstr. Nr. 2. Képes arjgyezék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre

porcellán szervizek, lámpák: Kérésre árlap ingyen. Ivánkovits Károly. Szeged.

Magán építő iparos

iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgálathoz biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vágti József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 27225

Allást

mindenkinek minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest. Gresham-palota. Csak vidékieknek. Válaszbélyeg.) Elsőrangú ajánlások.

A Fakogén

tüdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Polgári Iskolák

realiskolák, gimnáziumok, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle ívítő és pótló vizsgákra legrövidebb idő alatt a legjobban sikerrel előkészít. „Tanár” Budapest, Thököly-utca 2. em. 3. ajtó. 26814

Szepességi csemegék

BARTA-féle veresáfonya befőttet, málna-, szamóca-, csipkebogyó-, gomba- és huskonverveket, pastetomokat ajánl a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegye. Kérjen arjegyzéket.

Kolozsvári

jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkileg megerősítően készítünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikerét biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Változójából speciális tanfolyam melyre korlátozott számban veszünk fel hallgatókat. Csakis a vizsga sikere után igen csekély díjazás al. Levélbeli érdeklődésekre ki-mertően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.

Ki a YES-OUI-SI

színi lapot megrendeli, játsza minden megrendelés nélkül és onnan az

angol és francia

nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ár negyvenkét minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzamatok küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrásy-utca 97. szám.

Csemegezőllöt

legnemesebb fajokban, fagymentesen csomagolva, 5 kilós postakosárként 4 koronáért, valamint saját méhészetéből garantált liszta színmézet 5 kilós bádögödönökben 7 koronáért szállít Röttmann Hermin Kiskunhalason

Üzletvételt

és átadást minden irányban ingyen közvetít Huszár, Budapest, Gresham-palota. Csak levélleg. (Válaszbélyeg). Elsőrangú ajánlások.

Parketagyár

Gyöngyösi ajánlja gyártmányait.

Lakást,

butorozott szobát, bármely célra, berendezéssel is, mindenféle berhelyiséget gyorsan, csekély díjért közvetít a lakáshelyiség közvetítő csak V., Gresham-palota Herleg u. cza 2. sz. Telefon 61-08. Minden berhelyiség nyilvántartva.

Pénzkölcsönt

magánpenzt azonnal, takaréktól legyorsabban ingatlannra, bekebelezésre, felévi utólagos 6 százalékos kamatra, bármilyen kölcsönért tessék hozzám fordulni. Tarácsky Ferenc, Rottenbiller-utca 5/b. Válaszbélyeg. 27428

Magánkutató iroda

Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényes ruhák, körmenyek miatt eladók; mahagoni hálószoza 180 ft., íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 ft., nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 ft. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utca sarkán. 26616

Veresáfonyabefőtt

BART A-féle, 5 kilós postakosárilag 6.-koronára FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 86972

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvásrácszatok, kerkerítéses koromtáplakok, Kohlheimi, apok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

építlet-bontás vállalkozónál Budapest, Nador-u. 72-74. *6k. szel. Szeged-utca

Fenyőborovicska

(Juniperus) BARTA-féle. 3 liter 7.50, 4 liter 8.9.- bérmentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Veszek zálogcédulákat, elzálogosított brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket 100.000 koronás költségmentesen kiváltok és a teljes értéket kifizetem. Singor János ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Építkezéseket

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes teketket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsodnyépi építőiroda Bpest, Rákóczi-ut 71 782

Zálogcédulákat,

brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron veszek. Brilliantokért többet fizetek, mint újonnan kerültek. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 26316

Házak,

villák, telkek, gyártelek, rak, gyártelek a főváros minden részéből eladásra vagy kibérlésre előjegyzésben Huszár Budapest, V., Gresham-palota Elsőrangú ajánlások. Telefon 81-08.

Szülőoltványok

simák és gyökerek kaphatók Lázár József szülő-nagykereskedőnél, Nagymaros, Hontmege. Arjegyzék bérmentve.

Stenográfia

Díjlatlan géniusz oktatás az összes írógépeken. Díjlatlan és biztos állásközvetítés. Minden hónapban új gyorsírási és gépi írási tanfolyamok nyílnak az okleveles gyorsíró tanároktól vezetett Stenográfia országos Gabelsbergár, magyar, német gyorsíró és gépi íróiskolában. Levelező és vitairású tanfolyamok, kereskedelmi szaktanfolyamok, kereskedelmi akadémiák a fontos tanárok vezetésével. Tanítás reggel 7 óratól este 9-ig. Copying office, sokszorosítási iroda. Kérjen prospektust. Az intézet helyiségei Vaezi kör-ut 33. alatt vannak. Azelőtt Kazinczy-utca 8. (8054)

3 szó . . .

Egyenruha Tiller Budapest

A Schnitzer-féle

TEÁT

kiváló ize és kiadóságánál fogva a legjobb családokban, internátusokban, szanatóriumokban stb. minden más tea fölé helyeznek.

Schnitzer Mór

orosz, ceyloni, kínai tea, valamint cognac, rum nagy-bani behozatala Bpest, VI., Váci-körút 9. Fióküzletek: V., Váci-körút 80.

Asszonyok

vigyázzatok! Minden családra nézve legfontosabb könyve a nye masadásról több mint ezer köszönőírattal díszítetten küld 1 koronáért levélbélyeg ellenében is. Fischer Róza asszony Budapest, VII., Damjanich-utca 2/E

Saját gyártmányu vas-és rézbutorok

Rézagy --- --- 45.- trt Vaságy matraczczal 8.50 > Gyermekágy --- --- 11.50 > Sodronyagy-betét 3.50 >

Vas- és rézbutorok gyári árban.

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

BUTOR

árverésről, finom és egyszerű butor, hálószozák és garson szobák Szalon bútorok, gyönyörű tükör, diván, borszék, íróasztal, porzsaszőnyegek és egyes darabok; Páldes B., VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarkán.

Bőrszékikar

bőrszékikar és bőrfaragás

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékében, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székék átalakítása bőrszékékre olcsó árakban. Legolcsóbb bőrbutorok és állványok.

Urasági butor

Eladók és veszek; mahagoni hálószozák, ebéd-őket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyegek, függönyöket, üveg- és bronzsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezést kiállítás!

IV., Sommelweiss-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincsen.

26019

Polgári árák!

Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás! Végezünk mintáit küldök nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek

Zeliszka János

angol ur szabóterem BUDAPEST. Andrásy-ut 58. 4. em. Allandó válasszák a leg-ilyetesebb angol és bel-töldi szövetekből.

Gyász esetben

ruhák soron kívül gyorsan festetnek feketére Haltenberger Béla ruhafestő gyárában Kassa. 27086

Ajtók ablakok,

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használat és újak olcsón kaphatók

Lefkovits Jakabnál

Bpest, V., Csáky-utca 26, Korall-utca sark. Lipótkörút közelében

Urasági butorokat,

szőnyegeket, csillárokat

és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleket is) veszek és eladok.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stíluszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló, ebédő, ur-szoba és szalonbutorokban. Bészhalászozák, bőrgarnitúrák és kárpitosfélékben Porzsa, szmirna és más szőnyegekben és függönyökben modern bronzsillárokkal, gáz, villamos stb.-hez.

BUTOR

Alkalmi vétel!

Butorvásárlók figyelmebe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebédő- és uriszobák, valamint egyes butordarabok, oszlopaltos olcsón, minden elfogadható áron kaphatók

PECHNER W.

butor - nagykereskedő Király-u. 28. az udvarban. TELEFON 38-7L

Most jelent meg az 1908. szököévre szóló

ATHENAEUM

NAGY KÉPES

NAPTÁRA

49-1K ÉVFOLYAMA.

Orvosok, ügyvédek, kereskedők, közigazgatási hatóságok és tisztviselők részére nélkülözhetetlen az

ATHENAEUM

NAGY KÉPES

NAPTÁRA

az 1908. szököévre.

Ára tartós 2 K 60 f.

Kapható a kiadó Athenaeum részv. társaság könyvkiadóhivatalában (Budapest, VII., Rákóczi-ut 54. szám) és minden könyvkereskedésben.